

**ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
DIREKTORIUS**

**Į S A K Y M A S
DĖL ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DARBUOTOJŲ
SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJŲ PATVIRTINIMO**

2019 m. vasario 22 d. Nr. AV-163
Rokiškis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 2 punktu, 18. straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 27 straipsnio 1 dalimi, Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2012 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-240 „Dėl Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“:

T v i r t i n u Rokiškio rajono savivaldybės administracijos:

1. Įvadinę darbuotojų saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 1 (pridedama).
2. Darbininko saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 2 (pridedama).
3. Pagalbinio darbininko saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 3 (pridedama).
4. Darbuotojo, atliekančio krovinių tvarkymo, kėlimo darbus rankomis, saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 4 (pridedama).
5. Darbuotojo, dirbančio motoriniais įrenginiais, saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 5 (pridedama).
6. Darbo su kilnojamais elektros įrankiais darbuotojo saugos ir sveikatos instrukcija Nr. 6 (pridedama).
7. Darbuotojo, dirbančio traktoriumi, saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 7 (pridedama).
8. Darbuotojo, vairuojančio tarnybinių arba nuosavą automobilį darbo reikalais, saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 8 (pridedama).
9. Darbuotojo, dirbančio biuro įranga, saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 9 (pridedama).
10. Patalpų valytojo saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 10 (pridedama).
11. Socialinio darbuotojo saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 11 (pridedama).
12. Kieto kuro katilų kūriko saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 12 (pridedama).
13. Liftininko saugos ir sveikatos instrukcija Nr. 13 (pridedama).
14. Darbuotojo, atliekančio kiemų, skverų ir kitų viešojo naudojimo vietų valymo, krūmų ir medžių apipjaustymo darbus, saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 14 (pridedama).
15. Archyvaro saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 15 (pridedama).
16. Santechniko saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 16 (pridedama).
17. Sargo saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 17 (pridedama).

P r i p a ž i s t u netekusiu galios 2017 m. gegužės 16 d. administracijos direktoriaus įsakymą Nr. 474 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės administracijos seniūnijų darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų patvirtinimo“.

Įsakymas per vieną mėnesį gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijos Panevėžio apygardos skyriui adresu Respublikos g. 62, Panevėžys, Lietuvos Respublikos

ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka.

Administracijos direktorė

Nataša Aleksiejeva

Giedrius Mikalkevičius

IVADINĖ DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR.1

I. BENDROSIOS ŽINIOS APIE ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ IR JOS VEIKLOS YPATUMUS

1. Rokiškio rajono savivaldybės administracija (toliau – Administracija) yra Rokiškio rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga. Ją sudaro struktūriniai padaliniai, į struktūrinius padalinius neįeinantys valstybės tarnautojai ir savivaldybės administracijos filialai – seniūnijos (savivaldybės administracijos struktūriniai teritoriniai padaliniai).

2. Administracijos savininkė – Rokiškio rajono savivaldybė, identifikavimo kodas 111101681, adresas: Respublikos g. 94, LT – 42136, Rokiškis. Savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – savivaldybės taryba (toliau – Taryba), kuri tvirtina ir teisės aktų nustatyta tvarka keičia Administracijos nuostatus, sprendžia kitus įstatymuose jos kompetencijai priskirtus klausimus.

3. Pagrindinė Administracijos veiklos rūšis yra Lietuvos Respublikos savivaldybių veikla, kodas 84.11.20, o svarbiausi Administracijos uždaviniai – vykdyti viešąjį administravimą, skatinti tarnautojų administracinius gebėjimus, didinti veiklos efektyvumą.

II. PAVOJAI AR RIZIKA, SU KURIAIS GALI SUSIDURTI DARBUOTOJAS

4. Pagrindiniai pavojai yra:

- 4.1. mašinų ir mechanizmų besisukančios ir judančios dalys;
- 4.2. lekiančios apdorojamos medžiagos ar instrumentai, jų gabalai ar dalys;
- 4.3. krintantys daiktai;
- 4.4. elektros srovė;
- 4.5. pavojingi skysčiai ir medžiagos;
- 4.6. netvarkingi įrenginiai, įrankiai, keliai, grindys, laiptai ir kt.

5. Sveikatai kenkia:

- 5.1. dulkės;
- 5.2. kenksmingos medžiagos, garai, dujos, aerozoliai;
- 5.3. triukšmas;
- 5.4. vibracija;
- 5.5. konkretūs pavojingi ir kenksmingi veiksniai, veikiantys darbuotojus darbo vietose, išvardinti profesinėse ir darbo vietų instrukcijose.

III. BENDRIEJI DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS REIKALAVIMAI

6. Darbuotojai privalo laikytis Rokiškio rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisyklių, vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus.

7. Darbuotojas gali dirbti tik darbo sutartyje ar pareigybės aprašyme nurodytus darbus, kuriems jis yra apmokytas ir instruktutas.

8. Prieš pradėdamas dirbti, darbuotojas turi apžiūrėti darbo įrenginius, įrankius, darbo vietą ir įsitikinti jos tvarkingumu. Radęs trūkumą, privalo apie juos pranešti seniūnui ar atsakingam darbuotojui, kad jie būtų pašalinti.

9. Darbuotojas gali pradėti darbą tik esant tvarkingiems įrenginiams ir tinkamai sutvarkytai darbo vietai.

10. Kompiuterizuotoje darbo vietoje būtina laikytis darbo ir poilsio režimo dirbant kompiuteriu.

11. Valyti, reguliuoti įrenginius galima tik juos sustabdžius ir išjungus iš elektros tinklo, atjungus garą, suspaustą orą ir kt.

12. Darbo vietose, kuriose įrengta ventiliacija, dirbti galima tik jai veikiant.

13. Darbus, kurie išvardinti pavojingų darbų sąrašė, galima vykdyti turint paskyrą – leidimą.

14. Prižiūrėti įrenginius, kurių eksploatavimas yra reglamentuojamas specialiomis taisyklėmis (kėlimo įrenginiai, slėginiai indai, elektros įrenginiai ir kt.), gali darbuotojas, turintis atitinkamą kvalifikaciją.

15. Privalu saugotis įstaigos teritorijoje važinėjančio transporto.

16. Darbuotojas turi išmanyti pagrindinius saugos ženklus, vykdyti jų reikalavimus.

17. Konkretūs darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai išdėstyti instruktavimo darbo vietoje instrukcijose.

18. Vadovai negali duoti darbuotojams nurodymų, kurie prieštarauja saugos ir sveikatos teisės aktams, normoms ir taisyklėms.

IV. BENDRIEJI ELEKTROSAUGOS REIKALAVIMAI

19. Pažeidus elektros srovei žmogaus organizmą, susitraukia raumenys, sutrinka širdies veikla ir kraujo apytaka, paralyžiuojami nervų centrai, atsiranda nudegimai.

20. Darbuotoją elektros smūgis ištinka dėl šių priežasčių:

20.1. atsitiktinai prisilietus prie plikų laidų, kuriuose yra įtampa;

20.2. prisilietus prie elektros įrengimų konstrukcijos elementų ar korpusų, kuriuose buvo įtampa dėl pažeistos izoliacijos;

20.3. būnant arti srovinių dalių susijungimo su žeme vietos (kai nutrūksta ir nukrinta žemėn oro linijos laidai).

21. Pagrindinės priemonės, apsaugančios nuo pažeidimo elektros srove:

21.1. dirbantieji, kuriems tenka aptarnauti elektrifikuotas stacionarines ar judamas mašinas ir įrengimus, turi būti apmokyti ir jiems suteikta atitinkama kvalifikacija;

21.2. kad būtų galima saugiai dirbti prie elektros įrengimų, reikia naudoti apsauginius aptvarus, laikantis reikiamų atstumų iki srovinių dalių. Kad nepasitaikytų klaidingų operacijų, kai kurie aptvarai, apsaugos gaubtai ar dangteliai yra blokuojami su įrenginiu, t. y. nuėmus gaubtą, nuo įrenginio atsijungia srovė;

21.3. elektros įrenginių korpusai turi būti įžeminti (įnulinti);

21.4. prižiūrintis personalas privalo laikytis elektrosaugos taisyklių;

21.5. esant netoli nukritusio ant žemės laido, žengus žingsnį ir pastačius kojas ant žemės dviejuose taškuose, kur skirtingi potencialai, žmogus veikiamas žingsnio įtampos. Iš šios zonos reikia išeiti šokinėjant ant vienos kojos arba nuo kojos ant kojos (neliečiant žemės vienu metu abejomis kojomis).

22. Pirmoji pagalba nukentėjusiam nuo elektros srovės:

22.1. jei prisilietęs prie elektros srovės darbuotojas negali pats atsitraukti, jam reikia skubiai padėti – išjungiamo elektra (nuspaudžiamas jungiklis, išsukami saugikliai, kirviu ar kastuvu nukertami laidai ir pan.), nukentėjusysis atitraukiamas, nutvėrus už sausų drabužių, virvės ar lentos pagalba;

22.2. atitraukiant nuo elektros srovės, reikia žinoti, kad atjungus įtampą, nukentėjusysis kris. Kad krisdamas nesusižeistų, jį reikia pagauti. Pats gelbėtojas gali nukentėti, todėl negalima liesti nukentėjusiojo nuogo kūno, drėgnų drabužių ir pan. Atitraukus nukentėjusį nuo elektros srovės, reikia tuojau pat suteikti jam pirmąją pagalbą. Jeigu reikia, daryti dirbtinį kvėpavimą, masažuoti širdį. Skubiai iškviesti gydytoją.

V. DARBDAVIO AR JO ATSTOVO PAREIGOS IR TEISĖS, GARANTUOJANT DARBUOTOJAMS SAUGIAS IR SVEIKAS DARBO SĄLYGAS

23. Darbdavys ar jo atstovas privalo:

23.1. užtikrinti, kad statiniai, kuriuose įrengtos darbo vietos, darbo priemonės, darbo aplinka atitiktų darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

23.2. organizuoti darbuotojų saugos ir sveikatos būklės įvertinimą ir priemonių jai gerinti parengimą bei įgyvendinimą, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos būklės paso pildymą, ir prireikus, šio paso kasmetinį patikslinimą;

23.3. spręsti, kokias kolektyvines ir (ar) asmenines apsaugos priemones naudoti, aprūpinti jomis darbo vietas, darbuotojus, nustatyta tvarka aprūpinti darbuotojus saugiomis darbo priemonėmis;

23.4. diegti saugius darbo procesus;

23.5. pagal darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus įrengti buitines, sanitarines ir asmens higienos patalpas;

23.6. užtikrinti, kad darbuotojai gautų visapusišką informaciją apie darbuotojų saugos ir sveikatos organizavimą įstaigoje, apie esančią ar galimą profesinę riziką, parengtas priemones rizikai šalinti ar išvengti, taip pat informaciją apie Valstybinės darbo inspekcijos atlikto įstaigos inspektavimo rezultatus;

23.7. tvirtinti darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas, darbuotojų pareigines instrukcijas, vykdyti kolektyvinės sutarties išpareigojimus dėl darbuotojų saugos ir sveikatos gerinimo;

23.8. organizuoti darbuotojų instruktavimą, mokymą ir jų saugaus darbo žinių tikrinimą;

23.9. užtikrinti Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo ir kitų darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytą darbuotojų darbo ir poilsio režimą;

23.10. sudaryti sąlygas privalomiems sveikatos patikrinimams, organizuoti pirmąją medicinos pagalbą ir medicinos paslaugas Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

23.11. perkelti darbuotojus (jų sutikimu) į kitą darbą, atsižvelgiant į Valstybinės socialinės medicinos ekspertizės komisijos arba sveikatos priežiūros įstaigos, patikrinusios darbuotojų sveikatą, išvadą;

23.12. nustatyta tvarka apdrausti darbuotojus privalomu draudimu nuo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų;

23.13. vadovaujantis Vyriausybės patvirtintais Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatais, Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatais, pranešti apie nelaimingus atsitikimus darbe, profesines ligas atitinkamoms valstybės institucijoms, sudaryti sąlygas tirti nelaimingus atsitikimus darbe bei profesines ligas, organizuoti jų registravimą;

23.14. kontroliuoti, kaip darbuotojai laikosi darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų;

23.15. darbuotojų prašymu nemokamai išduoti pažymą, susijusias su darbu bei darbo santykiais.

24. Kad būtų užtikrinta darbuotojų sauga ir sveikata, darbdavys turi teisę:

24.1. leisti įsakymus ir potvarkius dėl įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos ir reikalauti, kad darbuotojai, vykdytų jiems privalomų darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų, reikalavimus;

24.2. darbuotojams, pažeidusiems įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus, skirti drausmines, tarnybines nuobaudas, įstatymų nustatyta tvarka reikalauti atlyginti pažeidimu padarytą žalą įstaigai;

24.3. neleisti darbuotojui dirbti tą dieną (pamainą), kai jis darbe neblaivus, apsvaigęs nuo narkotikų ar toksinių medžiagų;

24.4. atleisti iš darbo darbuotoją įstatymų nustatyta tvarka, kai jis pažeidžia darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų ar įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų nustatytus reikalavimus, kuriuos vykdyti darbuotojas buvo apmokytas ir (ar) instrukuotas, jei prieš tai jam nors vieną kartą per paskutinius 12 mėnesių buvo taikytos drausminės nuobaudos;

24.5. pavesti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams, padalinių vadovams vykdyti atskiras užduotis, susijusias su darbuotojų sauga ir sveikata.

VI. DARBUOTOJO TEISĖS IR PAREIGOS

25. Darbuotojas turi teisę:

25.1. reikalauti, kad darbdavys užtikrintų darbuotojų saugą ir sveikatą, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

25.2. sužinoti iš vadovo, darbdavio apie darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius;

25.3. susipažinti su išankstinių ir periodinių sveikatos tikrinimų rezultatais. Jei nesutinka su patikrinimo rezultatais, sveikatą patikrinti pakartotinai;

25.4. pačiam tartis su darbdaviu dėl darbuotojų saugos ir sveikatos sąlygų gerinimo arba tam įgalioti darbuotojų atstovą;

25.5. atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai, kaip numatyta Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme;

25.6. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų;

25.7. iškilus klausimams dėl saugos ir sveikatos, kreiptis į darbuotojų atstovą, padalinio vadovą, darbdavį, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą ar komitetą, Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją.

26. Darbuotojas privalo:

26.1. vykdyti darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus ir kaip galima labiau rūpintis savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata;

26.2. darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose nurodytus jų saugaus naudojimo reikalavimus;

26.3. tinkamai naudoti apsaugos priemones;

26.4. savavališkai neišjungti, nekeisti arba nešalinti naudojamose darbo priemonėse ar kituose įrengimuose, pastatuose, kitose įstaigos vietose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų (priemonių), naudoti tokius įtaisus tinkamai ir apie jų gedimus pranešti darbuotojų atstovui, seniūnui, darbdaviui;

26.5. nedelsiant informuoti darbdavį, darbuotojų atstovą, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą ar specialistą, apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose ar kitose vietose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat informuoti seniūną ir darbdavį apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

26.6. bendradarbiauti su darbuotojų atstovais, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos darbuotojais, seniūnu, administracijos direktoriumi, įgyvendinant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus ir priemones;

26.7. imtis priemonių pagal galimybes bei turimas žinias pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, avarijas, apie tai nedelsiant informuoti vadovą ir darbdavį;

26.8. informuoti padalinio vadovą ir darbdavį apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

26.9. patikrinti sveikatą Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nustatyta tvarka;

26.10. vykdyti teisėtus darbdavio, jo atstovo bei pareigūnų, kontroliuojančių darbuotojų saugą ir sveikatą įstaigoje, nurodymus.

VII. DARBUOTOJO PAREIGOS IR VEIKSMAI ĮVYKUS NELAIMINGAM ATSITIKIMUI DARBE, AVARIJAI, KILUS GAISRUI

27. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, avarijai, incidentui, kilus gaisrui, darbuotojas privalo imtis priemonių pagal galimybes bei turimas žinias pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, avarijas, apie tai nedelsiant informuoti vadovą, esant reikalui, mokėti suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiems asmenims.

28. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe (jeigu jis pajėgia), ir asmuo, matęs įvykį arba jo padarinius, privalo nedelsdami pranešti vadovui, darbdaviui, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai apie nelaimingą atsitikimą darbe.

29. Lengvas nelaimingas atsitikimas darbe turi būti ištirtas per 7 darbo dienas nuo įvykio dienos. Tiriant lengvą nelaimingą atsitikimą darbe, gali dalyvauti pats nukentėjęsysis, jo šeimos narys arba nukentėjusiojo atstovas.

30. Sunkus ar mirtinas nelaimingas atsitikimas darbe turi būti ištirtas per 15 darbo dienų nuo įvykio dienos. Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius ar jo pavaduotojas, atsižvelgdami į tyrimo sudėtingumą, gali pratęsti tyrimo trukmę apibrėžtam laikotarpiui.

31. Darbe įvykęs nelaimingas atsitikimas, apie kurį nukentėjęsysis nustatyta tvarka nepranešė darbdaviui (padalinio vadovui) arba dėl kurio nukentėjęsysis neteko darbingumo ne iš karto, ištiriamas darbdaviui gavus nukentėjusiojo ar jo interesams atstovaujančio asmens prašymą raštu ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos.

32. Dėl avarijos (pavyzdžiui, statybinių konstrukcijų griūties atveju) įvykė nelaimingi atsitikimai tiriami, vadovaujantis Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatais bei avariją tyrusios komisijos padarytomis išvadomis.

33. Įvykus incidentui (incidentas – nesaugus įvykis, susijęs su darbu, kai nesužeidžiamas nė vienas darbuotojas arba kai dėl darbuotojo traumos, gautos incidento metu, reikalinga tik pirmoji medicinos pagalba), būtina išsiaiškinti jo priežastis ir imtis konkrečių priemonių, kad tai nepasikartotų.

34. Kilus gaisrui darbovietėje, darbuotojai privalo:

34.1. nedelsiant iškviesti ugniagesius;

34.2. gesinti gaisrą turimomis priemonėmis;

34.3. į gaisrą vietą iškviesti vadovaujantį darbuotoją.

35. Vadovaujantis darbuotojas, atvykęs į gaisro vietą, privalo:

35.1. patikrinti, ar iškviesti ugniagesiai;

35.2. apie gaisrą informuoti įstaigos vadovybę;

35.3. vadovauti gaisro gesinimui iki atvyks ugniagesiai;

35.4. paskirti asmenį, gerai žinantį privažiavimo kelius ir vandens telkinius, pasitikti ugniagesius;

35.5. išvesti iš patalpos ar pavojingos zonos darbuotojus, neužimtus gaisro gesinimu;

35.6. jei kyla pavojus žmonių gyvybei, nedelsiant organizuoti jų gelbėjimą;

35.7. esant reikalui, išjungti elektrą, dujas, sustabdyti įrenginius, ventiliacijos sistemas ir panaudoti kitas priemones gaisro plėtimuisi užkirsti;

35.8. organizuoti materialinių vertybių išvežimą iš gaisro zonos;

35.9. atvykus ugniagesiams, informuoti juos apie padėtį ir suteikti visas reikalingas žinias.

36. Darbdavys privalo užtikrinti darbuotojams pirmąją medicinos pagalbą ir, jeigu reikia, iškviesti greitąją medicinos pagalbą nelaimingų atsitikimų darbe, ūmių susirgimų darbe atvejais.

37. Darbdavys ar jo atstovas organizuoja darbuotojų, susirgusių darbo vietoje arba nukentėjusių nuo traumų, gabenimą į sveikatos priežiūros įstaigas, kai nebūtina kviešti greitosios medicinos pagalbos.

VIII. DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ORGANIZAVIMAS

38. Siekdamas užtikrinti darbuotojams saugias ir sveikas darbo sąlygas, darbdavys ar jo atstovai savivaldybės struktūriniuose ir teritoriniuose padaliniuose įpareigojami užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą:

38.1. esant reikalui ypatingais atvejais darbdavys ar jo atstovai samdo darbuotojų saugos ir sveikatos specialistus;

38.2. paskirtų ar samdytų specialistų pareiga yra rūpintis įstaigos darbuotojų sauga ir sveikata. Šie asmenys už savo darbą tiesiogiai atsiskaito darbdaviui ar jo paskirtiems atstovams.

39. Seniūnijoje gali būti, nustatyta tvarka renkami darbuotojų atstovai, turintys įgaliojimus atstovauti darbuotojams ir rūpintis jų sauga ir sveikata.

40. Darbuotojų atstovai atlieka šias funkcijas:

40.1. dalyvauja darbdavio įgyvendinamose priemonėse darbuotojų saugai ir sveikatai įstaigoje ar darbo vietose gerinti, tarp jų įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos įgyvendinamose priemonėse planuojant ir organizuojant darbuotojų mokymą;

40.2. dalyvauja darbdaviui:

40.2.1. steigiant darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą;

40.2.2. parenkant ir paskiriant darbuotojus, atsakingus už pirmosios medicinos pagalbos suteikimą;

40.2.3. parenkant ir paskiriant darbuotojus, atsakingus už gelbėjimo darbų organizavimą, darbuotojų evakavimą avarijų, stichinių nelaimių ar gaisrų atvejais;

40.2.4. išduodant darbuotojams reikiamas ir tinkamas asmenines apsaugos priemones ir prižiūrint, kad darbuotojai jomis naudotųsi, atstovauja darbuotojų interesams tiriant nelaimingus atsitikimus, profesines ligas ir incidentus;

40.3. Darbdavio arba jo atstovo nurodymu operatyviai informuoja darbuotojus apie kilusius ar gresiančius jiems pavojus ir nurodo priemones, kurių reikia neatidėliotinai imtis, kad būtų išvengta pavojaus, padeda darbuotojams pavojaus atveju pereiti į saugias vietas.

IX. EVAKUACIJOS KELIAI, PRIEŠGAISRINĖS IR PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS IR JŲ IŠDĖSTYMO VIETOS

41. Evakuaciniai išėjimai turi būti neužkrauti, paruošti žmonėms evakuoti.

42. Visos evakuacinės durys turi lengvai atsidaryti evakuacijos kryptimi.

43. Draudžiama evakuacines duris užkalti arba užrakinti iš lauko. Vidinis užraktas turi leisti lengvai duris atidaryti bet kuriuo paros metu.

44. Gaisro gesinimo priemonės ir naudojimosi jomis taisyklės:

44.1. prieinamiausios priemonės gaisrui gesinti yra vanduo, smėlis arba žemės, rankiniai gesintuvai, nedegūs audeklai net medžio šakos, drabužiai;

44.2. bendriausioji taisyklė – gesinti gaisrą intensyviausio degimo vietoje, gesinamosiomis priemonėmis veikti ne liepsną, o degantį paviršių. Pirmiausia reikia užkirsti kelią ugniai plisti;

44.3. benzino, žibalo, organinių alyvų ir tirpiklių, užsidegusios instaliacijos negalima gesinti vandeniu. Juos reikia gesinti putų ir miltelių gesintuvais, smėliu ir žemėmis (užberti), o jeigu gaisro židinytys nedidelis – uždengti nedegiu audeklu, vandeniu sušlapintu sunkiu audeklu ar drabužiu;

44.4. jeigu yra kabančių arba nutrauktų (apdegusių) elektros laidų, kol nėra aišku, kad laidais nebeteka srovė, reikia elgtis taip, tarsi prie jų tikrai prijungta įtampa, ir imtis atitinkamų saugumo priemonių;

44.5. kiekviename visuomeninių pastatų ir statinių aukšte turi būti ne mažiau kaip du nešiojamieji ugnies gesintuvai;

44.6. patalpose, kuriose yra įrengta automatinė gaisro gesinimo sistema, ugnies gesintuvų skaičių galima sumažinti 50%;

44.7. objekte turi būti užrašai (ženklai), nurodantys gesintuvų laikymo vietą. Krypties (gelbėjimosi) ir informacijos ženklai, nurodantys gesintuvų laikymo vietą bei gaisrinius čiaupus, turi būti išdėstyti taip, kad jie iš bet kurios patalpos vietos (taško) būtų gerai matomi.

X. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU UŽ ĮSTAIGOS RIBŲ

45. Darbuotojas, turintis darbo užduotį kitoje organizacijoje, turi vykdyti šiuos nurodymus:

45.1. patekti į organizacijos, kurioje turi darbo užduotį, teritoriją gali tik nustatyta toje organizacijoje tvarka;

45.2. atvykęs į organizaciją, turi vykdyti tos organizacijos darbuotojų teisėtus nurodymus;

- 45.3. organizacijoje gali atlikti tik su užduoties vykdymu susijusius veiksmus;
- 45.4. atlikdamas užduotį, darbuotojas turi saugotis važiuojančių transporto priemonių ar objektų, keliančių pavojų sveikatai ar saugumui.
46. Darbuotojas, vykdamas atlikti užduotį kitoje organizacijoje visuomeniniu transportu, turi vykdyti keleivių pareigas, nustatytas Kelių eismo taisyklėse:
- 46.1 autobuso, troleibuso, taksi leidžiama laukti tik įlipimo aikštelėse, o kur jų nėra – šaligatvyje ar kelkraštyje;
- 46.2. keleiviams leidžiama įlipti ar išlipti tik transporto priemonei visiškai sustojus.
47. Darbuotojas, vykdamas atlikti užduotį kitoje organizacijoje pėsčiomis, privalo vykdyti pėsčiųjų pareigas, nustatytas Kelių eismo taisyklės – pėstieji privalo eiti šaligatviais, o kai jų nėra, - kelkraščiu. Kelkraščiu eiti prieš transporto priemonių važiavimo kryptį.
48. Darbuotojo veiksmai darbo metu už įstaigos ribų gali būti laikomi susiję su darbu šiais atvejais:
- 48.1. atliekant darbo sutartimi sulytą darbą, darbdavio rašytiniu pavedimu vykdomą už įstaigos ribų;
- 48.2. darbo metu vykstant darbo reikalais (vykdant darbdavio pavestą užduotį, įskaitant jo siuntimą tikrintis sveikatos);
- 48.3. nukentėjus dėl smurto, jeigu smurto aplinkybės ir motyvai susiję su darbu (remiantis teisės saugos institucijos ir tiriančių asmenų išvadomis);
- 48.4. vykstant į darbą ar iš darbo įstaigos ar jos samdomu transportu;
- 48.5. darbdavio rašytiniu pavedimu (nurodymu) dalyvaujant sporto, kultūros ir kituose panašiuose renginiuose, darbo metu dalyvaujant įstatymo numatytoje visuomeninėje veikloje;
- 48.6. esant komandiruotėje (vykdant ten darbdavio užduotį paskirtoje vietoje bei vykstant iš poilsio vietos į užduoties vykdymo vietą ir atgal);
- 48.7. vykstant darbo dienomis tarp darbo vietos ir gyvenamosios vietos, išėjus (išvažiavus) į už įstaigos teritorijos ribų esančią vietą, kur darbuotojas gali būti per pertrauką, skirtą pailsėti ir pavalgyti.
49. Darbuotojo veiksmai darbo metu už įstaigos ribų nelaikomi susiję su darbu šiais atvejais:
- 49.1. esant kelyje tarp darbo vietos ir gyvenamosios vietos tuo laiku, kai privalėjo dirbti;
- 49.2. esant kelyje tarp darbo vietos ir gyvenamosios vietos, vykstant tiesioginiu maršrutu (pagrindų laikomas trumpiausias visuomeninio transporto maršrutas), tačiau pakeliui aplankant įvairius objektus (kirpyklą, parduotuvę, kavinę ir kt.), arba vykstant netiesioginiu maršrutu. Taip pat, jeigu kelyje vartojo alkoholinius ir kitus gėrimus, kurių gamybai naudojamas spiritas, įskaitant alų, narkotines ar toksines medžiagas arba gėrė gatvėse, stadionuose, skveruose, parkuose, visų rūšių visuomeniniame transporte, taip pat neblaivus pasirodė viešose vietose (LR administracinių nusižengimų kodekso 484 str.);
- 49.3. darbo ar ne darbo laiku kelyje vykstant atsiimti pinigines lėšas iš savo asmeninės sąskaitos banko ar kredito įstaigoje (bankomatu).

XI. CIVILINĖ SAUGA

50. Savivaldybės struktūriniais padaliniais, ir savivaldybės administracijos filialais civilinės saugos klausimais rūpinasi administracijos direktoriaus paskirti ir (ar) civilinės saugos funkcijas atliekantys asmenys atsakingi už civilinę saugą.
51. Asmenys atsakingi už civilinę saugą:
- 51.1. atsako už civilinės saugos parengtį;
- 51.2. perspėja ir informuoja darbuotojus apie pavojų;
- 51.3. prognozuoja ekstremalias situacijas ir planuoja prevencines priemones;
- 51.4. dalyvauja savivaldybės civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano rengime;
- 51.5. aprūpina darbuotojus individualiomis ir kolektyvinėmis apsaugos priemonėmis;
- 51.6. prireikus organizuoja darbuotojų evakavimą, pirminius gelbėjimo darbus ir jiems vadovauja;

51.7. vykdo savivaldybės administracijos patvirtintus civilinės saugos uždavinius ir funkcijas, civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus.

52. Administracijos darbuotojai privalo išmanyti, kaip elgtis katastrofų, stichinių nelaimių arba ginkluoto užpuolimo atvejais.

53. Apie galimas civilinės saugos situacijas gyventojai išpėjami signalu „Dėmesio! Visiems!“. Jis perduodamas įjungus sirenas, įvairias signalines priemones ir kitais būdais, siekiant įspėti gyventojus, kad pagal šį signalą būtina: įjungti Lietuvos radijo ar televizijos imtuvus, per kuriuos bus perduodamas skubus žodinis pranešimas apie susidariusią padėtį.

54. Patarimus ir informaciją, kaip elgtis įvairių ekstremalių situacijų atvejais kaip pasirengti nelaimei, kaip elgtis išgirdus civilinės saugos signalą, galite rasti internete tinklalapyje <http://www.vpgt.lt/>.

55. Įvykus nelaimei skambinti bendruoju pagalbos telefonu 112.

XII. KITI DARBUOTOJUI AKTUALŪS SU DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA ĮSTAIGOJE SUSIJĘ KLAUSIMAI

56. Darbdavys, kuris savo veiksmu ar neveikimu pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktus ir tuo neužtikrino saugių ir sveikų darbo sąlygų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

57. Darbdavys neatsako už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų neužtikrinimą arba darbdavio atsakomybė už tai gali būti sumažinta, jeigu ištyrus nelaimingą atsitikimą darbe ar profesinę ligą nustatoma, kad tai įvyko susiklosčius neįprastoms ar nenumatytoms aplinkybėms, kurių darbdavys negalėjo kontroliuoti, arba dėl atsitikimų, kurių padarinių negalima buvo išvengti, nors ir buvo naudojamos visos reikiamos priemonės.

58. Darbuotojui, kuris pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktus ar įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos norminius dokumentus, su kuriais buvo supažindintas, taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.

59. Įvykiai nepripažįstami draudiminiais, kai nelaimingo atsitikimo tyrimo metu nustatoma, kad:

59.1. apdraustasis buvo neblaivus ar apsvaigęs nuo narkotinių, toksinių ar psichotropinių medžiagų ir tai nebuvo susiję su jam draudėjo pavesto darbo technologijos ypatybėmis;

59.2. apdraustasis nukentėjo dėl savo veikos, kurioje ikiteisminio tyrimo institucija arba teismas nustatė nusikalstamos veikos požymius arba kad ši veika yra susijusi su administraciniu teisės pažeidimu, išskyrus darbo saugos ar darbo higienos norminių teisės aktų pažeidimus;

59.3. apdraustasis sąmoningai (tyčia) siekė, kad įvyktų nelaimingas atsitikimas;

59.4. apdraustasis sirgo liga, nesusijusia su darbu;

59.5. apdraustasis savavališkai (be darbdavio žinios) dirbo sau (savo interesais);

59.6. prieš apdraustąjį buvo panaudotas smurtas, jeigu smurto aplinkybės ir motyvai nesusiję su darbu, išskyrus atvejus, kai nelaimingas atsitikimas įvyksta pakeliui į darbą ar iš darbo.

60. Prieš pradėdamas dirbti, darbuotojas turi apžiūrėti darbo vietą, įrenginius ir įsitikinti jų tvarkingumu. Radęs trūkumus, privalo apie tai pranešti savo tiesioginiam vadovui, kad jie būtų pašalinti.

61. Darbuotojas gali pradėti darbą tik esant techniškai tvarkingiems įrenginiams ir tinkamai sutvarkytai darbo vietai.

62. Darbų vadovai negali duoti darbuotojams nurodymų, kurie prieštarauja saugos ir sveikatos teisės norminiams aktams bei taisyklėms.

DARBININKO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 2

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Bendrieji reikalavimai darbininkams:

1.1. dirbti darbininku gali ne jaunesnis kaip 18 metų darbuotojas, teisės aktų nustatyta tvarka patikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį saugos ir sveikatos instruktažą ir instruktažą darbo vietoje. Darbuotojui privalomi išankstiniai (prieš priimant į darbą) ir periodiški (per atitinkamai reguliarius laiko intervalus) sveikatos tikrinimai pagal Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytą tvarką. Darbuotojas, atsisakęs laiku atlikti periodinį sveikatos patikrinimą, nušalinamas nuo darbo ir nemokamas darbo užmokestis iki to laiko, kol patikrins sveikatą.

1.2. darbininkui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir padarinius;

1.3. darbininkas privalo:

1.3.1. savavališkai neišjungti, nekeisti ir nešalinti darbo priemonėse, įrenginiuose, pastatuose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų, juos tinkamai naudoti ir apie gedimus pranešti asmeniui, atsakingam už darbuotojų saugą ir sveikatą, padalinio vadovui, darbdaviui;

1.3.2. tinkamai naudoti kolektyvines ir asmenines apsaugos priemones;

1.3.3. darbo priemones naudoti pagal jų dokumentuose (pasuose), šioje instrukcijoje nurodytus reikalavimus;

1.3.4. nedelsdamas pranešti darbdaviui, įgaliotam atsakingam už darbų saugą ir sveikatą asmeniui apie padėtį darbo vietoje, patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat apie valstybės tarnautojų ir darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

1.3.5. pagal galimybes bei turimas žinias imtis priemonių traumų, ūmių apsinuodijimų, avarių priežastims pašalinti, apie tai nedelsdamas pranešti darbdaviui, tiesioginiam darbų vadovui;

1.3.6. nustatytą tvarką patikrinti sveikatą;

1.3.7. pranešti savo tiesioginiam vadovui ir įgaliotam atsakingam už darbų saugą ir sveikatą asmeniui apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

1.3.8. laikytis Rokiškio rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisyklių, būti

blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų.

narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų,

rūkyti tik tam skirtose vietose ir narkotinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

1.3.9. laikytis asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad būtų švarūs darbo drabužiai ir apavas, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis.

1.4. darbininkas turi teisę:

1.4.1. reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias ir sveikas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvines apsaugos priemones, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

1.4.2. sužinoti iš tiesioginio darbų vadovo, darbdavio apie darbo aplinkoje esančius sveikatai pavojingus ir kenksmingus veiksniai;

1.4.3. susipažinti su sveikatos tikrinimų rezultatais. Jei su jais nesutinka, sveikatą patikrinti pakartotinai;

1.4.4. tartis su darbdaviu (dėl to įgalioji valstybės tarnautojų ir darbuotojų atstovą) dėl darbo sąlygų gerinimo;

1.4.5. atsisakyti dirbti, kai kyla pavojus sveikatai ir gyvybei;

1.4.6. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų;

1.4.7. iškilus saugos ir sveikatos klausimams, kreiptis darbuotojų atstovą, savo tiesioginį vadovą, darbdavį, jo įgaliojantį už darbuotojų saugą ir sveikatą atsakingą asmenį, Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją.

1.5. darbininkas privalo būti susipažinęs su gaisrinės saugos instrukcijos reikalavimais ir juos vykdyti, žinoti, kur darbo vietoje yra gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis, vengti gaisrą sukeliančių veiksmų.

II SKYRIUS

PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2. Galimi pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

2.1. **Profesinės rizikos veiksniai, galintys pasireikšti darbininko darbo vietoje, yra šie:**

2.1.1. įrankis, pagalbinė priemonė;

2.1.2. slidumas;

2.1.3. elektros srovė;

2.1.4. kritimas iš aukščio;

2.2. **jeigu dirbama ant kopėčių:**

2.2.1. galimas kritimas nuo kopėčių;

2.2.2. netvarkinga darbo vieta, netvarkingos kopėčios – galimos traumos;

2.2.3. netvarkingi darbo įrankiai ir priemonės – susidarius tam tikroms aplinkybėms, galimos traumos;

2.2.4. nesinaudojimas asmeninėmis apsaugos priemonėmis arba dirbant nepatogia avalyne – dėl to gali įvykti traumos;

2.2.5. nukritimas nuo kopėčių, jei jos pastatytos nesilaikant saugos darbe reikalavimų - prie langų, durų, kurias atveriant kopėčios gali būti nustumtos;

2.2.6. krentantys, griūvantys daiktai – galimi galvos, galūnių sužalojimai. Daiktus, įrankius, medžiagas darbo vietoje sudėti taip, kad jie nenukristų;

2.3. **krovos darbai rankomis** - tai veiksmai, kai vienas ar keletas asmenų krovinį (daiktą, įrenginį ar kt.) kelia, laiko, neša, remia, leidžia, stumia, traukia, ridena ar kitaip gabena, o šie veiksmai savo pobūdžiu dėl nepalankių darbo sąlygų kelia pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, ypač susižaloti nugarą.

2.4. **fizinė perkrova** – galimos traumos, raumenų patempimai. Nekelti viename daiktų (detalių, ruošinių, įrenginių), viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Jeigu nėra galimybių tai atlikti dviem, būtina naudotis kėlimo įrenginiais;

2.5. **krovinį keliant rankomis, gali kilti pavojus susižaloti, ypač nugarą, jei kroviny yra:**

2.5.1. pernelyg sunkus arba didelis, griozdiškas arba nepatogus suimti (paimti);

2.5.2. nestabilus arba jo turinys sunkiai perkeliamas, tokioje padėtyje, kad turi būti laikomas arba juo turi būti manipuluojama per atstumą nuo liemens, arba liemenį lenkiant arba sukanant;

2.5.3. galintis sužeisti darbuotojus, ypač susidūrus, dėl savo kontūrų ir (arba) konsistencijos.

2.6. Būtinės asmeninės apsaugos priemonės ir jų dėvėjimo (naudojimo) laikas parenkami vadovaujantis Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų reikalavimais.

III SKYRIUS DARBININKO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

3. Prieš pradėdamas dirbti, darbininkas privalo:

3.1. apsivilkti tvarkingus darbo drabužius ir, atsižvelgdamas į atliekamų darbų pobūdį, pasiruošti asmenines apsaugos priemones;

3.2. iš savo tiesioginio vadovo gauti darbo užduotį ir aptarti jos atlikimo ypatumus, apsaugos priemones;

3.3. apžiūrėti, jei reikia, sutvarkyti darbo vietą;

3.4. patikrinti darbo vietos aptvėrimus, įspėjamuosius, draudžiamuosius užrašus ir pan.;

3.5. patikrinti darbo įrankių ir inventorinių pagalbinių priemonių tvarkingumą;

3.6. jei reikia dirbti ant kopėčių:

3.6.1. prieš pradėdamas dirbti reikia įsitikinti, ar jos tvirtos, ar nepaslys, ar atsitiktinai nepajudės iš vietos;

3.6.2. apžiūrėti kopėčių apatinius galus, Susidėvėjusius guminius antgalius pakeisti naujais. Jei kopėčios medinės, atkreipti dėmesį į medienos būklę. Medinių kopėčių briaunose ir pakopose leistini tik išilginiai ne ilgesni kaip 100 mm ir ne gilesni kaip 5 mm įskilimai. Jeigu yra skersinių įlūžimų, kopėčiomis naudotis draudžiama;

3.6.3. darbą ant kopėčių pradėti tik apsiavus patogią avalynę, tinkamai naudoti asmenines apsaugos priemones;

3.7. apsauginiai šalmai, diržai turi būti išbandyti. Ant jų neturi būti įtrūkimų ar deformacijų.

3.8. Nustačius trūkumus, imtis priemonių juos pašalinti, jeigu tai įmanoma padaryti savo jėgomis ir jeigu tai priskiriama pareigoms arba pranešti tiesioginiam vadovui, darbdaviui. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai

IV SKYRIUS DARBININKO VEIKSMAI DARBO METU

4. Darbo metu darbininkui:

4.1. galima naudoti tik tvarkingus darbo įrankius, išbandytas, su inventorinėmis žymomis ir nurodyta būsimą bandymo data, priemones.

4.2. darbai 1,3 m ar didesniame aukštyje nuo perdenginio arba žemės paviršiaus priskiriami darbams, atliekamiems aukštyje. Darbo vietas, esančias 1,3 m virš žemės arba perdangos paviršiaus (ar aukščiau), reikia aptverti. Jei jų negalima arba netikslinga aptverti, dirbti galima tik su saugos diržais;

4.3. **reikalavimai dirbant ant kopėčių:**

4.3.1. dirbti galima tik ant išbandytų kopėčių;

4.3.2. kopėčios turi būti bandomos statiniu 150 kg krūviu. Bandant krovins uždedamas 2 minutėms ant pakopų kopėčių viduryje. Kopėčios turi būti pastatytos 75° kampu;

4.3.3. ant išbandytų kopėčių vienos briaunos užrašomas inventorinis numeris ir kita bandymo data;

4.3.4. kopėčias reikia bandyti ne rečiau kaip vieną kartą per metus;

4.3.5. jeigu kopėčios statomos ant grunto, jų apatiniai galai turi turėti aštirus plieninius antgalius, o jei statomos ant grindų, asfalto, turi turėti guminius antgalius;

12.6. atliekantis darbus ant kopėčių privalo turėti darbinį krepšį rankiniams įrankiams, varžtams, veržlėms, elektrodams ir kt. nešioti;

4.3.7. daiktus, reikalingus ant kopėčių dirbančiam žmogui, reikia ne mėtyti, o kelti į viršų, pririštus prie virvės vidurio. Kad keliami daiktai nesiūbuotų, antrąją virvės galą turi laikyti apačioje stovintis darbuotojas;

4.3.8. atliekant darbus lauke, liundros, tiršto rūko, perkūnijos metu, pučiant 6 balų ir stipresniam vėjui, lyjant ar sningant, dirbti ant kopėčių draudžiama;

4.3.9. nedirbti, jei darbo vieta nepakankamai apšviesta;

4.3.10. žiemos metu darbo vietoje, perėjimuose nuvalyti sniegą, ledą, pabarstyti smėliu;

4.3.11. kopėčių ilgis (aukštis) turi būti toks, kad darbininkas galėtų dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne aukščiau kaip 1 m nuo viršutinio kopėčių galo;

4.3.12. pastatytas kopėčias reikia viršuje dviejose vietose pririšti prie nejudamos konstrukcijos;

4.3.13. jeigu negalima patikimai pritvirtinti kopėčių viršaus, taip pat dirbant toje vietoje, kur dažnai vaikšto žmonės, reikia, kad kopėčias prilaikytų kitas darbuotojas;

4.3.14. jeigu kopėčias reikia remti į duris, duris būtina užrakinti. Jeigu to padaryti negalima, kopėčias turi prilaikyti kitas darbuotojas;

4.3.15. ilgas kopėčias, kurios po lipančio ar dirbančio kojomis linksta, siūbuoja, reikia per vidurį sutvirtinti kitomis trumpesnėmis kopėčiomis arba lenta. Pernešamos kopėčios neturi būti ilgesnės kaip 5 m;

4.3.16. aukštesnės kaip 1,3 m kopėčių aikštelės turi turėti aptvėrimus.

4.3.17. dirbant ant kopėčių draudžiama:

4.3.17.1. dirbti ant kopėčių arti veikiančių mašinų, transporterių, velenų, skriemulių ir t. t., taip pat virš jų ir po jais;

4.3.17.2. užlipus ir stovint ant kopėčių, dirbti smūginiais arba mechaniniais įrankiais, įtempti laidus ir kabelius, laikyti viršuje sunkias detales ir panašiai;

4.3.17.3. prižiūrint ryšių linijas, šachtas, kitas didesnio pavojingumo patalpas, naudotis metalinėmis kopėčiomis (lipynėmis).

4.3.18. perstumiamos kopėčios su ratukais turi turėti ratukų blokavimo (stabdymo) mechanizmą;

4.3.18. išskečiamos kopėčios turi turėti blokavimo įrenginį, neleidžiantį joms išsiskėsti;

4.3.19. atliekant darbus ant paaukštinių arba kopėčių, neapkrauti jų svoriu, didesniu už jų keliamąją galią;

4.3.20. nesilankstyti ant kopėčių, nes galima nukristi.

4.4. draudžiama:

4.4.1. liesti neizoliuotus ar pažeistos izoliacijos laidus;

4.4.2. liestis vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio šildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių, kad esant pažeistai izoliacijai ir šioms dalims turint elektros įtampą, nesusidarytų grandinė tekėti elektros srovei žmogaus kūnu;

4.4.3. valyti, taisyti, keisti apšvietimo lemputes neišjungus patalpoje elektros;

4.4.4. remontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, laidų, kištuko ir pan. Tai atlikti turi darbuotojas, turintis elektrotechniniam personalui privalomą kvalifikaciją.

4.4.5. deginti šiukšles ar įvairias medienos ir kitų medžiagų atliekas.

4.5. Dirbant krovos darbus darbininkas turi susipažinti su numatomu kelti kroviniu ir gauti tikslią informaciją apie krovinio svorį, krovinio turinį ir konsistenciją, krovinio svorio centrą arba sunkiausią pakuotės pusę, jei jos turinys paskirstytas netolygiai centro atžvilgiu ar svorio centro padėtis gali keistis kėlimo metu, ir saugius tokių krovinių kėlimo būdus.

4.6. dirbant krovos darbus leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė kartu dirbant kitą darbą (iki dviejų kartų per valandą):

4.6.1. vyrams - iki 30 kg;

4.6.2. moterims - iki 10 kg;

4.6.3. jei svoris yra didesnis, kelti dviese ar naudoti kėlimo transportavimo mechanizmus;

4.6.4. krovinio svoris, forma, paviršius, suėmimo ir paėmimo sąlygos, padėtis prieš ir po kėlimo bei pakėlimų kiekis tarpusavyje turi būti kuo geriau suderinti, kad atliekant kėlimo rankomis darbus neiškiltų pavojus saugai ir sveikatai;

4.6.5. siekiant kėlimo metu išvengti rizikos, krovinys turi būti tinkamai įpakotas ir parengtas kėlimui;

4.6.6. kai krovinio kėlimas rankomis gali kelti pavojų saugai ir sveikatai, jei tai įmanoma ir tikslinga, turi būti naudojamos tinkamos techninės priemonės;

4.6.7. kėlimo-transportavimo mechanizmus su mašinine pavara aptarnauti, valdyti, dirbti jais, gali tik asmenys specialiai apmokyti, atestuoti ir turintys pažymėjimą, suteikiantį teisę atlikti šiuos darbus;

4.6.8. sunkias vienetines medžiagas, taip pat dėžes su kroviniais, reikia perkelti specialiais laužtuvais arba kitais įtaisais;

4.6.9. sunkūs kroviniai pakraunami ir iškraunami vadovaujant tiesioginiam vadovui. Jis privalo stebėti, kad kroviniai būtų pakraunami ir iškraunami saugiai;

4.6.10. vieta, kur kroviniai kraunami rankomis, turi būti parinkta ir tinkamai įrengta atsižvelgiant į darbo aplinkos charakteristikas ir su ja susijusius veiksnius;

4.6.11. nestovėti, nevaikščioti ir nedirbti po pakeltu krovinium.

4.6.12. iš krovinų transportavimo rankomis ruožų turi būti pašalinti trukdantys daiktai. Jei tokios galimybės nėra, turi būti įrengiami saugūs apėjimai ar keliai. Šiuose ruožuose neturi kilti pavojus paslysti, kristi, užkliūti, atsitrekti ir pan. Ruožai turi būti gerai apšviesti, o jų pagrindas - stabilus, jie turi būti pakankamai platūs ir aukšti, kad būtų galima pernešti krovinius visiškai išsitiesus;

4.6.13. kai kroviniai pernešami rankomis ir kraunami į krūvas ar rietuves, krovimo darbai neturi kelti pavojaus saugai ir sveikatai. Kroviniai neturi slysti ir kristi, o rietuvės iširti ar pajudėti;

4.6.14. kraunant smulkius krovinis, reikia juos paketuoti ant padėklų. Ilgi kroviniai turi būti kraunami ir sandėliuojami horizontaliai. Draudžiama juos atremti į sieną;

4.6.15. ant padėklų kroviniai turi būti sudedami tvarkingai, patikimai, juos "surišant", kad pakeliami ir pervežami jie neiširtų ir neišbyrėtų;

4.6.16. nešant krovinį rankomis, pasirinkti laisvą, be kliūčių, lygų ir trumpiausią kelią;

4.6.17. nešant krovinis vienas paskui kitą vorele, reikia išlaikyti tokį atstumą, kad krisdamas krovinys nekliudytų priekyje einančiojo. Nešant krovinis, draudžiama lenkti vienas kitą;

4.6.18. nešant krovinis dėžėse dviese, žengti ta pačia koja, krovinis nuleisti pagal komandą. Nekelti krovinį per galvą;

4.6.19. draudžiama nešti lengvai užsidegančius krovinis ar kitas pavojingas medžiagas ant nugaros, juos reikia vežti vežimėliu arba nešti neštuvais;

4.6.20. draudžiama nešti krovinis netvarkingoje taroje – su atsikišusiomis vinimis, atplyšusia viela;

4.6.21. krauti krovinis tvarkingai ant žemės, į stelažus, lentynas ar rietuves;

4.6.22. padėjus krovinį, įsitikinti, ar jis stovi stabiliai;

4.6.23. nesandėliuoti į rietuves blogai įpakuotų krovinų. Į rietuves dėti vienos rūšies ir vienodų išmatavimų krovinis. Rietuvės šonai turi būti vertikalūs ir lygūs.

4.6.24. nekrauti rietuvių vieną prie kitos. Atstumas tarp rietuvių turi būti ne mažesnis kaip 0,8 m, rietuvės aukštis neturi viršyti 2 m.

4.6.25. dirbant aukštyje, dedant krovinis į rietuves, nuimant juos, naudotis tvirtomis kopėčiomis su aštriais metaliniais kaisčiais arba guminiiais, neslystančiais antgaliais (priklausomai nuo grindinio, ant kurio statomos kopėčios, paviršiaus) apačioje. Naudotis atsitiktinėmis atramomis (dėžėmis, statinėmis) draudžiama;

4.6.26. sandėliuojant krovinis į stelažus, sunkesnius dėti apatinėse lentynose;

4.6.27. krovinį ridenant, reikia būti už jo arba iš šono. Saugoti, kad krovinys neužriedėtų ant paties ar ant kito darbuotojo;

4.6.28. prieš pradėdant krauti supakuotus pavojingus krovinis, reikia atidžiai apžiūrėti įpakavimo būklę. Aptikus nežymius taros gedimus, krovinis kraunamas ypač atsargiai;

4.6.29. draudžiama rankomis traukti, kelti, taisyti nepatikimai arba netvarkingai sukrautus krovinius, kaišioti rankas (norint pataisyti) į rietuves, dėžes, statines, mašinos kėbulą ir t.t. Tam tikslui naudoti laužtuvus, svirtis, padėklus, pleištus ir visus kitus kėlimo įrenginius, atsižvelgiant į krovinio sudėtį, konfigūraciją;

4.6.30. krovinių pakrovimas į transporto priemones, tvirtinimas ir aprišimas vykdomas pagal vairuotojų nurodymus;

4.6.31. į pakraunamą transporto priemonę darbuotojas turi įlipti ir išlipti inventorinėmis kopėčiomis ar tam skirtais laipteliais;

4.6.32. krovinio svoris transporto priemonėje turi būti išdėstytas tolygiai;

4.6.33. esant transporto priemonės kėbule, draudžiama uždarinėti arba atidarinėti jos bortus. Draudžiama vaikščioti kėbule ant pakrautų krovinių.

4.7. dirbant krovos darbus draudžiama:

4.7.1. leisti į savo darbo vietą pašalinius asmenis arba kviestis į pagalbą žmones, kurie nesusiję su šiuo darbu;

4.7.2. landžioti po pakeltu kroviniu arba stovėti arti jo;

4.7.3. šokinėti iš pakraunamos arba iškraunamos transporto priemonės;

4.7.4. važiuojant transporto priemonei, stovėti kėbule ar ant kabinos pakojų, sėdėti ant bortų, įlipti arba išlipti iš jos;

4.7.5. laiptioti lentynomis, vaikščioti rietuvėmis ir pavieniai sukrautais kroviniais.

4.8. draudžiama be tiesioginio vadovo žinios patikėti pareigas ar darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikti darbus, nesusijusius su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus tiesioginio vadovo leidimą.

V SKYRIUS

DARBININKO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5. Avariniais (ypatingais) atvejais darbuotojas privalo:

5.1. lūžus arba darbo metu neleistinais įtrūkusiems kuriai nors kopėčių konstrukcijos daliai, darbus reikia nedelsiant nutraukti ir apie tai pranešti darbų vadovui;

5.2. pablogėjus sveikatai, dirbant lauke, pablogėjus meteorologinėms sąlygoms, dėl ko gali įvykti avarija ar nelaimingas atsitikimas arba kilti kitokių pavojų darbuotojų sveikatai, reikia nutraukti darbą, išeiti iš pavojingos zonos ir nedelsiant apie tai pranešti tiesioginiam darbų vadovui;

5.3. įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją medicinos pagalbą, prireikus iškviesti gydytoją, apie įvykį pranešti savo tiesioginiam vadovui ir įgaliotam atsakingam už darbuotojų saugą ir sveikatą asmeniui, išsaugoti nepakeistą nelaimingo atsitikimo vietą, jeigu tai negresia darbuotojų ar aplinkinių žmonių gyvybei ir sveikatai;

5.4. pastebėjus gaisrą, nedelsiant į gaisravietę iškviesti ugniagesius, savo tiesioginį vadovą, gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

VI SKYRIUS

DARBININKO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6. Baigęs darbą, darbininkas privalo:

6.1. sutvarkyti darbo vietą;

6.2. sutvarkyti pagalbinį inventorių, nunešti į saugojimo vietą įrankius;

6.3. apie nesklandumus ir trūkumus darbe pranešti savo tiesioginiam vadovui;

6.4. nusiprausti veidą ir rankas šiltu vandeniu su muilu.

6.5. informuoti tiesioginį vadovą apie darbo metu pastebėtus trūkumus, turėjusius įtakos saugiam pavesto darbo atlikimui.

PAGALBINIO DARBININKO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 3

I. BENDROJI DALIS

1. Dirbti pagalbiniu darbininku gali ne jaunesnis kaip 18 metų darbuotojas, teisės aktų nustatyta tvarka patikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį saugos ir sveikatos instruktažą ir instruktažą darbo vietoje. Darbuotojui privalomi išankstiniai (prieš priimant į darbą) ir periodiški (per atitinkamai reguliarius laiko intervalus) sveikatos tikrinimai pagal Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytą tvarką. Darbuotojas, atsisakęs laiku atlikti periodinį sveikatos patikrinimą, nušalinamas nuo darbo ir nemokamas darbo užmokestis iki to laiko, kol pasitikrins sveikatą.

2. Pagalbiniam darbininkui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir padarinius.

3. Pagalbinis darbininkas privalo:

3.1. savavališkai neišjungti, nekeisti ir nešalinti darbo priemonėse, įrenginiuose, pastatuose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų, juos tinkamai naudoti ir apie gedimus pranešti, darbų vadovui ar darbdaviui;

3.2. tinkamai naudoti kolektyvines ir asmenines apsaugos priemones;

3.3. darbo priemones naudoti pagal jų dokumentuose (pasuose), šioje instrukcijoje nurodytus reikalavimus;

3.4. nedelsdamas pranešti darbdaviui, tiesioginiam darbų vadovui, asmeniui, atsakingam už darbuotojų saugą ir sveikatą apie padėtį darbo vietoje, patalpoje, kuri jo įsitikinimu gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

3.5. bendradarbiauti su asmeniu, atsakingu už darbuotojų saugą ir sveikatą, darbų vadovu ir darbdaviu, įgyvendinant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus ir priemones;

3.6. pagal galimybes bei turimas žinias imtis priemonių traumų, ūmių apsinuodijimų, avarijų priežastims šalinti, apie tai nedelsdamas pranešti tiesioginiam darbų vadovui ir darbdaviui;

3.7. nustatytą tvarką patikrinti sveikatą;

3.8. pranešti darbdaviui ir tiesioginiam darbų vadovui apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

3.9. laikytis Rokiškio rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisyklių, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

3.10. laikytis asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad būtų švarūs darbo drabužiai ir apavas, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis;

3.11. būtinos asmeninės apsaugos priemonės ir jų dėvėjimo (naudojimo) laikas parenkami vadovaujantis Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų reikalavimais.

4. Pagalbinis darbininkas turi teisę:

4.1. reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias ir sveikas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvines apsaugos priemones, aprūpintų asmeninės apsaugos priemonėmis;

4.2. sužinoti iš darbų vadovo, darbdavio apie darbo aplinkoje esančius sveikatai pavojingus ir kenksmingus veiksnius;

4.3. susipažinti su sveikatos tikrinimų rezultatais. Jei su jais nesutinka, sveikatą patikrinti pakartotinai;

4.4. tartis su darbdaviu dėl darbo sąlygų gerinimo;

4.5. atsisakyti dirbti, kai kyla pavojus sveikatai ir gyvybei;

4.6. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų;

4.7. iškilus klausimams dėl saugos ir sveikatos kreiptis į tiesioginį darbų vadovą, darbdavį, asmenį, atsakingą už darbuotojų saugą ir sveikatą, Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją.

5. Pagalbinis darbininkas privalo būti susipažinęs su gaisrinės saugos instrukcijos reikalavimais ir juos vykdyti. Žinoti, kur darbo vietoje yra gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis, vengti gaisrą sukeliančių veiksmų.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

6. Profesinės rizikos veiksniai, galintys pasireikšti pagalbinio darbininko darbo vietoje, yra šie:

- 6.1. transporto priemonė;
- 6.2. veikiantis įrenginys, mechanizmas (pvz., neaptvertos sukamosios dalys);
- 6.3. įrankis, pagalbinė priemonė;
- 6.4. slidumas;
- 6.5. elektros srovė;
- 6.6. triukšmas;
- 6.7. transportuojamas krovinys;
- 6.8. kritimas iš aukščio;
- 6.9. dulkės, garai, aerozoliai;
- 6.10. netvarkinga darbo vieta (pvz., duobės, užkrautos praėjimo vietos);
- 6.11. fizinė perkrova (rekomenduojama nešti ne daugiau kaip 30 kg vyrams ir 10 kg moterims).

7. Būtinios saugos priemonės:

7.1. kai bendras triukšmo lygis pagalbinio darbininko darbo vietoje viršija 80 dB (A) būtina naudoti antifonus, o nuo aerozolių, garų, dulkių, dujų – respiratorių arba dujokaukę;

7.2. asmeninės apsaugos priemonės ir jų dėvėjimo (naudojimo) laikas parenkami vadovaujantis Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų reikalavimais.

III. PAGALBINIO DARBININKO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

8. Prieš pradėdamas dirbti, pagalbinis darbininkas privalo:

- 8.1. apsivilkti tvarkingus darbo drabužius ir atsižvelgdamas į atliekamų darbų pobūdį pasiruošti asmeninės apsaugos priemones;
- 8.2. iš darbdavio, tiesioginio darbų vadovo gauti darbo užduotį ir aptarti jos atlikimo ypatumus, apsaugos priemones;
- 8.3. apžiūrėti, jei reikia, sutvarkyti darbo vietą;
- 8.4. patikrinti darbo vietos aptvėrimus, įspėjamuosius bei draudžiamuosius užrašus, kelio ženklus ir pan.;
- 8.5. patikrinti darbo įrankių bei inventoriaus, pagalbinių priemonių tvarkingumą.

IV. PAGALBINIO DARBININKO VEIKSMAI DARBO METU

9. Darbo metu pagalbinis darbininkas turi atkreipti dėmesį į įspėjamuosius elektrinių vežimėlių, kranų, automobilių krautuvų, automobilių ir kitų transporto priemonių signalus. Medžiagas, detales, įrenginius ir t. t. sandėliuoti pagal patvirtintą sandėlio, aikštelės ir pan. planą.

10. Kastuvu į dėžes ar vežimėlius žemę, smulkias šiukšles, nuodegas ir pan. krauti reikia pavėjui, kad jos nepatektų ant praeinančių ir šalia dirbančių žmonių.

11. Darbe galima naudoti tik tvarkingus darbo įrankius, išbandytas, su inventorinėmis žymomis ir nurodyta būsimojo bandymo data paaukštinimo priemones.

12. Atliekant krovimo darbus, negalima naudotis atsitiktiniais įrankiais ar svirtimis iš anksto neįsitikinus jų patikimumu.

13. Į vežimėlius, priekabas, automobilius kraunant metalo ar medžio drožles, būtina naudotis apsauginiais akiniais.

14. Darbo metu pagalbiniam darbininkui draudžiama:

14.1. stovėti transporto (elektrinių vežimėlių, traktorių, pakabinamųjų konvejerių, tiltinių kranų, automobilių krautuvų ir kt.) eismo vietose;

14.2. stovėti už automobilių ir siaurose perėjose, kad neprispaustų judantis transportas;

14.3. liesti neizoliuotus ar pažeistos izoliacijos laidus, elektros variklius, remtis į įrenginius ir t. t.;

14.4. dirbti transporto judėjimo zonose ar kelio dalyse neaptvėrus darbo zonos ir nepastačius įspėjamųjų ženklų;

14.5. stovėti po kroviniu, keliamu ar transportuojamu kėlimo kranais, telferiais ir kitomis kėlimo mašinomis;

14.6. ant pečių nešti suslėgtųjų dujų balioną (tam būtina naudoti neštuvus arba specialius vežimėlius);

14.7. deginti šiukšles ar įvairias medžio bei kitų medžiagų atliekas be specialaus darbų vadovo nurodymo;

14.8. liesti deguonies baliono ventilių riebaluotomis (tepaluotomis) rankomis (tai gali sukelti sprogingumą);

14.9. prikabinėti ir atkabinti krovinius, jeigu to neišmokytas (neturi kabinėtojo pažymėjimo);

14.10. savarankiškai įjungti ir išjungti įrenginius, bandyti vairuoti transporto priemones, pakrovimo ir iškrovimo mechanizmus;

14.11. būti automobilio, traktoriaus kabinoje ar kėbule, vagone, kai atliekami pakrovimo ir iškrovimo darbai.

15. Darbo metu kelti, nešti galima tik žinomo svorio medžiagas, detales, daiktus.

16. Iš remontuojamų patalpų ar nuo pastolių statybines atliekas reikia šalinti specialiais uždariais latakais arba, sukrovus į inventorines dėzes ar konteinerius, nuleisti kranu. Mesti statybines atliekas galima iš ne didesnio kaip 3 m aukščio, o gyvenvietėse šalia gyvenamųjų namų tik tada, kai nėra vėjo. Vietas, į kurias metamos atliekos, būtina aptverti.

17. Darbo vietas, esančias 1,3 m virš žemės arba perdangos paviršiaus (ar aukščiau), reikia aptverti. Jei jų negalima arba netikslinga aptverti, dirbti galima tik su saugos diržais. Diržų tvirtinimo vietas privalo nurodyti darbų vadovas arba darbdavys.

18. Kraunant rąstus rankomis, rąstų rietuvių aukštis turi būti ne didesnis kaip 2 m. Atstumas tarp rietuvių turi būti ne mažesnis kaip 0,8 m.

19. Medžiagas būtina krauti taip, kad atstumas tarp sienos ir krovinio būtų ne mažesnis kaip 0,8 m, tarp perdangos ir krovinio – 1 m, tarp šviestuvo ir krovinio – 0,5 m.

20. Kraunant statybinių medžiagų rietuves, draudžiama naudoti apvalius tarpiklius. Draudžiama sukrauti medžiagas ir gaminius prie tvorų ir laikinų bei kapitalinių pastato dalių arba į jas atremti.

21. Medžiagas, detales sukrauti reikia ne mažesniu kaip 1 m atstumu nuo natūralaus šlaito pakraščio arba iškastos sutvirtinimo. Draudžiama birias medžiagas kasti iš krūvų apačios.

22. Ridenant statines, rąstus ir pan. daiktus ant vežimėlio ar į automobilio kėbulą, būtina stovėti iš šono, o ne už jų.

23. Nešant įvairias medžiagas, atliekas, pirmasis neštuvus nuo grindų turi pakelti priekyje einantis darbuotojas, o komandą nuleisti juos duoda užpakalyje esantis.

24. Nešti ilgus krovinius galima tik užsidėjus ant vienvardžių pečių, eiti koja kojon, pakelti ir nuleisti pagal komandą.

25. Darbininkas, atliekantis valymo darbus, privalo dėvėti signalinę liemenę.

26. Atliekant valymo darbus vietose, kurios ribojasi su važiuojamąja gatvės dalimi arba važiuojamojoje kelio dalyje, darbininkas privalo darbo vietą paženklinėti įspėjamuoju kelio ženklu „Remonto darbai“.

27. Ženkla reikia statyti 20-50 m atstumu nuo darbo vietos ir 1 m atstumu nuo važiuojamosios kelio dalies krašto, iš tos pusės, iš kurios gali atvažiuoti transporto priemonė.

28. Atliekant valymo darbus, darbininkas turi būti pasisukęs veidu į priešais atvažiuojančių transportą bei sekti transporto priemonių signalus.

29. Bedirbant priartėjus prie įspėjamojo ženklo iki 20 m, jis vėl nukeliamas 50 m į priekį ir vėl valoma link jo.

30. Esant blogam matomumui (rūkas, krituliai ir t. t.), o taip pat neapšviestose gatvėse nakties metu ar sutemus, atliekant valymo darbus, ženklą reikia naudoti kartu su raudonos spalvos signaliniu žibintu arba sustojimo ženklu.

31. Dirbant keliams darbininkams vienoje vietoje, atstumas tarp jų turi būti 3-5 metrai.

32. Valant kiemus, aikštes, gatves ir kitas viešo naudojimosi vietas, draudžiama:

32.1. šluoti sąslavas į lietaus vandens surinkimo ir kitus požeminių inžinerinių tinklų šulinius, taip pat pilti į juos paplavas, purvą, pelenus, sniegą, ledą bei kitas įvairias atliekas;

32.2. pilti į lietaus ir fekalinės kanalizacijos šulinius vandenį, kuriame yra naftos produktų arba įsiliepsnojančių medžiagų;

33.3. teršti šiukšlėmis, nešvarumais vandens telkinius bei jų pakrantes;

33.4. sušluoti šiukšles po medžiais, po krūmais, ant gazonų ar gėlynų, prie urnų ir šiukšlių rinktuvų;

33.5. laistant nukreipti vandens čiurkšlę į elektros laidus ar įrenginius;

33.6. barstyti takus, šaligatvius, kiemus druska, šlaku, pelenais;

33.7. palikti darbo įrankius važiuojamojoje gatvės, kiemo ar aikštės dalyje.

34. Rankiniu būdu smėlis barstomas tik mūvint pirštines. Smėlis turi būti persijotas, be grumstų ir akmenų.

35. Plaunant karštu vandeniu ar chlorkalkių skiediniu suolus, urnas, būtina užsimauti gumines pirštines ir užsidėti prijuostę. Negalima plauti asmenims, kurie turi rankų sužeidimus ar odos ligas.

36. Rinkti šiukšles rankomis leidžiama tik mūvint pirštines.

37. Įrankiai, kuriais naudojasi darbininkai atlikdami valymo darbus, turi atitikti šiuos reikalavimus:

37.1. šluotų, kastuvų, žertuvų ir t. t. kotoi turi būti ne ilgesni kaip 1,5 m, nuobliuoti ir nugludinti;

37.2. šluotos virbai turi būti perrišti trimis eilėmis ne plonesne kaip 1 mm rišamąja viela;

37.3. faneriniai ir diuraliuminiai žertuvai turi būti lygūs, neapšerpetoję.

38. Didelius medžius genėti reikia tiesiogiai vadovaujant darbų vadovui.

39. Didelių medžių genėjimui ar sausų šakų šalinimui naudojami automobiliniai bokšteliai, o taip pat kopėčios bei lipynės.

40. Atliekant darbus nuo lipynių ar kopėčių, kiekvieną dieną prieš pradedant darbą patikrinti jų tvarkingumą.

41. Dirbant ant lipynių ar kopėčių, aukštesnių kaip 3 m, jų pagrindą turi palaikyti antras darbininkas.

42. Atliekant medžių ir krūmų genėjimo darbus, darbininkas privalo būti užsidėjęs apsauginį šalną bei apsauginį diržą su virve.

43. Rožių ir kitų dygių krūmų karpymo darbus atlikti galima tik užsidėjus pirštines.

44. Atliekant medžių ir krūmų genėjimo darbus, draudžiama:

44.1. dirbti ant netvarkingų lipynių ar kopėčių;

44.2. remti kopėčias tiesiog į medžio šakas arba kamieną;

44.3. karchyti medžius ar krūmus, stovint ant aptvarų, pinučių, suolų, dėžių ir kitų tam tikslui nepritaikytų daiktų;

44.4. karchyti medžius, įsilipus į juos ir atsistojus ant kitų šakų;

44.5. stovėti po pjaunama šaka;

44.6. po genimu medžiu stovėti pašaliniais asmenimis.

V. PAGALBINIO DARBININKO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

45. Pastebėjus, kad gali įvykti nelaimingas atsitikimas ar avarija, nedelsiant nutraukti darbus ir apie tai darbų vadovui ar darbdaviui.

46. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją medicinos pagalbą, prireikus iškviesti gydytoją, apie įvykį pranešti darbų vadovui ir darbdaviui, išsaugoti nepakeistą nelaimingo atsitikimo vietą, jeigu tai negresia darbuotojų ar aplinkinių žmonių gyvybei bei sveikatai.

47. Pastebėjus gaisrą, nedelsiant į gaisrą vietą iškviesti ugniagesius, vadovaujančius darbuotojus, gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

48. Baigęs darbą, pagalbinis darbininkas privalo:

48.1. sutvarkyti darbo vietą;

48.2. sutvarkyti pagalbinį inventorių, nunešti į saugojimo vietą įrankius;

48.3. apie nesklandumus ir trūkumus darbe pranešti darbų vadovui;

48.4. nusiplauti veidą ir rankas šiltu vandeniu su muilu, jei yra galimybė, nusiprausti

po dušu.

DARBUOTOJO, ATLIEKANČIO KROVINIŲ TVARKYMO, KĖLIMO DARBUS RANKOMIS, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 4

I. BENDROJI DALIS

1. Krovinių tvarkymo, kėlimo rankomis darbus gali dirbti ne jaunesnis kaip 18 metų amžiaus darbuotojas, pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimą ir instruktavimą darbo vietoje.

2. Darbuotojui privalomi išankstiniai (prieš priimant į darbą) ir periodiški (per atitinkamai reguliarius laiko intervalus) sveikatos tikrinimai pagal Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytą tvarką.

3. Darbuotojas, atsisakęs laiku atlikti periodinį sveikatos patikrinimą, nušalinamas nuo darbo ir nemokamas darbo užmokestis iki to laiko, kol pasitikrins sveikatą.

4. Naujai priimti darbuotojai, dirbantys arba perkelti į kitą darbą, instruktuojami įstaigos vadovo nustatyta tvarka.

5. Darbuotojas turi teisę sužinoti iš vadovo apie jų darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ir pavojingus veiksnius.

6. Darbuotojas privalo vykdyti vidaus tvarkos taisyklių reikalavimus, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose, dirbti darbus, pagal kuriuos išklausė instruktavimą ir vykdyti vadovo nurodymus.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

7. Krovinį keliant rankomis, gali kilti pavojus susižaloti (ypač nugarą), jei krovinys yra:

7.1. pernelyg sunkus arba per didelis;

7.2. nepatogus suimti (paimti);

7.3. nestabilus arba jo turinys sunkiai perkeliamas;

7.4. nėra pakankamai erdvės atlikti kėlimo veiksmą (ypač vertikaliai);

7.5. nelygios ar slidžios grindys didina pavojų darbuotojui suklypti ar paslysti;

7.6. yra netinkama temperatūra, drėgmė arba ventiliacija;

7.7. nepakankamas fizinio poilsio arba atgajos laikotarpis darbo metu;

7.8. pernelyg ilgi atstumai kelti, leisti arba nešti.

8. Darbuotojas gali patirti pavojų, jeigu:

8.1. fiziškai netinka vykdyti užduotį;

8.2. dėvi netinkamus rūbus, avi netinkamą avalynę ar naudoja kitus asmeninius daiktus, galinčius kliudyti saugiai atlikti darbus.

9. Kiti darbuotoją galintys paveikti veiksniai:

9.1. elektros srovės poveikis – netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas, o kartais ištinka ir staigi mirtis;

9.2. netvarkingi įrenginiai, įrankiai ir kt. – galimi sužeidimai;

9.3. krovinių kritimas iš aukščio – galimos traumos;

9.4. darbo vietos ir praėjimo kelių užkrovimas pašaliniais daiktais – galimos traumos;

9.5. dulkės (augalinės ir kt. kilmės), alergiška veikiančios organizmą – veikia kvėpavimo takus;

9.6. nepakankamas darbo vietos apšvietimas – kenkia akims, galimi regos sutrikimai.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

10. Iš krovinių transportavimo rankomis ruožų turi būti pašalinti trukdantys daiktai. Jei tokios galimybės nėra, turi būti įrengiami saugūs apėjimai ar keliai. Šiuose ruožuose neturi kilti pavojus paslysti, kristi, užkliūti, atsitrekti ir pan. Ruožai turi būti gerai apšviesti.

11. Darbų saugos reikalavimai kraunant rankomis:

11.1. krovinio nešimui pasirinkti lygų, be staigių aukščio pasikeitimų, trumpiausią kelią. Nelipti per sudėtus krovinius, nesistengti aplenksti priekyje einančių;

11.2. nešant krovinius vienas paskui kitą, išlaikyti tokį atstumą, kad iškritus kroviniui, nebūtų sužeistas iš paskos ar priekyje einantis darbuotojas;

11.3. nešant krovinius dėžėse dviese, žengti ta pačia koja, krovinius nuleisti pagal komandą. Nekelti krovinių per galvą;

11.4. draudžiama nešti lengvai užsidegančius krovinius ar kitas pavojingas medžiagas ant nugaros, juos reikia vežti vežimėliu arba nešti neštuvais;

11.5. draudžiama nešti ir krauti krovinius tamsiu paros metu, jei krovinyje ir darbo vieta nėra tinkamai apšviesti.

12. Taisyklingas krovinio kėlimas ir nešimas padės išvengti nugaros sužalojimų ir skausmų.

13. Planuokite kėlimą. Iš anksto apžiūrėkite vietą, kurioje keliamas krovinyje bus padėtas. Panaikinkite kliuvinius, pvz., išardytą krovinio pakuotę. Esant didelei kėlimo amplitudei, pvz., keliant krovinį nuo grindų iki pečių aukščio, pasirūpinkite, kad kėlimo kelio viduryje būtų atrama (stalas, lentyna, suolas), ant kurios atrėmus krovinį būtų galima jį kitaip suimti. Esant galimybei, pasirinkite pagalbines kėlimo priemones.

14. Laikykite krovinį kuo arčiau juosmens, krovinio laikymo atstumas nuo juosmens yra svarbus veiksnys, darantis poveikį stuburui ir nugaros raumenims. Sunkiausią krovinio dalį priglauskite prie kūno.

15. Užfiksukite stabilią kojų padėtį, atsistokite pilna pėda remdamiesi į grindis. Kojos pečių plotyje. Kojas laikykite šiek tiek sulenktas per kelius, kad išlaikytumėte pusiausvyrą. Prieš pradėdami kelti krovinį nuo grindų, esant galimybei, šiek tiek apžerkite krovinį. Būkite pasirengę pasukti pėdas, kad keldami galėtumėte išlaikyti pusiausvyrą. Svarbu dėvėti patogius drabužius ir avėti patogią avalynę (su užkulniu).

16. Įsitikinkite, kad gerai suėmėte krovinį. Kur kas saugiau kelti krovinį jį apkabinus ir prispaudus prie kūno, negu vien tik suėmus rankomis.

17. Nesulenkite nugaros. Keliant krovinį šiek tiek palenkti nugarą, sulenkti klubus ir kelius yra kur kas patogiau, nei smarkiai susilenkti ar atsitūpti.

18. Krovinio kėlimo metu nelenkite nugaros. Jei tik pradėję kelti krovinį staigiai ištiesinsite kojas, jums gali tecti staiga susilenkti, todėl išsitieskite neskubėdami.

19. Nesisukite: venkite liemenį pasukti ar palenkti į šoną, ypač kai esate pasilenkę į priekį. Pečiai ir klubai turi būti vienoje linijoje. Jei reikia pasisukti – perstatykite pėdas, o ne sukite liemenį.

20. Laikykite galvą tiesiai. Keldami krovinį nelenkite galvos žemyn. Žiūrėkite prieš save.

21. Judėkite tolygiai. Keldami nevartykite, nesukiokite krovinio, nes galite prarasti pusiausvyrą ir susižaloti.

22. Atsižvelkite į savo galimybes. Nėkelkite krovinio, kuris jums yra per sunkus. Skirkite – ar galite pakelti krovinį, ar galite jį kelti saugiai. Jei abejojate savo jėgomis, nesidrovėkite paprašyti pagalbos.

23. Pirma padėkite krovinį, po to jį pataisykite. Nesistenkite iš karto preciziškai nuleisti ir padėti krovinio. Pirmiausia padėkite krovinį kaip jums patogiau, paskui pastumdami ir pasukdami pakreipkite krovinį į tinkamą poziciją.

24. Vykdamy krovinių krovimo rankomis darbus, draudžiama eksploatuoti techniškai netvarkingus konteinerius, pakabas ir rankinius įrankius.

25. Draudžiama atlikti bet kokius įrengimų remonto darbus.

26. Neliesti atvirų elektrinių bei judančių dalių.

27. Pakraunant arba iškraunant smulkius krovinis reikia juos paketuoti ant padėklų arba konteineriuose. Draudžiama krauti krovinis aukščiau konteinerių bortų.

28. Ant padėklų kroviniai turi būti sudedami tvarkingai, patikimai juos „surišant“, kad pakeliant ir pervežant jie neiširtų ir neišbyrėtų.

29. Draudžiamas krovinių pernešimas neštuvais toliau 30 metrų arba laiptukais.
30. Pakraunant – iškraunant krovinius, sunkesnius kaip 40 kg ir keliant juos aukščiau kaip 3 m, būtina naudoti kėlimo mechanizmus.
31. Draudžiama vaikščioti žmonėms ir važinėti transportu galimo krovinių kritimo zonoje.
32. Draudžiama nešti krovinius netvarkingoje taroje su atsikišusiomis vinimis, atplyšusia viela.
33. Krauti krovinius tvarkingai ant žemės, į stelažus, lentynas ar rietuves.
34. Padėjus krovinį įsitikinti, ar jis stovi stabiliai.
35. Nesandėliuoti į rietuves blogai įpakuotų krovinių. Į rietuves dėti vienos rūšies ir vienodų išmatavimų krovinius. Rietuvės šonai turi būti vertikalūs ir lygūs.
36. Nekrauti rietuvių viena prie kitos. Atstumas tarp rietuvių turi būti ne mažesnis kaip 0,8 m, rietuvės aukštis neturi viršyti 2 m.
37. Sandėliuose priešais durų angą atstumas nuo rietuvių iki durų turi būti ne mažesnis už durų plotį.
38. Draudžiama krauti krovinius arčiau kaip 0,5 m nuo šviestuvų, 1 m nuo lubų ir 0,8 m nuo sienos.
39. Dirbant aukštyje, dedant krovinius į rietuves, nuimant juos, naudotis tvirtomis kopėčiomis su aštriais metaliniais kaiščiais apačioje. Naudotis atsitiktinėmis atramomis (dėžėmis, statinėmis) draudžiama.
40. Sandėliuojant krovinius į stelažus, sunkesnius dėti apatinėse lentynose.
41. Krovinį rantuojant ar ridenant, reikia būti už jo arba iš šono. Saugotis, kad neužsiridenti krovinio ant savęs ar ant kito žmogaus.
42. Saugos reikalavimai dirbant su pakėlimo aikštelėmis, talėmis:
- 42.1. prieš darbą reikia išbandyti pakėlimo aikštelių ir telių galinių išjungėjų veikimą;
- 42.2. aikštelę išjungus be krovinio, ji turi sustoti viršutinėje ir apatinėje padėtyse;
- 42.3. nekrauti (nekabinti) ant platformos (kablio) krovinių, viršijančių kėlimo galią;
- 42.4. nestovėti ant pakėlimo aikštelės platformos ją pakeliant ir nuleidžiant, draudžiama palįsti po pakelta aikštele;
- 42.5. draudžiama stovėti po pakeltu kroviniu.
43. Įsitikinus, ar keliamas krovinyss nekliudys žmonių, jį reikia pakelti 20–30 cm nuo žemės ir patikrinti, ar patikimai jis užkabintas.
44. Užkabinimo priemonę nuimti leidžiama tik patikimai pastačius krovinį.
45. Po darbo visi įjungimo prietaisai turi būti išjungti ir užrakinti, kad neprieitų atsitiktiniai asmenys.
46. Krovinių pakrovimas į automašinas, tvirtinimas ir aprišimas vykdomas pagal vairuotojų nurodymus.
47. Į pakraunamą mašiną darbuotojas turi įlipti ir išlipti inventorinėmis kopėčiomis.
48. Darbuotojams darbo metu draudžiama:
- 48.1. dirbti gyvybei pavojingose vietose;
- 48.2. savavališkai keisti darbo vietą;
- 48.3. leisti į savo darbo vietą pašalinius asmenis arba kviestis į pagalbą žmones, kurie nesusiję su šiuo darbu;
- 48.4. landžioti į elektros jėgos spintas, keisti saugiklius ir perdegusias elektros lempas, pajungti elektros variklius, kabelius ir kitus pavojingus elektros įrenginius;
- 48.5. šokinėti iš pakraunamos arba iškraunamos mašinos;
- 48.6. laiptoti po sandėlio lentynas, vaikščioti po rietuves ir pavieniai sukrautus krovinius.
49. Draudžiama rankomis traukti, kelti, taisyti nepatikimai arba netvarkingai sukrautus krovinius, kaišioti rankas (norint pataisyti) į rietuves, dėžes, statines, mašinos kėbulą ir t. t. Tam tikslui naudoti laužtuvus, svirtis, padėklus, pleištus ir visus kitus kėlimo įrenginius, atsižvelgiant į krovinio sudėtį, konfigūraciją.
50. Pervežant krovinius kelio vežimėliais, stumiant rankomis, leidžiama tikrai horizontaliais aikštelių keliais, laikantis šių sąlygų:

- 50.1. krovinio svoris neturi viršyti vežimėlio keliamosios galios;
- 50.2. vežimėlį reikia stumti iš galo arba šono. Būti ant stumiamo vežimėlio arba jo priekyje draudžiama;
- 50.3. vežimėliai turi būti su stabdžiais. Draudžiama stabdyti vežimėlius lentomis, basliais ar kitais atsitiktiniais daiktais. Vežimėlių stabdžių tvarkingumą reikia tikrinti kiekvieną dieną;
- 50.4. vežimėlio, tiek tuščio, tiek pakrauto, greitis neturi viršyti 5 km/h;
- 50.5. tarp vežimėlių, stumiamų rankomis vienu keliu ir kryptimi, turi būti ne mažesnis kaip 2 m atstumas.
- 51. Laikinais pasitraukti iš savo vietos galima tik gavus vadovo leidimą.
- 52. Baigus darbą išvalyti ir sutvarkyti savo darbo vietą, sudėti įrankius.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

- 53. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti greitąją medicininę pagalbą bendru visiems mobiliojo ryšio operatoriams telefonu 112. Nukentėjusiam ar įvykį mačiusiam asmeniui reikia nedelsiant pranešti tiesioginiam vadovui ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, kurie įforminami aktu.
- 54. Įvykus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą arba iš darbo, reikia pačiam arba per kitus asmenis apie atsitikimą ir jo aplinkybes pranešti tiesioginiam vadovui.
- 55. Kilus gaisrui, reikia iškviesti ugniagesius telefonu 112, nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą, turimomis gaisro gesinimo priemonėmis gesinti gaisrą.
- 56. Įvykus avarijai, nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą ir išeiti iš patalpų.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 57. Darbo metu naudotus įrankius sudėti į jiems skirtas vietas.
 - 58. Sutvarkyti darbo vietą. Atliekas pašalinti į tam tikslui skirtas vietas.
 - 59. Nusivilkti darbo drabužius, apžiūrėti, ar jie tvarkingi ir švarūs, padėti į jiems skirtą vietą.
 - 60. Šiltu vandeniu su muilu nusiplauti rankas, jei yra galimybė, nusiprausti po dušu.
 - 61. Informuoti tiesioginį vadovą apie darbo metu pastebėtus trūkumus, turėjusius įtakos saugiam pavesto darbo atlikimui.
-

DARBUOTOJO, DIRBANČIO MOTORINIAIS ĮRENGINIAIS, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 5

I. BENDROJI DALIS

1. Dirbti motoriniais įrenginiais gali ne jaunesnis kaip 18 metų darbuotojas, pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimą ir instruktavimą darbo vietoje, bei susipažinęs su konkretaus motorinio įrenginio gamykline naudotojo instrukcija. Darbuotojas, atsisakęs laiku atlikti periodinį sveikatos patikrinimą, nušalinamas nuo darbo ir nemokamas darbo užmokestis iki to laiko, kol pasitikrins sveikatą.

2. Dirbančiam motoriniu pjūklų, vejapjove, vejapjove – traktoriuku, žoliapjove / krūmapjove, benzininėmis žirklėmis ar kitokiais įrankiais su vidaus degimo varikliais (toliau – dirbančiajam su motoriniais įrenginiais) ir pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų numatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir padarinių.

3. Dirbantis motoriniais įrenginiais privalo:

3.1. vykdyti darbdavio arba jo įgalioto asmens nurodymus;

3.2. mokėti saugiai dirbti ir netrukdyti saugiai dirbti kitiems;

3.3. laikytis motorinio įrenginio eksploatavimo instrukcijos, dirbti tik su techniškai tvarkingu motoriniu įrenginiu;

3.4. naudoti asmenines ir kolektyvines apsaugos priemones;

3.5. pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, avarijas, apie tai nedelsiant informuoti darbų vadovą;

3.6. laikytis Rokiškio rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisyklių, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose

3.7. laikytis asmens higienos reikalavimų, rankas plauti tik prausimuisi skirtomis priemonėmis. Draudžiama rankas valyti degiomis medžiagomis.

4. Dirbantis motoriniais įrenginiais turi teisę:

4.1. reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias darbo sąlygas;

4.2. žinoti apie darbo vietoje esančius sveikatai pavojingus ir kenksmingus veiksnius;

4.3. atsisakyti dirbti:

4.3.1. kai motorinis įrenginys (su kuriuo yra pavesta dirbti) yra techniškai netvarkingas;

4.3.2. kai serga ar nesveikuoja;

4.3.3. kai atliekami darbai gali kelti grėsmę jo sveikatai ar gyvybei bei trečiųjų asmenų sveikatai, turtui ar gyvybei;

4.4. reikalauti atlyginti sveikatai padarytą žalą;

4.5. derėtis su darbdaviu dėl darbo saugos gerinimo (tam įgalioti darbuotojų atstovą).

5. Darbuotojas privalo išmanyti gaisrinės saugos instrukcijos reikalavimus ir juos vykdyti. Žinoti, kur įmonėje laikomos gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis, vengti veiksmų ir nesudaryti sąlygų, galinčių sukelti gaisrą.

6. Ilgiausias darbuotojo darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, neturi viršyti darbo santykius reglamentuojančiuose norminiuose aktuose nustatyto maksimalaus darbo laiko.

7. Darbuotojas, dirbantis motoriniais įrenginiais, yra atsakingas už traumas, padarytas kitiems asmenims ir už svetimo turto sugadinimą.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

8. Profesinės rizikos veiksniai darbuotojo darbo vietoje yra šie:
 - 8.1. etiliuotas benzinas;
 - 8.2. išmetamosios dujos;
 - 8.3. elektros srovė;
 - 8.4. aukšta arba žema temperatūra;
 - 8.5. nepalankios meteorologinės sąlygos (uraganas, slidumas, gūsingas vėjas, žaibas ir pan.);
 - 8.6. triukšmas;
 - 8.7. vibracija;
 - 8.8. krintantys daiktai;
 - 8.9. judantys žolės ir šaknų pjovimo peiliai, besisukanti grandinė ar kitos mechaniškai judančios motorinio įrenginio detalės.
9. Darbuotojo darbo vietoje bendras triukšmo lygis neturi viršyti 85 dB (A), oro užterštumas - higienos normose nurodytų dydžių.

III. DARBUOTOJO, DIRBANČIO MOTORINIŲ ĮRENGINIŲ, VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

10. Prieš pradėdamas dirbti motoriniu įrenginiu darbuotojas privalo:
 - 10.1. apsirengti tvarkingais darbo drabužiais, užsidėti asmeninės apsaugos priemonės. Būtiną asmeninės apsaugos priemonės ir jų dėvėjimo (naudojimo) laiką parenkami vadovaujantis Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų reikalavimais;
 - 10.2. patikrinti:
 - 10.2.1. ar gerai pritvirtintos motorinio įrenginio dalys;
 - 10.2.2. ar sklandžiai reguliuojamas kuro padavimas, nėra kuro ar tepalo nuotėkų;
 - 10.2.3. ar gerai ir teisingai, kaip tai numatyta naudojamo įrenginio gamyklinėje instrukcijoje, pritvirtintos ar įtemptos besisukančios įrenginio detalės;
 - 10.3. vidaus degimo variklio kuro ir tepimo tepalo lygį;
 - 10.4. nuvalyti užterštas motorinio įrenginio dalis;
 - 10.5. iš vadovo ar už darbų atlikimą atsakingo asmens gauti darbų užduotį, aptarti saugius jos atlikimo būdus bei organizacines priemones;
 - 10.6. jei bus naudojamos, patogiai pasidėti pagalbines priemones (vertimo svirtis, pleištas ir pan.);
 - 10.7. patikrinti ar planuojamoje darbo vietoje nėra pašalinių daiktų, kurie trukdys saugiai naudoti motorinį įrenginį.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

11. Paleidžiant motorinio įrenginio variklį, patį įrenginį laikyti tvirtai, kad įrenginys stovėtų tvirtai, besisukančios detalės nekontaktuotų su pašaliniais daiktais.
12. Paleidus motorinio įrenginio variklį, būtina leisti jam 1-2 min. veikti mažais apsisukimais.
13. Motorinį įrenginį galima naudoti tik jeigu jis yra techniškai tvarkingas ir atitinka visus gamintojo reikalavimus.
14. Dirbant motoriniu įrenginiu – motoriniu pjūklų:
 - 14.1. pradėti pjauti ir išimti pjūklą iš pjūvio reikia sklandžiai, be trūktelėjimų. Norint išvengti smūgio, motorinio pjūklo atramą reikia įremti į medį ir tik tada pradėti pjauti;
 - 14.2. dirbant su motoriniu pjūklų, tarpusavio ryšiui palaikyti ir prireikus pirmajai pagalbai suteikti turi būti ne mažiau kaip 2 asmenys. Ryšio signalai, kurie gali būti garso, vaizdo ar radijo, iš anksto suderinami, kad juos būtų galima atskirti nuo kitų;

14.3. pjauti ar genėti medžius draudžiama pučiant stipriam vėjui;

14.4. medžių pjovimo zonoje, ne mažesniu kaip dvigubas pjaunamų medžių aukštis spinduliu, pirmiausia pašalinami pavojingi medžiai, vėliau – kurių leidimo kryptis sutampa su pagrindine leidimo kryptimi, paskutiniai pjaunami tie, kurių leidimo kryptis nesutampa su pagrindine. Pagrindinę medžių leidimo kryptį turi nustatyti darbų vadovas;

14.5. šlaituose medžiai pradedami pjauti nuo šlaito apačios kylant į viršų. Medžiai leidžiami į šlaito apačią. Leisti medžius skersai šlaito galima tik tuo atveju, jeigu užtikrinama, kad jie nenuslinks žemyn;

14.6. kad būtų galima atsitraukti nuo virstančio pjaunamo medžio, turi būti išvalyti atsitraukimo takai. Dirbant dviese turi būti du atsitraukimo takai. Atsitraukimo takų kryptis turi eiti 45° kampu nuo priešingos medžio leidimui krypties. Takai – ne trumpesni kaip 4 m, pjaunant iki 14 cm storio 1,3 m aukštyje medžius – ne trumpesni kaip 2 m.;

14.7. pavojinga zona apie kertamą medį yra dvigubo pjaunamo medžio aukščio spinduliu, bet ne mažiau kaip 10 m. Statesniuose nei 15° šlaituose nuolydžio kryptimi pavojinga zona yra iki šlaito papėdės. Įstrigusio medžio pavojinga zona – pusė skritulio įstrigusio medžio pasvirimo kryptimi ir 3 m priešinga kryptimi;

14.8. pavojingoje zonoje gali būti tik medį pjaunantys darbuotojai;

4.9. leidžiant medžius, reikia naudoti vertimo priemones: vertimo svirteles, vertimo šakutes, vertimo pagalvėles, pleištus ir kt.;

14.10. storesniuose kaip 14 cm medžiuose 1,3 m aukštyje, prieš pradedant pagrindinį pjūvį, padaroma išpjova. Ji išpjaunama iš tos pusės, į kurią leidžiamas medis, ir kiek galima žemiau. Išpjovos gylis $1/3-1/5$ medžio skersmens pjūvio vietoje. Išpjova pradedama įžambiu pjūviu, po to žemiau pjaunama horizontaliai iki susikirtimo su įžambiu pjūviu. Tarp pjūvių turi būti ne mažesnis kaip 45° kampas. Leidžiama daryti išpjovą dviem įžambiais pjūviais;

14.11. pagrindinis pjūvis daromas statmenai medžio kamieno ašiai išpjovos pjūvių susikirtimo lygyje arba 5 cm aukščiau jo. Iki 35 cm storio medžiams pjūvio vietoje darant pagrindinį pjūvį, paliekama ne plonesnė kaip $1/10$ pjaunamo medžio storio pjūvio vietoje užtūra. Storesniems kaip 35 cm medžiams užtūra gali būti plonesnė nei $1/10$ pjaunamo medžio storio pjūvio vietoje, bet ne plonesnė kaip 3,5 cm. Medžiams su puvinio kelme užtūra paliekama storesnė;

14.12. pradėjus medžiui virsti, dirbantis su motoriniu pjūkle privalo nedelsdamas nuo jo atsitraukti ne mažiau kaip 4 m. Pjaunant iki 14 cm storio 1,3 m aukštyje medžius, atsitraukimo atstumas gali būti mažesnis, bet ne mažiau kaip 2 m. Būtina stebėti virstantį medį;

14.13. pjauti motoriniu pjūkle galima pradėti padidinus variklio apsukas ir ėmus suktis grandinei. Jei įmanoma, kai grandinė paliečia pjaunamą medį, į jį reikia patikimai atremti pjūklo pagrindą. Pereinant iš vienos vietos į kitą, pjūklo grandinė neturi suktis. Draudžiama pjauti pjūklą laikant aukščiau pečių lygio;

14.14. individualūs draudimai dirbant šiuo įrenginiu:

14.14.1. dirbti su neišgaląsta grandine;

14.14.2. nešioti veikiančią motorinį pjūklą.

15. Dirbant motoriniais įrenginiais – vejojame arba vejos traktoriuku (toliau – įrenginiai):

15.1. kiekvieną kartą prieš naudojimą, vizualiai patikrinti įrenginius;

15.2. pažeistus ar susidėvėjusius elementus tuojau pat pakeisti;

15.3. neužvedinėti variklio, stovint prieš išmetimo angą;

15.4. jei būtina kirsti plotą, kurio nereikia pjauti – įrenginio variklį būtina išjungti;

15.5. užvedus variklį, pjovimo mechanizmas turi laisvai judėti. Pavaros mechanizmai turi būti išjungti;

15.6. jei užvedant variklį įrenginį reikia kilstelėti, pasukite jį taip, kad pjovimo mechanizmas būtų kitoje pusėje nei stovi žmogus;

15.7. kojas ir rankas laikyti atokiau nuo besisukančių įrenginio elementų;

15.8. naudotis įrenginiu galima tik laikantis saugaus atstumo, kuris priklauso nuo pavaros rankenos ilgio;

15.9. atidžiai patikrinti plotą, kuriame bus naudojamas įrenginys, pašalinti visus trukdančius daiktus;

15.10. individualūs draudimai dirbant šiais įrenginiais:

- 15.10.1. dirbti ant nuolydžių statesnių kaip 15°;
- 15.10.2. pjauti šlapia žolę.
- 16. Dirbant motoriniu įrenginiu – žoliapjove / krūmapjove (toliau – įrenginys):
 - 16.1. kiekvieną kartą prieš naudojimą, vizualiai patikrinti įrenginį;
 - 16.2. patikrinti ar veikia akseleratoriaus rankenėlė ir jos blokatorius;
 - 16.3. užvedus įrenginio variklį, spustelti akseleratoriaus gaiduką, atleidus įsitikinti ar pjovimo įranga sustoja. Jeigu pjovimo įranga sukasi esant laisvai eigai, patikrinti karbiuratoriaus laisvos eigos apsukas;
 - 16.4. patikrinti ar veikia STOP mygtukas;
 - 16.5. patikrinti ar nepažeistas pjovimo įrangos apsauginis skydas;
 - 16.6. patikrinti ar tinkamai sureguliuoti laikymo diržai, ar veikia greito atsegimo mechanizmas;
 - 16.7. atidžiai patikrinti plotą, kuriame bus naudojamas įrenginys, pašalinti visus trukdančius daiktus;
 - 16.8. įsitikinti, ar įrenginio pjovimo įranga ir nuo pjovimo lekiančios skiedros nesužeis kitų žmonių, gyvulių, ar nepadarys žalos tretiesiems asmenims;
 - 16.9. miško valymas pjovimo geležte:
 - 16.9.1. pjovimo geležtė yra pritaikyta ir naudojam tik sumedėjusių augalų pjovimui;
 - 16.9.2. dirbant su storesniais kamienais padidėja atitrūkimo pavojus, todėl dirbant vengti pjauti geležtės ašmenų dalimi pagal laikrodžio ciferblatą tarp 12 ir 3 val.;
 - 16.9.3. storesnius kamienus pjauti iš abiejų pusių;
 - 16.9.4. geležtės spaudimo jėgą pasirinkti pagal kamieno storį ir medžio kietumą;
 - 16.9.5. geležtei įstrigus kamienne, netraukti įrenginio staigiu judesiu, bet atlaisvinti palengva;
 - 16.10. žolės valymas žolės pjovimo geležte:
 - 16.10.1. žolės pjovimo geležtė ir žolės pjovimo peilis yra skirti tik stambesnės žolės pjovimui;
 - 16.10.2. žolę pjauti švytavimo į šonus judesiu, kur sukimasis iš dešinės į kairę yra valymo judesys, o iš kairės į dešinę – grįžimo judesys;
 - 16.10.3. stengtis dirbti ritmingai;
 - 16.10.4. leisti atraminiam gaubtui lengvai braukti per žemės paviršių, kad geležtė būtų apsaugota nuo žemės paviršiaus;
 - 16.10.5. tam, kad būtų išvengta pašalinių daiktų strigimo pavojus, visada dirbti variklį paleidus visu greičiu ir vengti užkabinti nupjautą žolę;
 - 16.11. žolės pjovimas žoliapjovės galvute:
 - 16.11.1. žoliapjovės galvutė yra skirta ir naudojama tik žolės pjovimui;
 - 16.11.2. naudoti tik kokybišką žoliapjovės lynelį atitinkantį žoliapjovės galvutės dydį;
 - 16.11.3. lynelį ant galvutės užvynioti tampriai ir tolygiai;
 - 16.11.4. pjaunant stengtis, kad žoliapjovės galvutė kuo rečiau liestų žemę;
 - 16.12. individualūs draudimai dirbant šiuo įrenginiu:
 - 16.12.1. dirbti su neišgalastomis plovimo geležtėmis;
 - 16.12.2. dirbti esant blogoms oro sąlygoms: esant tirštam rūkui, smarkiai lijant, pučiant stipriam vėjui, esant dideliame karščiui ar šalčiui ir t. t.
- 17. Dirbant motoriniu įrenginiu – benzininėmis gyvatvorių žirkklėmis (toliau – įrenginys):
 - 17.1. kiekvieną kartą prieš naudojimą, vizualiai patikrinti įrenginį;
 - 17.2. patikrinti ar pakankamai sutepta pavara;
 - 17.3. patikrinti ar varikliui dirbant laisva eiga, nesisuka pjovimo įranga;
 - 17.4. įsitikinti ar rankena bei apsaugos funkcijos yra tvarkingos;
 - 17.5. prieš užvedant pjovimo įrangą, įsitikinti ar ji nesužeis arti esančių žmonių bei gyvulių. Saugus atstumas – 15 m ;
 - 17.6. įrenginį laikyti abejomis rankomis, prieš kūną;
 - 17.7. įsitikinti, ar veikiant varikliui, rankos ir kojos neliečia pjovimo įrangos;

17.8. atidžiai patikrinti pjaunamą objektą atkreipiant dėmesį į pašalinius daiktus, pvz. kabelius, vabzdžius, gyvūnus ir t. t. arba daiktus, kurie gali pakenkti pjovimo įrangai;

17.9. saugotis kamieno išsišakojimų, kurie gali būti išmetami į orą pjovimo metu;

17.10. nepjauti arti žemės paviršiaus. Akmenys ar kitokie palaidi daiktai gali būti išmetami į orą;

17.11. jei įrenginys liečia kokią pašalinį daiktą, susidaro vibracija ar kas nors įstringa peiliuose, būtina įrenginį nedelsiant sustabdyti;

17.12. su įrenginiu dirbti tik stovint ant saugios ir tvirtos atramos;

17.13. baigus darbą, būtina ant peilių uždėti apsaugą.

18. Dirbant bet koku motoriniu įrenginiu draudžiama:

18.1. nuimti įrenginio apsaugines priemones;

18.2. pilti kurą patalpose, rūkyti šalia pilamo kuro ar naudoti atvirą ugnį, kai įrenginio variklis veikia ar yra neatvėsęs;

18.3. paleidžiant variklį, paleidimo lyną vynioti apie ranką;

18.4. leisti motorinio įrenginio varikliui veikti tuščiąja eiga dideliais apsisukimais;

18.5. kelti, nešti ar kitaip transportuoti motorinį įrenginį su neišjungtu varikliu;

18.6. palikti įrenginį be priežiūros;

18.7. dirbti be asmeninių apsaugos priemonių;

18.8. dirbti techniškai netvarkingu įrenginiu.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS ATVEJAIS

19. Pastebėjus bet kokius motorinio įrenginio gedimus darbo metu, nedelsiant nutraukti darbus ir apie tai pranešti tiesioginiam vadovui.

20. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją medicinos pagalbą, prireikus iškviesti gydytoją, apie įvykį pranešti tiesioginiam darbų vadovui ar kitam darbdavio įgaliotam asmeniui, išsaugoti nepakeistą nelaimingo atsitikimo vietą, jeigu tai negresia darbuotojų ar aplinkinių žmonių gyvybei bei sveikatai.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

21. Darbuotojas, baigęs darbą motoriniu įrenginiu, privalo:

21.1. susirinkti įrankius, sutvarkyti darbo vietą;

21.2. motorinį įrenginį ir įrankius nuvalyti ir nugabenti į jų nuolatinę laikymo vietą;

21.3. nusiimti asmeninės apsaugos priemones, padėti į joms skirtas saugojimo vietas;

21.4. nusiplauti veidą ir rankas šiltu vandeniu su muilu, jei yra galimybė, nusiprausti po dušu;

21.5. apie visus trūkumus ir nesklandumus pranešti tiesioginiam darbų vadovui, darbdavio atstovui.

DARBO SU KILNOJAMAIS ELEKTROS ĮRANKIAIS DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 6

I. BENDROJI DALIS

1. Dirbti su kilnojamais elektriniais įrankiais bei mašinomis gali ne jaunesnis kaip 18 metų darbuotojas, pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimą ir instruktavimą darbo vietoje, susipažinęs su įrenginių eksploatavimo taisyklėmis ir turintis kvalifikacijos kategoriją.

2. Darbuotojui privalomi išankstiniai (prieš priimant į darbą) ir periodiškai (per atitinkamai reguliarius laiko intervalus) sveikatos tikrinimai pagal Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytą tvarką.

3. Darbuotojas, atsisakęs laiku atlikti periodinį sveikatos patikrinimą, nušalinamas nuo darbo ir nemokamas darbo užmokestis iki to laiko, kol pasitikrins sveikatą.

4. Naujai priimti darbuotojai, dirbantys arba perkelti į kitą darbą, instruktuojami įstaigos vadovo nustatyta tvarka.

5. Darbuotojas turi teisę sužinoti iš vadovo apie jų darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ir pavojingus veiksnius.

6. Darbuotojui draudžiama būti neblaiviam ir apsvaigusiam nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų .

7. Darbuotojas privalo rūkyti tik tam skirtose, ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose.

8. Darbuotojas privalo vykdyti Rokiškio rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisyklių reikalavimus, dirbti tuos darbus, pagal kuriuos išklausė instruktavimą ir vykdyti tiesioginio vadovo nurodymus.

9. Darbuotojas privalo sekti laidų vientisumą, laidų izoliacija turi būti be akivaizdžių pažeidimų ar įtrūkimų.

10. Reikalavimai dirbant rankinėmis mašinomis ir įrankiais:

10.1. su 0 ir I klasės izoliacijos rankinėmis elektros mašinomis ir įrankiais pavojingose patalpose bei lauke leidžiama dirbti, turint ne žemesnę kaip PK kvalifikaciją;

10.2. prijungti 0 ir I klasės įrankius per skiriamuosius transformatorius, dažnio keitiklius, apsauginius atjungimo įrenginius leidžiama, turint ne žemesnę kaip VK kvalifikaciją.

11. Elektriniai įrankiai turi būti jungiami žarniniu laidu (kabeliu).

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

12. Pavojingose patalpose leidžiama dirbti su I, II ir III-ios klasės izoliacijos rankinėmis elektros mašinomis bei įrankiais, arba su 0–I klasės, tačiau naudojantis asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis arba prijungus šiuos įrankius per skiriamuosius transformatorius, dažnio keitiklius, apsauginius atjungimo įrenginius.

13. Labai pavojingose patalpose leidžiama dirbti tik su I, II ir III-ios klasės izoliacijos rankinėmis elektros mašinomis ir įrankiais, naudojantis asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis

arba be jų, prijungus šiuos įrankius per skiriamuosius transformatorius, dažnio keitiklius, apsauginius atjungimo įrenginius, o su 0 ir I – tik prijungus juos per skiriamuosius transformatorius, dažnio keitiklius, apsauginius atjungimo įrenginius.

14. 42V rozetės ir šakutės, skirtos elektriniams įrankiams ir kilnojamiesiems šviestuvams jungti, savo spalva ir konstrukcija turi skirtis nuo 127V ir 220V rozečių ir šakučių. 127V ir 220V rozetės ir šakutės turi turėti papildomą įžeminantįjį kontaktą.

15. Rankinis kilnojamas šviestuvas turi būti su metaliniu tinkleliu lempai apsaugoti, įtaisų jam pakabinti ir guminiu kabeliu ir kištuku. Kilnojamųjų šviestuvų įtampa turi būti ne aukštesnė kaip 42V.

16. Profesinės rizikos veiksniai dirbančio su kilnojamais elektros įrankiais:

16.1. mašinų ir mechanizmų besisukančios ir judančios dalys – galimos traumos;

16.2. elektros srovės poveikis. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas;

16.3. lekiančios skeveldros ir skiedros – galimi sužalojimai;

16.4. nepakankamas darbo vietos apšvietimas kenkia akims – galimi regos sutrikimai.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBĄ IR DARBO METU

17. Prieš pradėdant dirbti elektros įrankiu, patikrinti jį tuščiąja eiga. Pajutus bent mažiausią elektros srovės poveikį ar pastebėjus elektros įrankio gedimą – nedelsiant išjungti įrenginį iš elektros tinklo ir pranešti tiesioginiam vadovui.

18. Prieš įjungiant elektros prietaisus, įrengimus, įsitikinti, kad įjungimo mygtukas (jungtukas) būtų neutralioje padėtyje.

19. Pertraukų metu arba nutrūkus srovės tiekimui, rankinės elektros mašinos ir įrankiai turi būti atjungiami nuo elektros tinklo.

20. Dirbant elektros įrankiu reikia saugoti jo kabelį nuo mechaninio poveikio, prisilietimo prie aštrių daiktų kraštų bei drėgnų ir riebaluotų daiktų.

21. Elektros įrankio kabelis neturi būti įtempiamas, persukamas, sulenkiamas, ant jo negalima statyti krovinių.

22. Reguliuoti įrankį galima tik tada, kai jis išjungtas iš elektros tinklo ir visiškai sustojęs.

23. Draudžiama darbuotojams patiems remontuoti elektros įrankius, kabelį, kištukines jungtis ir kt.

24. Jeigu darbo metu reikia naudoti elektros įrenginius (skiriamuosius transformatorius, dažnio keitiklius, apsauginius ir išjungimo įrenginius), jų prijungimą prie elektros šaltinių, taip pat jų tikrinimą ir remontą privalo atlikti tik turintys ne žemesnę kaip VK (vidurinę) kvalifikaciją asmenys.

25. Jeigu staiga dinga elektros srovė, įstrigo judančios įrankio dalys, būtina nedelsiant įrankį atjungti nuo elektros tinklo.

26. Pernešamą elektros įrankį iš vienos darbo vietos į kitą reikia išjungti iš elektros tinklo ir nešti paėmus už korpuso, o ne už kabelio ar darbinės dalies.

27. Nedirbti su elektros įrenginiais, kurių atidaryti arba nuimti apsauginiai skydeliai, išjungtos apsaugos blokuotės.

28. Dirbant elektriniu įrankiu, draudžiama:

28.1. liesti drėgnomis rankomis elektros laidus, kabelius, kištukus, prietaisus ar kitus elektros įrengimus;

28.2. perduoti įrankį kitam asmeniui, neturinčiam teisės juo dirbti;

28.3. ardyti ar remontuoti elektros įrankį ar įrengimą;

28.4. dirbti ant pristatomų ir skečiamų kopėčių.

29. Neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, laidų, kištukų, rozečių.

30. Draudžiama reguliuoti, keisti elektros įrankio ar įrengimo darbo režimo parametrus atidarius apsauginius skydelius, keisti darbo įrankį pilnai nesustabdžius įrankio ar įrengimo ir neatjungus jo nuo elektros maitinimo.

31. Reikalavimai naudojantis kilnojamaais elektros šviestuvais: pavojingose ir labai pavojingose patalpose bei lauke leidžiama naudotis ne aukštesne kaip 42V įtampos kilnojamaais šviestuvais.

32. Neturint įrankių iki 42V, padidinto pavojaus patalpose leidžiama naudotis įrankiais 220V įtampos, patikimai juos įžeminus (jeigu tai numatyta konstrukcijoje) ir būtinai naudojant asmenines apsaugines priemones: dielektrines pirštines, kilimėlius, botus, kaliošus.

33. Draudžiama naudotis raktais, kurie neatitinka varžtų ir veržlių dydžių, su išsidėvėjusiais kraštais, dėti tarpiklius, mušti plaktuku per raktą, pailginti vieną raktą kitu ar vamzdžiu.

34. Draudžiama drožles, dulkes pūsti burna ir valyti rankomis.

35. Draudžiama naudoti asmeninius ar bendradarbių atneštus nepatikrintus, neišbandytus elektros įrankius, mašinas.

36. Elektriniai įrankiai turi būti jungiami žarniniu laidu (kabeliu). Leidžiama naudoti lanksčius laidus su izoliacija ne mažiau kaip 500 V įtampos, įvėrus į guminę žarną.

37. Naudojant elektrinius įrankius ir šviestuvus, jų laidai ir kabeliai pagal galimybę turi būti pakabinami.

38. Negalima leisti laidams ir kabeliams betarpiškai liestis prie karštų metalinių, drėgnų ir tepaluotų paviršių. Aptikus bet kuriuos gedimus, darbas su elektriniais įrankiais arba šviestuvais turi būti nedelsiant nutrauktas.

39. Dirbant šlifavimo ir pjovimo diskais:

39.1. dirbant šiais įrankiais, sukeliami kibirkščių srautai, todėl dirbant būtina statyti apsauginius skydus. Be apsauginių skydų dirbti draudžiama;

39.2. diskai turi būti su gamyklinės konstrukcijos apsaugomis;

39.3. darbo metu stovėti ne prieš diską, bet šonu į jį;

39.4. diską prie detalės stumti lygiai, be smūgių.

40. Draudžiama:

40.1. dirbti disko šonu;

40.2. naudotis svirtimis prispaudimo jėgai padidinti;

40.3. stabdyti diską ranka ar kitu pašaliniu daiktu;

40.4. pjaunant judinti į šonus diską.

41. Dirbant su kilnojamu elektriniu grąžtu:

41.1. draudžiama:

41.1.1. gręžti galias angas konstrukcijose ir detalėse iš karto, neišimant grąžto ir neišvalius drožlių ir dulkių iš angos;

41.1.2. gręžiant laikyti detales rankomis;

41.1.3. darbo metu silpnai įtvirtintas detales prilaikyti rankomis;

41.1.4. dirbti grąžtu, kai sudėvėta jo konusinio paviršiaus dalis;

41.1.5. dirbti grąžtais, kurie darbo metu „muša“;

41.1.6. gręžiant, žemai palenkti galvą prie gręžimo vietos;

41.1.7. tikrinti angas pirštais, išėmus grąžtą;

41.1.8. gręžti neužsidėjus apsauginių akinių;

41.1.9. naudotis raktais, kurie neatitinka varžtų ir veržlių dydžių, su išsidėvėjusiais kraštais, dėti tarpiklius, mušti plaktuku per raktą, pailginti vieną raktą kitu ar vamzdžiu;

41.1.10. drožles, dulkes pūsti burna ir valyti rankomis;

41.2. visas detales gręžti tik patikimai jas įtvirtinus;

41.3. gręžiant plonas plokštes, naudoti atramas;

41.4. detalių tvirtinimui naudoti tvarkingus įrenginius;

41.5. tvirtinant detales į varstotus ar kitas suspaudimo priemones, tvirtinimo varžtus išdėstyti kaip galima arčiau prie detalės;

- 41.6. gręžiant galias angas periodiškai šalinti drožles, dulkes specialiais kabliukais.
- 42. Dirbant su kilnojamaais elektriniais diskiniiais rankiniais pjūklais:
 - 42.1. draudžiama:
 - 42.1.1. rankomis laikyti atpjaunamo ruošinio galą;
 - 42.1.2. baigiant pjauti, stovėti arti neįtvirtinto atpjaunamo ruošinio galo;
 - 42.1.3. atlikti remonto darbus: reguliavimą, tepimą, valymą ir kitokius darbus, kol rankinis pjūklas neišjungtas ir pilnai nesustojęs;
 - 42.1.4. draudžiama apdoroti šlapias ir apledėjusias detales ir ruošinius su elektriniu elektros įrankiu;
 - 42.1.5. ilgus ruošinius būtinai pasidėti ant atramos;
 - 42.1.6. stebėti, kad nebūtų pašalinių žmonių darbo zonoje;
 - 42.1.7. pjaunant sunkias detales, saugotis, kad neužkristų atpjautas galas;
 - 42.1.8. gręžiant detales elektrine gręžimo mašinėle, jas būtina patikimai įtvirtinti;
 - 42.1.9. svertai, kaip ir kiti įrankiai, turi turėti inventorinį numerį ir saugojami sandėlyje. Negalima vietoje svertų naudoti atsitiktinių daiktų.
- 43. Atjungti įrankius nuo elektros įtampos.
- 44. Surinkti visus naudotus darbo įrankius, prietaisus, individualias saugos priemones, jas nuvalyti ir padėti į jų saugojamą vietą.
- 45. Patikrinti ar nepažeista kabelio izoliacija, o taip pat patikrinti apsaugines priemones ar nėra mechaninių pažeidimų.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

- 46. Elektros įrenginį išjungti šiais atvejais:
 - 46.1. sugedus elektros įrenginiui;
 - 46.2. nutrūkus elektros energijos tiekimui;
 - 46.3. pažeidus laidų izoliaciją arba kai jaučiamas charakteringas degančios izoliacijos kvapas;
 - 46.4. pajutus elektros srovės poveikį;
 - 46.5. pajutus padidėjusį triukšmą ar vibraciją.
- 47. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina pranešti tiesioginiam vadovui, kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą, reikalui esant, iškviesti greitąją medicininę pagalbą ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu, jei tai negresia kitų darbuotojų gyvybe.
- 48. Įvykus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą ar iš darbo, reikia pačiam arba per kitus asmenis pranešti tiesioginiam vadovui apie atsitikimą ir jo aplinkybes.
- 49. Kilus gaisrui, reikia iškviesti ugniagesius bendru visiems mobiliojo ryšio operatoriams tel. 112, turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis gesinti gaisrą, nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą. Kilus pavojui sveikatai arba gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 21. Darbuotojas, baigęs darbą elektriniais kilnojamaisiais įrankiais, privalo:
 - 21.1. susirinkti įrankius, sutvarkyti darbo vietą;
 - 21.2. Elektrinį kilnojamąjį įrankį nuvalyti, esant reikalui sutepti ir nugabenti į jo nuolatinę laikymo vietą;
 - 21.3. nusiimti asmeninės apsaugos priemones, padėti į joms skirtas saugojimo vietas;
 - 21.4. nusiplauti veidą ir rankas šiltu vandeniu su muilu, jei yra galimybė, nusiprausti po dušu;
 - 21.5. apie visus trūkumus ir nesklandumus pranešti tiesioginiam darbų vadovui, darbdavio atstovui.

DARBUOTOJO, DIRBANČIO TRAKTORIUMI, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 7

I. BENDROJI DALIS

1. Dirbti traktoriumi gali ne jaunesnis kaip 18 metų darbuotojas, turintis traktorininko pažymėjimą suteikiantį teisę vairuoti atitinkamos kategorijos traktorių, pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimą ir instruktavimą darbo vietoje, susipažinęs su atitinkamo traktoriaus charakteristika. Darbuotojas, atsisakęs laiku atlikti periodinį sveikatos patikrinimą, nušalinamas nuo darbo ir nemokamas darbo užmokestis iki to laiko, kol pasitiks sveikatą. Darbuotojui dirbančiam traktoriumi, nesilaikančiam šios instrukcijos reikalavimų, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir padarinius.

2. Darbuotojas, dirbantis traktoriumi, privalo:

2.1. laikytis Rokiškio rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisyklių, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

2.2. būti susipažinęs ir laikytis traktoriaus gamintojo naudojimo, prikabinamų prie traktoriaus įrenginių ir agregatų eksploatavimo instrukcijų reikalavimų;

2.3. naudoti asmeninės ir kolektyvinės apsaugos priemonės;

2.4. vykdyti Kelių eismo taisyklių reikalavimus;

2.5. vykdyti darbdavio arba jo įgaliotų asmenų nurodymus;

2.6. pranešti tiesioginiam vadovui ir darbdaviui apie traumas darbe, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

2.7. nustatyta tvarka tikrintis sveikatą;

2.8. išmanyti priešgaisrinės saugos instrukcijos reikalavimus ir juos vykdyti. Žinoti, kur įmonėje laikomos gaisro gesinimo priemonės, turėti jas traktoriuje, mokėti jomis naudotis, vengti veiksmų ir nesudaryti sąlygų, galinčių sukelti gaisrą;

2.9. laikytis asmens higienos reikalavimų, rūpintis, kad būtų švarūs darbo drabužiai bei avalynė, rankas plauti tik prausimuisi skirtomis priemonėmis.

3. Darbuotojas turi teisę:

3.1. reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias darbo sąlygas;

3.2. žinoti apie darbo vietoje esančius sveikatai pavojingus ir kenksmingus veiksnius;

3.3. atsisakyti dirbti:

3.3.1. kai traktorius ar prie jo kabinami įrenginiai ar agregatai yra techniškai netvarkingi;

3.3.2. kai serga ar nesveikuoja;

3.3.3. kai tenka vežti krovinius, kurių gabenti prie traktoriaus prikabinamų įrenginių (priekaba, puspriekabe, tralu ar pan.) negalima;

3.4. reikalauti atlyginti sveikatai padarytą žalą;

3.5. derėtis su darbdaviu dėl darbo saugos gerinimo (tam įgalioti darbuotojų atstovai).

4. Ilgiausias darbuotojo, dirbančio traktoriumi, darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, neturi viršyti darbo santykius reglamentuojančiuose norminiuose aktuose nustatyto maksimalaus darbo laiko ir teisės aktuose nustatytų higienos normų.

5. Darbų saugos požiūriu darbuotojas, dirbantis traktoriumi, yra atsakingas už traktorinį agregatą aptarnaujančius asmenis (darbuotojo, dirbančio traktoriumi, nurodymai jiems yra privalomi).

I. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

6. Profesinės rizikos veiksniai darbuotojo darbo vietoje yra šie:
 - 6.1. besisukančios detalės ir mazgai;
 - 6.2. išmetamosios dujos;
 - 6.3. dyzelino, benzino, aušinimo skysčio, tepalo ar kitų skysčių, naudojamų traktoriuje bei prikabinamuose mechanizmuose, garai;
 - 6.4. elektros srovė;
 - 6.5. aukšta temperatūra;
 - 6.6. cheminės medžiagos (elektrolitas ir kt.);
 - 6.7. triukšmas;
 - 6.8. vibracija;
 - 6.9. slidi, nelygi kelio danga;
 - 6.10. transporto priemonė;
 - 6.11. statūs šlaitai, grioviai.
7. Darbuotojo darbo vietoje bendras triukšmo lygis neturi viršyti 85 dBA, oro užterštumas – higienos normose nurodytų dydžių.

II. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

8. Prieš pradėdamas dirbti traktoriumi, darbuotojas privalo:
 - 8.1. eksploatuoti tik techniškai tvarkingus traktorių ir prie jo prikabinamus įrenginius ar agregatus;
 - 8.2. ruošdamasis darbui, darbuotojas privalo patikrinti traktoriaus bei prikabinamų agregatų ar įrenginių techninę būklę:
 - 8.2.1. apžiūrėti traktorių, prikabinamus agregatus ar įrenginius iš išorės ir įsitikinti, ar nėra vizualiai matomų pažeidimų, išoriniuose paviršiuose aštrių bei išsikišusių kampų, dalių ar detalių, kurios eksploatacijos metu galėtų sužaloti žmogų, ar neteka alyva, degalai, aušinimo, hidraulikos skysčiai. Rastus gedimus pašalinti;
 - 8.2.2. nuvalyti traktoriaus (jei yra prikabinamo įrenginio ar agregato) numerius, stiklus, apšvietimo ir signalizacijos prietaisus, įsitikinti, kad tvarkingi stabdžiai, vairo mechanizmas, šviesos ir garso signalai, padangos, veikia stiklų valytuvai;
 - 8.2.3. patikrinti, ar pakanka (jei reikia, pripilti iki reikiamo lygio) alyvos variklyje ir transmisijose, aušinimo skysčio – radiatoriuje, hidraulinio skysčio – hidrauliniuose mechanizmuose elektrolito – akumuliatorių baterijoje, degalų bake;
 - 8.2.4. patikrinti, ar sankabos, stabdžių laisvoji eiga atitinka instrukcijoje nurodytą (vizualiai), ar veikia stovėjimo stabdis, ar pakankamas padangų oro slėgis, ar traktoriuje yra pirmosios pagalbos, gaisrinės saugos, avarinio sustojimo vietos ženklinimo ir kitos privalomos priemonės;
 - 8.2.5. patikrinti ar ant besisukančių pavarų ir judesį perduodančių mechanizmų yra apsaugos atitinkančios gamintojo reikalavimus;
 - 8.2.6. patikrinti ar veikia traktoriaus užvedimo blokavimo mechanizmas, kuris išjungia paleidimo variklio uždegimo sistemą, kai neišjungta pvara;
 - 8.3. gauti darbo užduotį.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

9. Prieš paleidžiant variklį, nuo jo ir traktoriaus reikia surinkti įrankius, užfiksuoti stabdžius ir įsitikinti ar pavarų perjungimo, darbinio veleno, hidraulinės sistemos ir kitos valdymo

svirtys yra neutralioje (išjungtoje) padėtyje, ar nėra žmonių po traktoriumi, prieš ir už jo, tarp jo ir prikabinato agregato ar įrenginio.

10. Prie traktoriaus kabinami agregatai ar įrenginiai turi atitikti gamintojo vadove nurodytus techninius ir saugumo reikalavimus.

11. Prieš pradėdant važiuoti traktoriumi, darbuotojas turi įsitikinti ar po traktoriumi, arti jo, prikabinamo agregato ar įrenginio nėra žmonių ir ar tai nesukels pavojaus aplinkiniams.

12. Prie traktoriaus kabinti agregatą ar įrenginį gali tik darbuotojas vairuojantis traktorių ir esant reikalui, darbdavio ar jo įgalioto asmens paskirtas kitas darbuotojas.

13. Kai prie traktoriaus prikabinatą agregatą ar įrenginį aptarnauja darbininkas (-ai), įsitikinti ar jis (jie) užėmė savo darbo vietą (-as), signalizuoti ir gavus atsakomąjį signalą, važiuoti iš lėto, netrukčiodami.

14. Asmuo, sujungiantis traktorių su kabinamu agregatu ar įrenginiu, turi būti traktoriaus šone, kol jis sustos ir pradėti sukabinimą tik traktorių patikimai sustabdžius ir gavus aiškų darbuotojo vairuojančio traktorių nurodymą.

15. Judėjimo greitis teritorijoje neturi viršyti 10 km/h, patalpose 5 km/h.

16. Važiuoti po elektros linijų laidais galima tik tuomet, kai tarp aukščiausios traktoriaus ar prikabinamo agregato dalies ir žemos įtampos laidų yra ne mažesnis kaip 1,5 m atstumas, aukštos įtampos laidų (nuo 1...20 kV - 2,0 m, 35... 110 kV - 4,0 m horizontalioje ir 3,0 m vertikalinėje plokštumoje).

17. Pertraukos metu traktorių palikti ant lygios, be nuolydžių vietos, užfiksuotais stabdžiais ir išjungus variklį, o visas prie traktoriaus prikabinamas agregatų darbinės dalis nuleisti, valdymo rankenas perjungti į neutralią padėtį.

18. Prie traktoriaus prikabinatus agregatus ar įrenginius reguliuoti, tepti, keisti dalis, valyti leidžiama tik išjungus darbinio veleno pavaros mechanizmą ir traktoriaus variklį.

19. Užsikimšusius agregatus ir mašinų dalis galima valyti, kai jos nuleistos ant žemės, visiškai sustojus, kai išjungtas darbinio veleno pavaros mechanizmas ir traktoriaus variklis. Valyti reikia užsimovus pirštines, specialiai pagamintais įrankiais – mentelėmis, kabliukais, kastuvėliais ir pan.

20. Bandant dirbantį agregatą ar įrenginį, negalima arti jų stovėti pašaliniams asmenims. Nestovėti prieš pjaunamąjį aparatą, po kėlimo mechanizmu, prie besisukančių pavarų.

21. Veikiant agregatui ar įrenginiui, draudžiama lipti ant jų, žengti per besisukančią veleną, stovėti, remtis ant dangčio, po kuriuo sukasi peiliai, pavaros ir kiti mechanizmai.

22. Keliant domkratu traktoriaus vieną pusę, po ratais padėti trinkeles, kad jis nepariodėtų.

23. Reguluojant domkratu pakeltą traktorių, prikabinatą agregatą ar įrenginį, po juo padėti specialiai tam skirtas, išbandytas atramas.

24. Prieš atkabinant priekabą, agregatą ar įrenginį nuo traktoriaus, po ratais padėti trinkeles ir paremti prikabinimo įtaisą, traktorių užfiksuoti stabdžiais, po ratais padėti trinkeles.

25. Traktoriaus, prie jo prikabinamų agregatų ar įrenginių padangos turi būti permontuojamos ant specialių stendų, prieš tai išleidus orą.

26. Suremontuotos ir sumontuotos ant diskų padangos pučiamos tik tam tikslui skirtuose stenduose.

27. Dirbant traktoriumi draudžiama:

27.1. traktoriaus variklį paleisti vilkimu, jeigu jis turi hidromechaninę pavarą ar pneumatinę stabdžių sistemą, arba velkant nuo kalno lanksčia vilktimi;

27.2. šildyti traktoriaus agregatus atvira ugnimi, rūkyti kuro prietaisų ir įrenginių;

27.3. pildant kuro baką, naudoti kibirus ar kitus atvirus indus, pro žarną siurbti kurą burna;

27.4. dėvėti naftos produktais, cheminėmis medžiagomis ir kitais teršalais suteptų drabužių;

27.5. dirbti esant neblaiviam, apsvaigusiam nuo narkotinių arba toksinių medžiagų, sergant arba pavargus;

- 27.6. perduoti traktorių vairuoti kitam asmeniui, jei jis neturi teisės vairuoti atitinkamos kategorijos traktorių ir jei tam neduotas darbdavio ar jo įgalioto atstovo sutikimas;
- 27.7. naudoti traktorių ne pagal paskirtį;
- 27.8. palikti traktorių be priežiūros;
- 27.9. dirbti vietovėse (šlaituose, įkalnėse ar kt.) kurių nuolydis yra didesnis negu traktoriaus gamintojo vartotojo vadove nurodytas leidžiamas traktoriaus pasvirimo kampas;
- 27.10. traktoriaus kabinoje įrengti papildomas sėdines, vežti žmones jei tai nenumatyta traktoriaus gamintojo vartotojo vadove;
- 27.11. vežti žmones priekaboje, ant sparnų, laiptelių, prikabinamo inventoriaus, mašinos, sukabintuvo;
- 27.12. traktoriaus kabinoje laikyti indus su benzinu ar kitais lengvai užsiliepsnojančiais skysčiais, laikyti degalais ar tepalais suterštus skudurus;
- 27.13. važiuoti didesniu greičiu negu leidžia kelio ir oro sąlygos, posūkio spindulys, apžvelgimo riba, velkamo mechanizmo, mašinos ar pervežamo krovinio ypatumai;
- 27.14. įlipti (išlipti) iš kabinos važiuojant traktoriui;
- 27.15. išlipti iš kabinos neišjungus darbinio veleno pavaros mechanizmo;
- 27.16. vietoj atramų ir trinkelų naudoti akmenis, plytas, pagalius ar kitokius parankinius daiktus;
- 27.17. atlikti traktoriaus, prikabinamų agregatų ir įrenginių reguliavimo darbus, bandymus po elektros laidais;
- 27.18. lįsti po traktoriumi, kai dirba variklis, po ratais nepadėtos trinkelės ir žemė neužklota skydu, brezentu ar pan.;
- 27.19. vilkti traktorių:
- 27.19.1. su prikabintais agregatais ar įrenginiais;
- 27.19.2. su sugedusia stabdžių sistema;
- 27.19.3. kai velkamojo traktoriaus svoris didesnis negu velkančiojo;
- 27.19.4. sus sugedusiu vairo mechanizmu.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAI

28. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją medicinos pagalbą, prireikus skambinti pagalbos telefonu 112.

29. Jeigu nelaimingo atsitikimo metu iškviešti pagalbos nėra galimybės, suteikti pirmąją pagalbą turi darbuotojas.

30. Apie įvykį pranešti tiesioginiam darbų vadovui ar kitam darbdavio įgaliotam asmeniui, išsaugoti nepakeistą nelaimingo atsitikimo vietą, jeigu tai negresia darbuotojų ar aplinkinių žmonių gyvybei bei sveikatai.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

31. Baigęs darbą, darbuotojas privalo:

31.1. nuvalyti traktorių, prikabinamus agregatus ir įrenginius;

31.2. apžiūrėti traktorių, prikabinamus agregatus ar įrenginius iš išorės ir įsitikinti, ar nėra vizualiai matomų pažeidimų, ar neteka alyva, degalai, aušinimo, hidraulikos skysčiai, reikalui esant agregatus sutepti;

31.3. apie pastebėtus traktoriaus, agregatų ar įrenginių gedimus pranešti darbdaviui ar jo atstovui;

31.4. traktorių, prikabinamus agregatus ar įrenginius, pastatyti į jų nuolatinę laikymo vietą.

DARBUOTOJO, VAIRUOJANČIO TARNYBINĮ ARBA NUOSAVĄ AUTOMOBILĮ DARBO REIKALAIS, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 8

I. BENDROJI DALIS

1. Darbuotojui, vairuojančiam tarnybinį arba nuosavą automobilį darbo reikalais (toliau – darbuotojas), nesilaikančiam šios instrukcijos reikalavimų, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir padarinius.

2. Darbuotojo pareigas gali eiti ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, pasitikrinęs sveikatą, turintis vairuotojo pažymėjimą, suteikiantį teisę vairuoti atitinkamos kategorijos automobilį, išklauses įvadinį saugos ir sveikatos instruktažą ir instruktažą darbo vietoje.

3. Darbuotojas privalo:

3.1. laikytis Rokiškio rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisyklių, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

3.2. laikytis automobilio naudojimo taisyklių;

3.3. saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai;

3.4. vykdyti Kelių eismo taisyklių reikalavimus;

3.5. vykdyti darbdavio arba jo įgaliotų asmenų nurodymus;

3.6. pranešti tiesioginiam vadovui ir darbdaviui apie traumas darbe, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

3.7. reikalauti, kad automobilyje esantys asmenys laikytųsi Kelių eismo taisyklių;

3.8. nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą;

3.9. laikytis asmens higienos reikalavimų, rūpintis, kad būtų švarūs darbo drabužiai bei avalynė, rankas plauti tik prausimuisi skirtomis priemonėmis.

4. Darbuotojas turi teisę:

4.1. reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias darbo sąlygas;

4.2. žinoti apie darbo vietoje esančius sveikatai pavojingus ir kenksmingus veiksnius;

4.3. atsisakyti dirbti:

4.3.1. kai automobilis yra techniškai netvarkingas;

4.3.2. kai serga ar nesveikuoja;

4.3.3. kai tenka vežti neblaivius keleivius ar krovinius, kurių gabenti turimu automobiliu negalima;

4.4. reikalauti atlyginti sveikatai padarytą žalą;

4.5. derėtis su darbdaviu dėl darbo saugos gerinimo (tam įgalioti darbuotojų atstovą).

5. Darbuotojas privalo išmanyti priešgaisrinės saugos instrukcijos reikalavimus ir juos vykdyti. Žinoti, kur įmonėje laikomos gaisro gesinimo priemonės, turėti jas automobilyje, mokėti jomis naudotis, vengti veiksmų ir nesudaryti sąlygų, galinčių sukelti gaisrą.

6. Ilgiausias darbuotojo darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, neturi viršyti darbo santykius reglamentuojančiuose norminiuose aktuose nustatyto maksimalaus darbo laiko.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

7. Profesinės rizikos veiksniai darbuotojo darbo vietoje yra šie:

- 7.1. etiliuotas benzinai;
 - 7.2. išmetamosios dujos;
 - 7.3. elektros srovė;
 - 7.4. aukšta temperatūra;
 - 7.5. chemikalai;
 - 7.6. triukšmas;
 - 7.7. vibracija;
 - 7.8. transporto priemonė;
 - 7.9. slidi, nelygi kelio danga.
8. Darbuotojo darbo vietoje bendras triukšmo lygis neturi viršyti 85 dB (A), oro užterštumas - higienos normose nurodytą dydžių.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

9. Prieš pradėdamas vairuoti automobilį, darbuotojas privalo:
- 9.1. patikrinti, ar turi vairuotojo pažymėjimą, automobilio registracijos pažymėjimą, techninės apžiūros taloną, transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo polisą ir, jei reikia, kelionės lapą ir jį užpildyti, sveikatos pažymėjimą;
 - 9.2. patikrinti automobilio techninę būklę:
 - 9.2.1. apžiūrėti automobilį iš išorės ir įsitikinti, ar nepažeistas kėbulas, neteka alyva, degalai, aušinimo, stabdžių ir amortizatorių skysčiai. Jeigu automobilis varomas dujomis, įsitikinti, kad sandarūs balionai ir uždarojoji armatūra. Rastus gedimus pašalinti;
 - 9.2.2. nuvalyti automobilio numerius, stiklus, apšvietimo ir signalizacijos prietaisus, įsitikinti, kad tvarkingi stabdžiai, vairo mechanizmas, šviesos ir garso signalai, padangos, veikia stiklų valytuvai;
 - 9.2.3. patikrinti, ar pakanka (jei reikia, pripilti iki reikiamo lygio) alyvos variklyje aušinimo skysčio – radiatoriuje, stabdžių skysčio – stabdžių ir sankabos hidraulinių pavarų maitinimo bakeliuose, elektrolito – akumuliatorių baterijoje, degalų bake;
 - 9.2.4. patikrinti, ar sankabos, stabdžių laisvoji eiga atitinka instrukcijoje nurodytą (vizualiai), ar veikia stovėjimo stabdis, ar pakankamas padangų oro slėgis, ar automobilyje yra pirmosios pagalbos, gaisrinės saugos, avarinio sustojimo vietos ženklinimo ir kitos atitinkamai transporto priemonės rūšiai privalomos priemonės;
 - 9.3. gauti darbo užduotį.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

10. Darbuotojas privalo laikytis Kelių eismo taisyklių reikalavimų.
11. Vairuodamas automobilį, darbuotojas privalo:
- 11.1. nuolat stebėti kontrolinius matavimo prietaisus ir automobilio mechanizmų veikimą;
 - 11.2. nuo priekyje važiuojančios transporto priemonės laikytis tokiu atstumu, kad, atsižvelgiant į gamtines sąlygas, kelio būklę ir važiavimo greitį, būtų galima automobilį saugiai sustabdyti;
 - 11.3. nedelsdamas sustoti, jei sugedo automobilis, taip pat esant kitiems gedimams, kurie kelia grėsmę pėsčiųjų saugumui ar pačiam vairuotojui ar keleiviams;
 - 11.4. užtikrinti saugų keleivių įlipimą (išlipimą) į (iš) transporto priemonę (-ės);
 - 11.5. pagal galimybes keleivius įlaipinti ar išlaipinti stotelėse;
 - 11.6. palydėti į kitą kelio pusę jaunesnius kaip 10 metų keleivius;
 - 11.7. būdamas kelyje vilkėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais;
 - 11.8. Automobilio variklis užvedamas starteriu. Draudžiama užvesti variklį tempiant automobilį kitu automobiliu;
 - 11.9. Jeigu prireikia vilkti kitą automobilį, darbuotojas turi nuolat jį stebėti. Standžioji vilktis neturi būti ilgesnė kaip 4 m, o lanksčioji – 6 m. Draudžiama vilkti automobilį su priekaba, du (ir

daugiau) automobilius, automobilį su sugedusia stabdžių sistema, kai traukiamojo automobilio svoris yra perpus didesnis negu traukiančiojo, taip pat vilkti, jei sugedęs vairo mechanizmas.

12. Darbuotojui draudžiama:

- 12.1. kabinoje ar uždaro tipo kėbule miegoti arba ilsėtis;
- 12.2. vairuoti automobilį apsvaigusiam nuo alkoholio ar narkotikų, sergant ar pervargus;
- 12.3. perduoti automobilį vairuoti kitam asmeniui, jei jis neturi vairuotojo pažymėjimo, suteikiančio teisę vairuoti šios kategorijos automobilį, be automobilio savininko sutikimo;
- 12.4. vežti skystą ar smulkų krovinį nesandarioje taroje;
- 12.5. šildyti automobilį atvira ugnimi, rūkyti arti automobilio kuro prietaisų ir įrenginių;
- 12.6. automobilio kabinoje vežiotis ir laikyti lengvai užsiliepsnojančius skysčius ar daiktus;
- 12.7. išlipti iš automobilio kabinos prieš tai neįsitikinus, kad neatvažiuoja kitas automobilis;
- 12.8. naudoti automobilį, jei ant variklio ar jo detalių susikaupė purvo, degėsių, tepalų;
- 12.9. vežti keleivių daugiau negu numatyta transporto priemonės techninėje charakteristikoje;
- 12.10. vežti keleivius taip, kad jie trukdytų vairuoti ar ribotų matomumą;
- 12.11. laipinti keleivius į (iš) važiuojamosios dalies pusę (-ės);
- 12.12. pildant automobilio kuro baką, naudoti kibirus ar kitus atvirus indus, pro žarną siurbti kurą burna.

13. Keisti automobilio ratą tik lygioje vietoje, prieš tai išjungus automobilio variklį, įjungus rankinį stabdį, pavarą ir užfiksavus bent vieną automobilio ratą (pakišti prieš jį ir už jo koki nors tvirtą, standų daiktą).

14. Variklio aušinimo skysčio talpos dangtelį atsukti, esant įkaitusiam varikliui, galima tik neatidėliotinais atvejais, su pirštinėmis ir atsistojus prieš vėją taip, kad aušinimo skysčio garai neapdegintų rankų ir veido.

15. Vairuojant automobilį tamsiu paros metu, stengtis nežiūrėti į priešais atvažiuojančio automobilio žibintus, atidžiau stebėti kelkraštį, nes jis kelia didesnę pavojų, negu prasilenkiantys automobiliai, be to, neapkins atvažiuojančio automobilio žibintai.

16. Jeigu dėl gedimo prireikia palikti automobilį, būtina pasirūpinti, kad jis nenuriedėtų, nebūtų kliūtis kitiems eismo dalyviams ir juo nepasinaudotų kiti asmenys.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

17. Įvykus eismo įvykiui, darbuotojas privalo:

- 17.1. nedelsdamas sustoti, įjungti avarinę šviesos signalizaciją ir pastatyti avarinį ženklą;
- 17.2. neliesti daiktų, kurie gali būti susiję su įvykiu;
- 17.3. įvertinus situaciją ir esant būtinumui skambinti bendruoju pagalbos telefonu 112, kviesti greitąją medicinos pagalbą bei policijos pareigūnus;
- 17.4. jeigu eismo įvykio metu yra sužeistų asmenų o iškviesti greitąją medicinos pagalbą nėra galimybės, nukentėjusįjį gabenti į ligoninę pakeleivinga ar savo transporto priemone, paskui sugrįžti į įvykio vietą;
- 17.5. jeigu eismo įvykio situacija nereikalauja kviesti policijos, užpildyti eismo įvykio vietos deklaraciją.

18. Jei eismo įvykio metu nukentėjusiojo nugabenti į ligoninę ar iškviesti gydytojo nėra galimybės, suteikti pirmąją pagalbą turi darbuotojas.

19. Pagal įstaigoje nustatytą tvarką apie eismo įvykį būtina pranešti darbdaviui.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

20. Baigęs darbą, darbuotojas privalo:

- 20.1. automobilį į nurodytą vietą pastatyti tik išvalytą, nuplautą ir paruoštą darbui;
- 20.2. apžiūrėti, ar automobilis nepažeistas, ar neteka degalai, alyva, aušinimo, stabdžių ir amortizatorių skysčiai;

20.3. užpildyti reikiamus kelionės dokumentus ir apie darbo metu pastebėtus tarnybinio automobilio gedimus pranešti darbdaviui arba automobilio savininkui.

PATVIRTINTA
Rokiškio rajono savivaldybės
administracijos direktoriaus
2019 m. vasario 22 d. įsakymu
Nr. AV-163

DARBUOTOJO, DIRBANČIO BIURO ĮRANGA, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 9

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Bendrieji reikalavimai darbuotojams dirbantiems su biuro įranga:

1.1. biuro technika (kompiuteriais, fakso aparatais, dauginimo aparatais, dokumentų pjaustytuvais, skeneriais ir t. t.) gali dirbti darbuotojas ne jaunesnis kaip 18 metų amžiaus, susipažinęs su aptarnaujamo įrenginio eksploatacijos instrukcija, pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį ir darbo vietoje saugos ir sveikatos instruktažą;

1.2. apie reikiamo remonto, techninio aptarnavimo, darbus reikia pranešti specialiai apmokytiems asmenims, turintiems ne žemesnę kaip PK elektrotechninio personalo kvalifikaciją;

1.3. dirbti pagal Rokiškio rajono savivaldybės administracijos vidaus tvarkos taisykles;

1.4. saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai, mokėti saugiai dirbti, žinoti ir vykdyti saugos darbe norminių aktų reikalavimus;

1.5. laikytis asmeninės darbo higienos reikalavimų;

1.6. draudžiama darbo metu būti apsvaigusiam ar neblaiviam, vartoti alkoholinius gėrimus, naudoti narkotines bei toksines medžiagas.

1.7. laikytis įrenginių eksploataavimo taisyklių, saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimų, nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis;

1.8. rūkyti tik tam skirtose ženklaais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose.

1.9. vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui.

1.10. žinoti pirmines gaisro gesinimo priemones, jų veikimo principus, panaudojimo galimybes, savo veiksmus kilus gaisrui.

1.11. įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiam nedelsiant suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti greitąją pagalbą bendruoju pagalbos telefonu -112;

1.12. nukentėjusiam ar įvykį mačiusiam asmeniui nedelsiant pranešti darbdaviui ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo nelaimingo atsitikimo metu, jei tai nekelia pavojaus žmonių gyvybei;

1.13. apie visus nelaimingus atsitikimus darbe, taip pat biuro technikos gedimus, kitus nesklaidumus darbe, kurie gali sukelti pavojų darbuotojų saugumui, informuoti darbdavį;

1.14. darbuotojas turi teisę atsisakyti dirbti, jei darbo vietose nesaugu dirbti, techniškai netvarkingi įrenginiai. Apie atsisakymą dirbti būtina informuoti darbdavį;

1.15. darbuotojui, dirbančiam biuro technika, pažeidus šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymais numatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir pasekmes.

II SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

2. Prieš darbo pradžią darbuotojas privalo:
- 2.1. pašalinti visus nereikalingus daiktus, kurie tiesiogiai trukdo darbui;
 - 2.2. reikalingas darbui priemonės, dokumentus sudėti tvarkingai;
 - 2.3. vizualiai įsitikinti, ar tvarkingas kabelis, ar uždarytos visos apsauginės durelės, dangčiai ar elektros kištukai ir kištukų lizdai yra tvarkingi;
 - 2.4. įsitikinti, ar nesijaučia elektros srovės poveikis prisilietus prie įrenginio;
 - 2.5. dokumentų naikinimo (pjaustymo) įrenginį paleisti dirbti tuščia eiga;
 - 2.6. prieš dedant pjaustyti dokumentus elektriniu pjaustytuvu, įsitikinti, ar jie nesusegti metaliniais segtukais, ar nėra tarp jų kitų metalinių daiktų;
 - 2.7. susitvarkyti drabužius (užsisegti sagas, paslėpti nukarančias drabužių dalis), nes drabužių dalys gali būti įsuktos į dokumentų naikinimo (pjaustymo) įrenginį.

III SKYRIUS

PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI, SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

3. Galimi pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis	Neliesiti plikomis rankomis neizoliuotų srovinių elektros įrangos dalių, pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių.
 Įrenginių ir įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimos traumos	Nuolat tikrinti įrankių ir įrenginių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais ir įrenginiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikytis jų eksploatavimo reikalavimų.
 Cheminės medžiagos	Galimi apsinuodijimai	Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais bei nurodytomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis.
Ozonas (spausdintuvo dažomųjų miltelių skleidžiamas kvapas)	Dirbant kopijavimo aparatu ir atliekant daugiau kaip 1 000 kopijų, patalpoje gali susidaryti ozono dujų. Ozonas turi specifinį kvapą, todėl gali pradėti erzinti su aparatu dirbančio ar kitų patalpoje esančių žmonių nosies, gerklės, akių gleivinę, kelti galvos	Daug spausdinant nuolatos vėdinti patalpą.

		skausmus	
	Krentantys daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas		Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, būtina didinti šviestuvų kiekį ar papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus.
	Darbo vietos, praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais, paslydimas, pargriuvimas	Galimi įvairūs sužeidimai, įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raiščių patempimai, raumenų sistemos sužalojimai	Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios. Esant slidžioms grindims, nedelsiant jas išvalyti. Nuolat palaikyti tvarką darbo vietoje, neužgriozdinti daiktais.
Pavojingas veiksnys		Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
Fizinė perkrova		Galimos traumos, raumenų patempimai	Nekelti vienam daiktų, krovinį, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masės kartu dirbant kitą darbą (iki dviejų kartų per valandą): vyrams – iki 30 kg; moterims – iki 10 kg. Jeigu svoris yra didesnis kelti dviese.

IV SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4. Darbuotojas darbo metu privalo:
 - 4.1. palaikyti darbo vietoje švarą ir tvarką;
 - 4.2. neatitraukti savo ir kitų dėmesio pašalinėmis šnekėmis ir veiksmais;
 - 4.3. neatidarinėti įrenginių elektros skydelių, durelių dangčių;
 - 4.4. neliesti drėgnomis rankomis jungiklių, rozečių. Biuro techniką valyti sausu skudurėliu arba specialiomis, impregnuotomis valančiu skysčiu servetėlėmis;
 - 4.5. nedirbti biuro technika, jei prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis;
 - 4.6. nepalikti be priežiūros įjungtų biuro įrenginių, kavos virimo aparatų, virdulių ir t. t.;
 - 4.7. dauginimo aparato darbo vietoje privalo būti pakankama ventiliacija;
 - 4.8. **draudžiama** palikti dokumentus ant biuro technikos arba laikyti kitus degius daiktus ant elektrinių įrenginių;
 - 4.9. neremontuoti patiems biuro įrenginių. Tai atlieka kvalifikuoti aptarnaujančių firmų darbuotojai;
 - 4.10. neatidarinėti įrenginių durelių, netaisyti užstrigusio popieriaus, nekeisti spausdintuvų, dauginimo aparatų ir kitų aparatų kasečių, jei įrengimas neišjungtas iš elektros tinklo;
 - 4.11. vandens virimo aparatus, indus su karštu vandeniu statyti ant stabiliai stovinčių baldų. Pernešant indus su karštu vandeniu, perduodant juos, neskubėti ir nedirbti tuo metu kitų darbų.

Neperdavinėti indų su karštu vandeniu virš kitų darbuotojų, nes netyčia išpiltas karštas vanduo gali sukelti terminius odos pažeidimus;

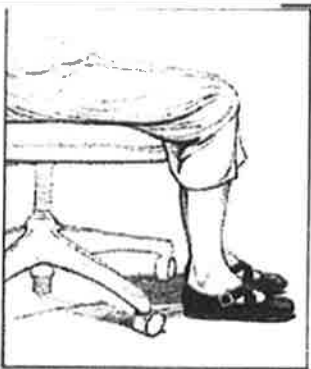
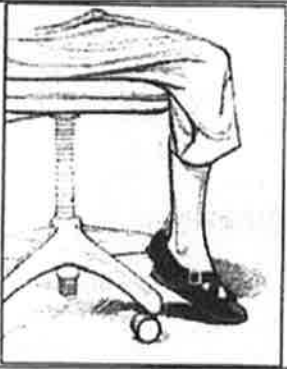
4.12. neleisti dirbti biuro technika pašaliniam asmeniui, taip pat neapmokytiems dirbti su tais įrenginiais;

4.13. laikinai pasitraukus nuo darbo su biuro technika, būtina išjungti įrenginius išjungimo mygtuko paspaudimu;

4.14. darbuotojo, dirbančio kompiuteriu, darbo vieta turi atitikti ergonominius reikalavimus;

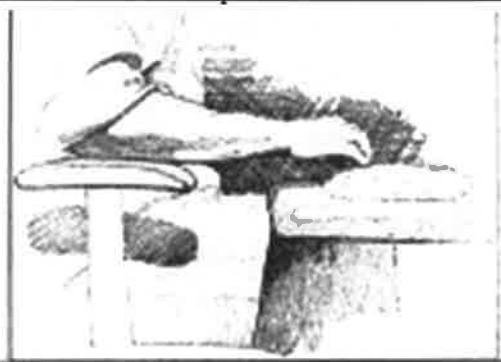

1.pav. kompiuterizuota darbo vieta

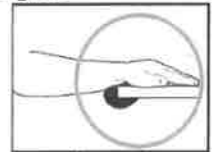
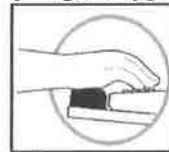
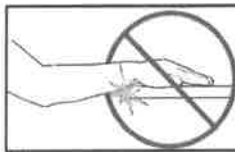
Teisingai	Neteisingai
	
!Darbuotojas turi save kontroliuoti, kad sėdint nugara būtų tiesi. Nuo neteisingo sėdėjimo labiausiai kenčia stuburas. Sėdint teisingai, nugara mažiau pavargsta ir sumažėja rizika susirgti stuburo ligomis.	
	
! Atsisėdus ant kėdės, kojos turi nekabėti ore, o turi visiškai siekti grindis.	

! Pelė turi būti netoli klaviatūros, kad būtų lengvai ir greitai pasiekama, nekeičiant kūno padėties. Klaviatūra ir pelė turi būti viename aukštyje.

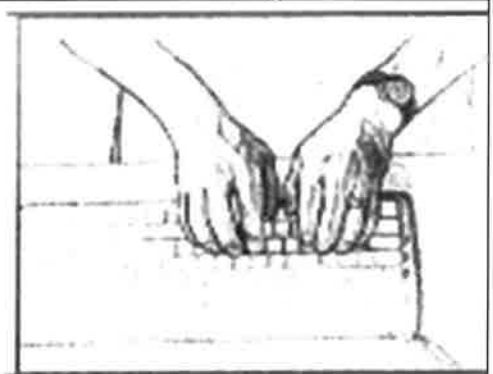
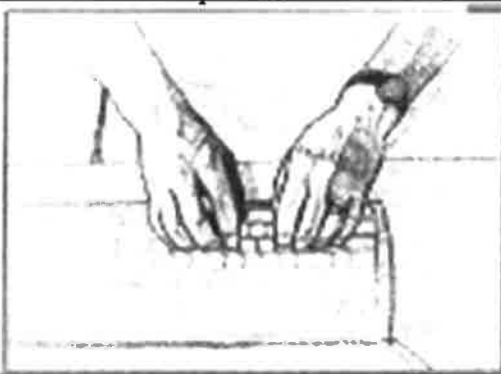
! Priešais klaviatūrą turi būti pakankamai erdvės, kad darbuotojas galėtų patogiai atremti rankas.

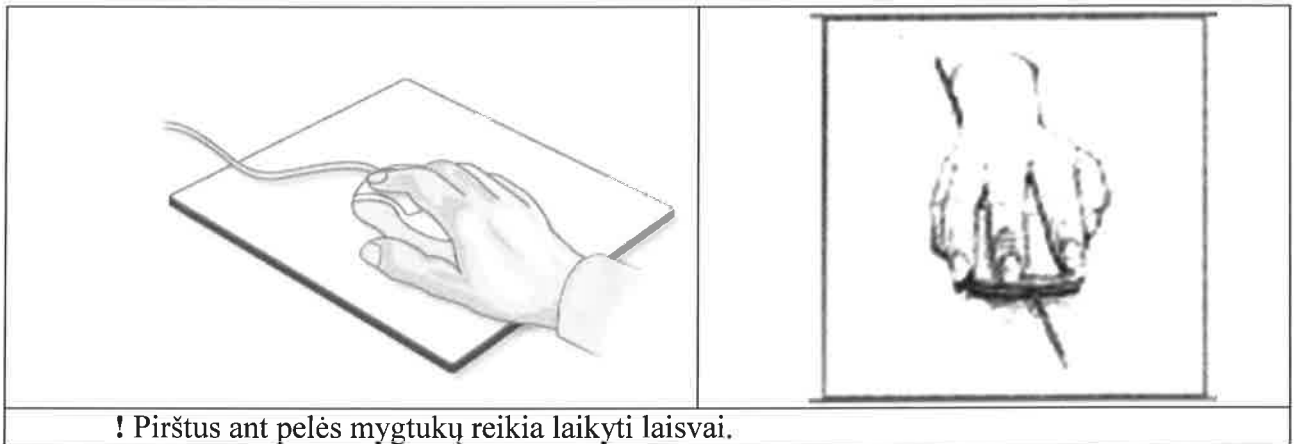
Riešų padėtis turi būti neutrali: plaštaka ir dilbis turi būti viename aukštyje, kad nereikėtų lenkti riešo.

Teisingai

Neteisingai

! Plaštakų padėtis, spaudant klavišus, kontroliuoti, kad nevargtų riešai. Plaštakas laikyti tiesiai, o ne pasukus.

4.15. nuovargiui ir įtampai sumažinti pertraukų metu ir pasibaigus darbui, rekomenduojama atlikti fizinius pratimus darbo arba poilsio vietoje;

4.16. klaviatūra ir ženklų klavišai turi būti išdėstyti taip, kad būtų lengva ja naudotis;

4.17. klavišų simboliai turi būti atitinkamai kontrastingi ir įskaitomi;

4.18. klaviatūra ir pelė turi būti viename aukštyje.

4.19. darbo stalas ir darbo stalo paviršius turi būti pakankamai didelis, kad būtų galima patogiai išdėstyti vaizduoklį, klaviatūrą, dokumentus ir kitus būtinus įrenginius. Darbo stalo paviršius turi būti mažai atspindintis;

4.20. dokumentų laikiklis turi būti stabilus, reguliuojamas;

4.21. darbo stalo konstrukcija turi atitikti ergonominius reikalavimus ir užtikrinti darbuotojui patogią pozą, kurios pasirinkimui turi būti pakankamai erdvės.

4.22. patalpoje turi būti higienos normos reikalavimus atitinkantis natūralus ir dirbtinis apšvietimas;

4.23. patalpos apšvietimas turi būti pakankamas visiems darbo veiksmams atlikti, atitinkantis darbo pobūdį ir tenkinantis darbuotojo regos ypatumus;

4.24. natūralios ir dirbtinės apšvietimo šaltiniai turi būti įrengti ir išdėstyti taip, kad darbuotojas išvengtų akinančio blyksnių ir atspindžio vaizduoklyje poveikio;

4.25. triukšmo lygiai darbo vietoje turi atitikti higienos normos reikalavimus.

4.26. darbuotoją veikianti vibracija turi atitikti nustatytus reikalavimus.

4.27. darbo patalpų šiluminė aplinka turi atitikti galiojančių teisės aktų reikalavimus;

4.28. darbo patalpų šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas turi būti įrengtas pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus.

4.29. bet kokia spinduliuotė turi neviršyti sveikatai kenksmingų lygių;

4.30. patalpos oro kokybė turi atitikti higienos reikalavimus;

4.31. darbdavys privalo suplanuoti darbuotojo darbą taip, kad kasdien dirbant prie vaizduoklių, būtų periodiškai daromos pertraukos, įskaitomos į darbo laiką arba būtų keičiama veikla, sumažinant darbo prie vaizduoklio krūvį;

4.32. visi naudojami videoterminalo įrenginiai turi nekelti pavojaus darbuotojams ir turi būti pažymėti CE žymėjimu, patvirtinančiu jų atitiktį Elektrotechninių gaminių saugos techniniam reglamentui. Displejų spinduliuojamo elektromagnetinio lauko lygiai turi atitikti reglamentuojamus dydžius;

4.33. nepertraukiamai dirbti prie videoterminalo galima ne daugiau kaip 1 val;

4.34. dirbant 8 val. darbo dieną, reglamentuotos (specialios) 5-10 min. trukmės pertraukos nustatomos po 1 val. nuo darbo su videoterminalu pradžios;

4.35. dirbant 12 valandų darbo dieną (40 val. darbo savaitę), reglamentuotos (specialios) pertraukos pirmosioms 8 val. nustatomos pagal 8 val. darbo pamainos režimą, likusias 4 val. po kiekvienos darbo valandos daroma 15 min. pertrauka;

4.36. pastebėjus bet kokią neatitikimą, gedimą, kelianti pavojų veiksnį, netvarką (nestabilus ar mirgantis vaizdas, sunkiai skaitomi, neryškūs kontūro ženklai, akinantys blyksniai ir atspindžiai vaizduoklyje, sunkiai įskaitomi (nusitrynę) klavišų simboliai, dokumento laikiklis nestabilus, nesireguliuoja, netinkamas ar nepakankamas patalpos apšvietimas, reikalingas visiems darbo veiksmams atlikti ir t. t.), pranešti tiesioginiam vadovui. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai;

4.37. nelaikyti biuro įrangos arti kaitinimo prietaisų. Neapkrauti biuro įrangos popieriumi ir kitokiais daiktais.

Saugoti, kad į kompiuterinę įrangą per jos ventiliacines angas nepatektų smulkių metalinių detalių (savaržėlių, spaustukų ir kt.);

4.38. saugoti, kad vanduo ar degūs skysčiai (valikliai ir kt.) neišsilietų ant biuro įrangos, nes gali kilti gaisras ar darbuotojas gali būti paveiktas elektros srovės;

4.39. atliekant biuro įrangos priežiūros darbus (keičiant popierių, rašalo kapsules ir kt.) bei prieš valant ją, reikia biuro įrangą išjungti ir ištraukti kištuką iš elektros tinklo kištukinio lizdo;

4.40. draudžiama valyti biuro techniką alkoholiu, benzinu, dažų skiedikliu ar kitomis degiomis medžiagomis;

4.41. veikiančios biuro įrangos nepalikti be priežiūros;

4.42. nenaudojant biuro įrangos ilgesnį laikotarpį (per naktį ar ilgiau), dėl saugumo ją reikia išjungti, ištraukiant kištuką iš elektros tinklo kištukinio lizdo;

4.43. pastebėjus elektros instaliacijos pažeidimus, nedelsiant nutraukti darbą ir pranešti apie tai tiesioginiam vadovui;

4.44. darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos ar incidento, jeigu pajėgia tai padaryti, ir asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsiant apie tai pranešti tiesioginiam vadovui.

V SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5. Avariniais (ypatingais) atvejais darbuotojas privalo:

5.1. sugedus elektros instaliacijai (neveikia, kibirkščiuoja kištukinis lizdas, jungtukas), pajutus svylančių laidų kvapą, įkaitus elektros laidams, nutrūkus elektros tiekimui ar pajutus elektros srovės poveikį, išjungti biuro techniką ir pranešti tiesioginiam vadovui;

5.2. kilus gaisrui, nedelsiant išjungti biuro techniką iš elektros tinklo, organizuoti gaisro gesinimą turimomis gaisro gesinimo priemonėmis, informuoti darbdavį, iš pavojingos zonos evakuoti darbuotojus, o reikalui esant, iškviešti ugniagesius bendruoju pagalbos telefonu 112;

5.3. įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją medicininę pagalbą. Jeigu reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą bendruoju pagalbos telefonu 112. Nukentėjusiam ar įvykį mačiusiam asmeniui reikia nedelsiant pranešti darbdaviui ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, kurie įforminami aktu.

VI SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6. Baigus darbą darbuotojas privalo:

6.1. sutvarkyti darbo vietą;

6.2. išjungti biuro techniką;

6.3. apie visus darbo metu pastebėtus trūkumus pranešti tiesioginiam vadovui.

PATALPŲ VALYTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 10

I. BENDROJI DALIS

1. Patalpų valytojui (toliau – valytojas), pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir padarinius.

2. Dirbti valytoju gali ne jaunesnis kaip 18 metų darbuotojas, išklauses darbuotojų saugos ir sveikatos instruktažus (įvadinį ir darbo vietoje), nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą.

3. Valytojas privalo:

3.1. savavališkai neišjungti, nekeisti ir nešalinti darbo priemonėse, įrenginiuose, pastatuose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų, juos tinkamai naudoti ir apie gedimus pranešti darbdaviui, darbų vadovui, asmeniui, atsakingam už darbuotojų saugą ir sveikatą;

3.2. tinkamai naudoti kolektyvinės ir asmeninės apsaugos priemonės;

3.3. darbo priemones naudoti pagal jų dokumentuose (pasuose), šioje instrukcijoje nurodytus reikalavimus;

3.4. nedelsdamas pranešti darbdaviui apie padėtį darbo vietose, patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

3.5. nustatytą tvarka pasitikrinti sveikatą;

3.6. pranešti darbdaviui ir asmeniui, atsakingam už darbuotojų saugą ir sveikatą, darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

3.7. laikytis:

3.7.1. įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

3.7.2. asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad būtų švarūs darbo drabužiai ir apavas, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis;

3.7.3. būtinos asmeninės apsaugos priemonės ir jų dėvėjimo (naudojimo) laikas parenkami vadovaujantis Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų reikalavimais.

4. Valytojas turi teisę:

4.1. reikalauti, kad darbdavys ar jo įgaliotas atstovas sudarytų saugias ir sveikas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvinės apsaugos priemones, aprūpintų asmeninės apsaugos priemonėmis;

4.2. sužinoti iš darbdavio ar asmens, atsakingo už darbuotojų saugą ir sveikatą apie darbo aplinkoje esančius sveikatai pavojingus ir kenksmingus veiksnius;

4.3. susipažinti su sveikatos tikrinimų rezultatais; jeigu su jais nesutinka, sveikatą pasitikrinti pakartotinai;

4.4. tartis su darbdaviu ar jo įgaliotu atstovu dėl darbo sąlygų gerinimo;

4.5. atsisakyti dirbti, kai kyla pavojus sveikatai ir gyvybei;

4.6. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų;

4.7. iškilus saugos ir sveikatos klausimams, kreiptis į tiesioginį darbų vadovą, darbdavį, asmenį, atsakingą už darbuotojų saugą ir sveikatą, Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją.

5. Valytojas turi išmanyti gaisrinės saugos instrukcijos reikalavimus ir juos vykdyti. Žinoti, kur laikomos gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis, vengti veiksmų ir nesudaryti sąlygų, galinčių sukelti gaisrą.

6. Pastebėjęs gaisrą, valytojas privalo nedelsdamas pranešti ugniagesiams, iškviešti tiesioginiu vadovu, gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI IR SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

7. Profesinės rizikos veiksniai valytojo darbo vietoje:

7.1. elektros srovė;

7.2. dezinfekavimo priemonės;

7.3. dulkės, garai, aerosoliai;

7.4. įvairios atplaišos ir aštrios briaunos;

7.5. stiklo duženos, įtrūkę, išdužę, nepatikimai įtvirtinti langų stiklai ir rėmai;

7.6. užkrautos valomo objekto prieigos;

7.7. neinventorinės, neišbandytos ir netvarkingos kopėčios bei lipynės;

7.8. nukritimas iš aukščio;

7.9. paslydimas.

8. Asmeninės apsaugos priemonės ir jų dėvėjimo (naudojimo) laikas parenkami vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007-11-26 įsakymu Nr. A1-331 patvirtintais Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatais.

9. Ant inventorinių kopėčių turi būti žyma su nurodyta būsimojo bandymo data, o saugos diržas išbandytas.

III. VALYTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

10. Prieš pradėdamas dirbti, valytojas privalo:

10.1. susitvarkyti darbo drabužius, avalynę, asmeninės apsaugos priemones taip, kad būtų patogų ir saugų dirbti;

10.2. patikrinti, ar tvarkingi darbo įrankiai (kibirai, šepetėliai, šluotos). Šepetėlio kotas turi būti lygus, nešerpetotas, ne ilgesnis kaip 1,5 metro. Netvarkingais įrankiais naudotis draudžiama;

10.3. apžiūrėti patalpą (vietą), kurią reikės valyti, išjungti elektros prietaisus (stalo lempas, radijo imtuvus ir kt.). Patogiai susistatyti stalus, kėdes ir palaisvinti prieigas;

10.4. jeigu bus valomi, plaunami langai, patikrinti, ar jie gerai įtvirtinti ir uždaryti, ar neiįtrūkę ir neišdužę stiklai;

10.5. patikrinti, ar tvarkingi šakučių lizdai, šakutės, elektros prietaisų valdymo mygtukai, ar nesudaužyti elektros prietaisų korpusai, ar nėra neizoliuotų laidų ir detalių, kuriomis teka srovė, nepažeista kabelių, laidų izoliacija. Kai yra nors vienas iš šių pažeidimų, elektros prietaisais naudotis draudžiama. Draudžiama pačiam remontuoti elektros prietaisus.

IV. VALYTOJO VEIKSMAI DARBO METU

11. Valytojas privalo atlikti tik darbo sutartyje nurodytus darbus, valyti skirtas patalpas, darbo metu dėvėti darbo drabužius, avalynę ir naudotis asmeninės apsaugos priemonėmis.

12. Naudotis dulkių siurbliais, grindų blizgintuvais ir kitais elektros prietaisais leidžiama tik gerai išmanant jų veikimo principus ir naudojimo taisyklių reikalavimus.

13. Grindis plauti specialiai pritaikyta grindų šluoste arba šepetiu su apvyniota drėgna šluoste. Šluostės turi būti gerai išskalaujamos vandeniu ir stipriai nugręžiamos.

14. Plaunant laiptines kibirą su vandeniu statyti ant viršutinių laiptų pakopos.

15. Grindis ir sienas plauti specialiais tam skirtais valikliais, muilu arba 2,5 proc. sodos tirpalu, tualetus dezinfekuoti specialios paskirties valikliais, chlorkalkėmis arba kalcio hipochloritu (kibirui vandens 100 g chlorkalkių).

16. Patalpų grindis plauti šiltu vandeniu. Vandenį į kibirą iš čiaupo pilti per guminę lanksčią žarną. Karšto vandens į kibirą pilti ne daugiau kaip 3/4 jo tūrio. Išplautas grindis sausai iššluostyti.

17. Dirbant su dezinfekavimo, cheminėmis valymo priemonėmis, užsimauti gumines pirštines. Kad dezinfekavimo ar cheminių priemonių nepatektų ant rankų odos, prieš nusimaunant pirštines reikia nuplauti švariu vandeniu su muilu.

18. Sušluotas į vieną vietą šiukšles semti specialia semtuve; kraunant į šiukšliadėžes didesni įvairių atliekų kieki, mūvėti darbo pirštines.

19. Šluostant nuo lubų ar karnizų dulkes, naudoti išbandytas kopėčias (skečiamąsias), kurias tuo metu turi prilaikyti kitas asmuo. Atliekant šį darbą būti su apsauginiais akiniais.

20. Dirbant aukščiau kaip 1,3 m nuo grindų ar žemės, būtina naudotis saugos diržu (apraišu). Valant langus iš vidaus ar lauko pusės, stovint ant kopėčių ar palangės, būtina naudoti saugos diržą (apraišą) su virve, vienas virvės galas patikimai prisegamas karabinu prie saugos diržo, kitas pritvirtinamas prie pastato konstrukcijos.

21. Langus valyti dienos metu. Jeigu tenka valyti sutemus, darbo vieta ar patalpa turi būti gerai apšviesta. Privalu žinoti, kokia yra valomų langų atidarymo kryptis, langų rėmų fiksavimo mechanizmų rankenėlių padėtis.

22. Kai langai valomi stovint ant stacionariųjų aukštesnių kaip 1,3 m paaukštinimo priemonių, viršutinė aikštelė turi būti aptverta. Galima valyti ir specialiais šepetėliais, kurių kotai pailginti.

23. Dulkės nuo apšvietimo armatūros, stacionarių elektros įtaisų ir įrenginių valomos dalyvaujant elektrikui arba asmeniui, atsakingam už elektros ūkį.

24. Valant draudžiama:

24.1. stovėti ant šildymo, santchnikos įrenginių, atsitiktinių pakylų (dėžių, stalų ir pan.);

24.2. naudoti neišbandytas ir netvarkingas kilnojamąsias kopėčias;

24.3. atremti kopėčias ir pačiam remtis į langų stiklus;

24.4. lipti ant skečiamųjų kopėčių viršaus, nepaliekant 1 m atstumo iki viršutinio kopėčių skersinio;

24.5. valyti patalpas ir langų stiklus nežinomos paskirties skysčiais ir medžiagomis;

24.6. valyti įtrūkusius, nepakankamai įtvirtintus langų stiklus ir rėmus;

24.7. šluostyti drėgna šluoste arba drėgnomis rankomis liesti elektros laidus, šakučių lizdus, valdymo mygtukus, elektros įrenginius, atidaryti elektros skirstomąsias dėžutes ir skydelius;

24.8. liesti bendrojo apšvietimo armatūrą, nutrūkusius ar pažeistos izoliacijos laidus (kabelius), atvirus jungiamuosius gnybtus ir detales, kuriomis teka srovė.

25. Pastebėjus valomame objekte (darbo vietoje) elektrosaugos pažeidimų, nutraukti darbus ir apie tai pranešti savo tiesioginiam vadovui. Imtis atsargumo priemonių, kad į pavojingą zoną nepatektų žmonės.

V. VALYTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

26. Susidarius avarinei situacijai arba įvykus nelaimingam atsitikimui, apie tai nedelsiant pranešti darbdaviui ar tiesioginiam vadovui. Jeigu reikalinga skubi medicinos pagalba, skambinti bendruoju pagalbos telefonu 112.

27. Pastebėjus gaisro židinį, dūmus arba pajutus degėsių kvapą, apie pavojų nedelsiant pranešti darbdaviui, bendruoju pagalbos telefonu 112 iškviešti ugniagesius, imtis priemonių gaisro židiniui lokalizuoti, gesinti.

VI. VALYTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

28. Baigęs darbą, valytojas turi:

28.1. patikrinti, ar nepalikti neuždaryti langai, įjungti elektros įrenginiai, apšvietimas ir pan.;

28.2. sudėti visus įrankius, inventorių, darbo drabužius ir asmeninės apsaugos priemones į tam skirtą vietą;

28.3. nusiplauti veidą ir rankas šiltu vandeniu su muilu.

SOCIALINIO DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 11

I. BENDROJI DALIS

1. Socialiniam darbuotojui (toliau – darbuotojas), dirbančiam su jam priskirtos teritorijos gyventojais, taip pat probleminėmis šeimomis, sutrikusios psichikos asmenimis (toliau – socialinės rizikos subjektais), nesilaikančiam šios instrukcijos reikalavimų, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir padarinius.

2. Dirbti su socialinės rizikos subjektais gali ne jaunesnis kaip 18 metų darbuotojas, susipažinęs su socialinių darbuotojų saugos ir sveikatos neformaliojo mokymo programa, bei turintis profesinių įgūdžių dirbti tokį darbą, privalomai pasitikrinęs sveikatą, susipažinęs su darbuotojo saugos ir sveikatos įvadine instrukcija, įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis ir instruktutas darbo vietoje.

3. Darbuotojas turi teisę:

3.1. reikalauti, kad darbdavys sudarytų ir užtikrintų saugias ir sveikas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvines apsaugos priemones, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

3.2. sužinoti iš Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus vadovo, seniūno (toliau – padalinio vadovo), administracijos direktoriaus (toliau – darbdavio) apie darbo aplinkoje esančius sveikatai pavojingus ir kenksmingus veiksnius;

3.3. susipažinti su sveikatos tikrinimų rezultatais, o jeigu su jais nesutinka – sveikatą pasitikrinti pakartotinai;

3.4. tartis su darbdaviu bei padalinio vadovu dėl darbo sąlygų gerinimo arba tam įgalioti darbuotojų atstovą;

3.5. atsisakyti dirbti kai kyla pavojus sveikatai ir gyvybei;

3.6. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų;

3.7. iškilius klausimams dėl darbuotojų saugos ir sveikatos, kreiptis į darbuotojų atstovą, darbdavį, Savivaldybės administracijos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas vykdančią specialistą (toliau – DSS tarnybos specialistas), Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją.

4. Darbuotojas privalo:

4.1. savavališkai nekeisti, neišjungti ir nešalinti darbo priemonėse, įrenginiuose, pastatuose įrengtų darbuotojų saugą ir sveikatą užtikrinančių įtaisų ir įrenginių, juos tinkamai naudoti ir apie gedimus pranešti darbuotojų atstovui ir darbdaviui;

4.2. tinkamai naudoti kolektyvines ir asmenines apsaugos priemones;

4.3. darbo priemones naudoti pagal tikslinę paskirtį, nurodytą jų techniniuose dokumentuose (pasuose);

4.4. nedelsdamas pranešti darbdaviui ar darbuotojų atstovui, DSS tarnybos specialistui apie padėtį darbo vietoje ir patalpoje, kuri, jo įsitikinimu gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

4.5. bendradarbiauti su darbuotojų atstovais, DSS tarnybos specialistu, darbdaviu, įgyvendinant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus ir priemones;

4.6. pagal galimybes bei turimas žinias imtis priemonių traumų, ūmių apsinuodijimų, avarijų priežasčių pašalinti, apie tai nedelsdamas pranešti padalinio vadovui, darbdaviui;

4.7. nustatyta tvarka privalomai pasitikrinti sveikatą pagal darbdavio sudarytą grafiką su kuriuo darbuotojas supažindinamas pasirašytinai;

4.8. pranešti padalinio vadovui ir darbdaviui apie darbo metu patirtas traumas ar sužalojimus, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

4.9. laikytis įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

4.10. laikytis asmens higienos reikalavimų, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis;

4.11. laikytis gaisrinės saugos taisyklių, žinoti kur darbo vietoje laikomos pirminės gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis, vengti veiksmų galinčių sukelti gaisrą;

4.12. įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją pagalbą, o reikalui esant, iškviešti greitąją medicinos pagalbą;

4.13. pastebėjus gaisrą, nedelsiant apie tai pranešti ugniagesiams ir vadovaujantiems darbuotojams, gesinti gaisro židinį turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.

5. Nukentėjusysis ar įvykį matęs asmuo nedelsiant apie įvykį privalo pranešti padalinio vadovui arba darbdaviui ir iki atsitikimo tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ir sveikatai gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, kurie įforminami aktu.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI, SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

6. Pagrindiniai profesinės rizikos veiksniai, galintys pasireikšti darbuotojo darbo vietoje:

6.1. nepakankamas darbo vietos ir patalpų išorės apšvietumas;

6.2. kliuviniai ant grindų, laiptų ir kitose darbo vietose, slidžios grindys;

6.3. tvarkingumo ir ramybės stoka darbuotojo darbo aplinkoje;

6.4. perpildytos darbo patalpos bei klientų laukimo zona, didelis triukšmas;

6.5. saugumo įrangos (įskaitant sirenas ir pavojaus signalus), įspėjančios apie galimą pavojų, įstaigoje nebuvimas;

6.6. pašaliniai daiktai (žirklys, popieriaus pjaustymo peiliai, skylmušiai) darbo vietoje, kuriuos galima panaudoti agresijai išreikšti ir darbuotojui sužaloti;

6.7. netikėta akistata su šunimis ir kitais agresyviais gyvūnais;

6.8. darbuotojui nesudarytos sąlygos išlaikyti saugų atstumą iki kliento bendravimo su juo patalpose.

7. Profesinei rizikai sumažinti arba jos visiškai išvengti, būtina:

7.1. užtikrinti pakankamą darbo vietų bei koridorių apšvietimą; bendrasis darbo vietos apšvietumas turi būti nuo 300 iki 500 liuksų ir atitikti Lietuvos higienos normos HN 98:2000 „ Natūralus ir dirbtinis darbo vietų apšvietimas. Apšvietos ribinės vertės ir bendrieji matavimo reikalavimai“ reikalavimus;

7.2. esant nepakankamai apšviestoms patalpoms iš išorės, jų teritorijos apšviestumui pagerinti, visada su savimi turėti tvarkingą nešiojamą žibintuvėlį;

7.3. pašalinti kliuvinius nuo grindų darbo patalpose ir koridoriuose ir užtikrinti laisvą praėjimą;

7.4. užtikrinti darbuotojo darbo aplinkos tvarkingumą ir ramybę joje, palaikyti darbo patalpų švarą ir jas sutvarkyti taip, kad klientams nekeltų jaudulio;

7.5. darbo patalpose aptarnauti tik po vieną klientą, laukimo zonose klientus nuteikti netriukšmauti ir ramiai laukti eilės;

7.6. reikalauti, kad būtų įrengta ir veiktų patalpų ir pastato vidaus saugumo įranga, reguliariai ją tikrinti, įsitikinant, kad ji tvarkinga;

7.7. įvertinti naudojimosi saugumo įranga, įspėjančia kitus darbuotojus apie galimą pavojų, galimybes įstaigoje.

7.8. darbo vietoje nelaikyti pašalinių daiktų, kurie gali būti metami ar kitaip panaudojami prieš darbuotoją;

7.9. nuolat vertinti rizikos pavojų darbuotojui ir klientui esant dviese darbo patalpose;

7.10. sukurti tokią darbo aplinką, kurioje klientai jaustųsi gerai;

7.11. bendraujant su klientu, išlaikyti saugų atstumą;

7.12. vengti akistatos su šunimis, reikalauti, kad šuns savininkas nepririštą šunį uždarytų, pririštų, uždėtų antsnukį, pašalintų iš bendravimo su klientu zonos;

8. automobilio, kuriuo atvykote pas klientą, nerakinti, o starterio raktą pasiimti su savimi.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

9. Prieš rengiantis kliento lankymui namuose:

9.1. pasirenkite saugaus lankymosi planą, apimantį atsargumo priemones, kurių reiktų imtis, bandant išvengti pavojingų situacijų, bei numatyti strategiją, kuri būtų naudojama susidarius pavojingai situacijai;

9.2. apgalvokite prevencines priemones (eiti su kolegomis ar policijos darbuotojais, šviesiuoju ar bet kuriuo kitu paros metu), kurias tektų įgyvendinti savo saugumui užtikrinti ir kaip elgtis;

9.3. įvertinkite situaciją – ištirkite lankomos šeimos istoriją;

9.3.1. numatykite jos santykius su policija, išsiaiškinkite šeimos vaikų problemas mokykloje ir susipažinkite su anksčiau teiktomis socialinėmis paslaugomis;

9.3.2. susižinokite apie sergančius ar sirgusius psichinėmis ligomis šeimos narius;

9.3.3. susipažinkite su kitų įstaigų (policijos, mokyklos, vaiko teisių) darbuotojų bendravimo su šeimos nariais neigiama patirtimi;

9.3.4. konsultuokitės su neformaliais šaltiniais: savo padalinio vadovu, jo pavaduotoju, kolegomis ar kitų įstaigų darbuotojais.

9.4. praneškite apie būsimą lankymąsi kitiems padalinio ar skyriaus darbuotojams, kad pastarieji visą laiką žinotų darbuotojo buvimo vietą;

9.5. apie išvykimo pas klientą ir grįžimo iš jo laiką, papildomus darbus išvykimo metu praneškite savo padalinio vadovui ar jo pavaduotojui, darbuotojams;

9.6. žinokite, kad išvykimo metu privalu dažnai paskambinti į darbovietę;

9.7. visada turėkite mobilųjį telefoną, žibintuvėlį, švilpuką ar kitą reikalingą informavimo priemonę;

9.8. užsitikrinkite palydą;

9.9. atsisakykite vizito į kliento namus, kai yra didelė smurto rizika;

9.10. venkite nešioti papuošalus ar avėti aukšta pakulne batus, kai žinoma, jog klientas gyvena nuošalioje ar didelio nusikalstamumo vietovėje.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

10. Atvykę pas klientą, pirmiausia apsidairykite ir įvertinkite aplinką, atkreikite dėmesį į gatvės ar sodybos apšvietimą, atviras vietas, krūmynus ir kitą augmeniją, ribojančią matomumą.

11. Atkreipkite dėmesį bent į du įėjimus ir išėjimus iš patalpos, jeigu jie yra.

12. Privažiukite automobiliu prie namo kuo arčiau, bet nepalikime stovėti automobilio prieš namą.

13. Pasibeldę ir laukdami durų atidarymo, nestovėkite prieš jas, o raskite vietos šalia durų.

14. Įsiklausykite, kas vyksta patalpos viduje (triukšmas, riksmas, muštynės, šuns lojimas).

15. Atkreipkite dėmesį į durų, pro kurias įėjote, vietą namuose ir, jeigu klientas bando jas užrakinti, pasakykite jam, kad jūs ilgai neužtruksite, greitai išvyksite ir patarkite durų nerakinti, neikite į tolimesnes patalpas.

16. Būkite atsargus, kad nesukluptumėte laiptinėse, kiemų praėjimuose ar koridoriuose.

17. Aiškiai prisistatykite ir paaiškinkite šeimai, kas jūs esate ir kodėl atvykote pas klientą.

18. Įvertinkite asmens, su kuriuo kalbate, elgesį ir jo neblaivumą (girtumą) ar apsvaigimą nuo kitų toksinių medžiagų.

19. Apmąstykite ir susikurkite rizikos įvertinimo modelį, apimantį atsakymus į klausimus:

19.1. kaip žinoti, kuris klientas gali smurtauti, kelti grėsmę darbuotojo saugumui;

19.2. ką galima padaryti, kad numatyti ir sustabdyti smurtinį elgesį;

19.3. kaip elgtis, kad apsisaugoti nuo smurto ar kitos rizikos.

20. Visais įmanomais būdais susižinokite ar klientas linkęs smurtauti. Atminkite, kad geriausiai įspėjantis smurtinio elgesio veiksnys – ankstesnis smurtas.

21. Smurtą galima numatyti remiantis bendrais smurtaujančiųjų bruožais: nenustygimu vietoje, kumščių gniaužymu, žvilgsnio agresyvumu.

22. Stebėkite, gal klientas atsiribojęs nuo esamos situacijos, ją vertina neadekvačiai ir kalba pakeltu tonu. Tuomet imkitės veiksmų, mažinančių kliento susijaudinimą.

23. Būkite kantrūs, nes psichologiškai asmeniui visiškai nusiraminti prireikia 30 – 40 minučių. Padarius viską, tačiau situacijai nepagarėjus, ieškokite pagalbos.

24. Stenkitės klientui suteikti žinių, kurios leistų surasti smurtinio elgesio alternatyvas.

25. Nebandykite atskirti kliento nuo artimų žmonių.
26. Prisiminkite, kad klientas pyksta ant situacijos, o ne ant darbuotojo, todėl tai visada suteikia daugiau galimybių darbuotojui vadovautis pagrindine taisykle – išlikti ramiam.
27. Būkite empatiškas - įsijauskite į kliento emocinę būseną ir kalbėkite apie nusivylimą ar problemą, kuri sukėlė jo neigiamus jausmus.
28. Reflektuokite kliento jausmus ir elgesį, kad jis geriau pažintų savo paties psichinius veiksmus ir būsenas, pavyzdžiui, sakydami „jūs atrodote piktas“.
29. Pasitikėkite savo nuojauta: jei jaučiate kažką negero, tikriausiai taip ir yra. Išsiaiškinkite ir nuspręskite, kaip elgtis toliau.
30. Suraskite savo būdą, kaip nebijoti.
31. Kalbėkite aiškiai ir be užuolankų, taip, kad klientas galėtų išgirsti viską, ką jūs norite pasakyti.
32. Niekada nerizikuokite, kai klientas tampa grėsmingas. Pašalinkite daiktus, kurie gali būti metami ar kitaip panaudojami prieš jus, išeikite iš patalpų ir ieškokite pagalbos.
33. Kilus grėsmei lauke ar gatvėje, garsiai kvieskite pagalbą, stenkitės atkreipti aplinkinių dėmesį arba bandykite sugluminti smurtautoją, kad atsirastų laiko pasišalinti.
34. Sustiprinkite savo ramų toną negrėsminga ir nekonfliktuojančia kūno kalba. Judėkite lėtai.
35. Venkite intensyvaus akių kontakto ir fizinio artumo su klientu, nesėdėkite prieš jį, nelieskite pikto asmens ir nestovėkite tarp asmens ir durų.
36. Ieškokite konkrečiam asmeniui tinkamos strategijos nusiraminti, pasiūlykite pasikalbėti vėliau.
37. Nejuokaukite pykčio protrūkio metu, nes klientas greičiausiai to nesupras.
38. Stenkitės, kad smurtautojas nesužinotų jūsų pavardės, namų adreso ir telefono numerio, imkitės ypatingų atsargumo priemonių dirbdami su žmonėmis, kurie išgyveno smurtą šeimoje.
39. Venkite susitikimo su šunimi, ypač su agresyviu ir be antsnukio. Neikite į nežinomus kiemus, kuriuose gali būti neprižiūrimi šunys.
40. Pradėjus šuniui urgėti, tuoj pat pasitraukite nuo jo, nes šunys klastingi ir jų elgesys neprognozuojamas.
41. Jei šuo artinasi prie jūsų, stovėkite ramiai, nedarykite staigių judesių, nebėkite - neparodykite, kad jo bijote.
42. Supraskite, kad šuo visada aktyviai gina savo teritoriją.
43. Nepamirškite, kad šuo pavydus, gąsdinamas dažniausiai puola, todėl nerėkite ant jo, nekviškite žiūrėdami jam į akis.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

44. Įvertinkite pagrindines kliento agresyvumo priežastis: psichinis susirgimas, alkoholizmas, narkomanija, proto negalia, asmenybės vystymosi sutrikimus, baimę ir kt.
45. Nepamirškite, kad nėra elgesio ir veiksmų technikos, kuri tiktų visose rizikos situacijose ir visiems klientams.
46. Atrodykite ramus, susikoncentravęs ir pasitikintis savimi, net jeigu taip nesijaučiate, kalbėkite ramiai, monotonišku balsu.
47. Neužimkite gynybinės pozicijos, net jeigu komentarai ar įžeidimai skirti jums.
48. Būkite pagarbūs klientui, niekada nenusisukite nuo jo. Kliento ir jūsų akys turėtų būti viename lygyje, o žvilgsnis – neįkyrus.
49. Nėkelkite balso, atsižvelkite į jausmus, bet ne į elgesį. Nenagrinėkite kliento jausmų analitiniu būdu: nesiginčykite ir nesistenkite įtikinti.
50. Padėkite klientui sumažinti pyktį: pasitikėkite savo intuicija. Jeigu jaučiate, kad nepavyksta sumažinti smurtinio elgesio tikimybės, sustokite. Pasakykite, kad asmuo išėitų arba išeikite jį, kvieskite pagalbą.
51. Išlikite ramus, atidus, empatiškas, leiskite klientui išsakyti jausmus ir išreikšti emocijas, kai klientas kalba agresyviai, vartoja agresiją išreiškiančius žodžius.
52. Niekada nesiekite ginklo, jeigu į jus kėsinais ginklu. Padrąsinkite klientą ir susikoncentruokite į jį, laikykitės atstumo.
53. Klientui atlikus agresyvų veiksmą – staiga pašokus nuo kėdės, paėmus kokį nors daiktą ir grėsmingai artinantis:

- 53.1. ramiai pasiūlykite atsisėsti, padėti daiktą ant stalo;
- 53.2. laikinai atsitraukite ir išeidamas pasakykite, kad jums sugrįžus tikėsitės ramesnio kliento elgesio;
- 53.3. saugodamas save, pabėkite, jei nepadeda numatytos priemonės ir agresija didėja, kvieskite pagalbą.
- 54. Jei situacija rodo, kad klientas ruošiasi užpulti jus, pirmiausia išeikite iš patalpos. Jeigu negalite išeiti, šaukitės pagalbos ir:
 - 54.1. rankomis, pagalve ar kitais daiktais denkite galvą;
 - 54.2. nukritęs ant žemės, prisidenkite pėdomis ir kojomis;
 - 54.3. stenkitės sučiupti ir pasukti kliento nykštį, jeigu jis griebė jūsų ranką;
 - 54.4. staiga netraukite įkastos alkūnės, jeigu klientas jums įkando.
- 55. Siekiant išvengti smurto ir agresijos pavojaus, taikykite būdus pasipriešinimui (priešiškumui) sumažinti ir įveikti:
 - 55.1. suvokite, kad kliento pasipriešinimas (priešiškumas), ypač darbo pradžioje, yra įprastinis reiškinys;
 - 55.2. pripažinkite kliento nenorą būti atviram ir priimti pagalbą, užuot jį neigus, ir vėliau išsiaiškinti to priežastis;
 - 55.3. išanalizuokite savo paties priešiškumo klientui priežastis, nes jų suvokimas gali padėti geriau suprasti klientą ir jam padėti;
 - 55.4. apmąstykite savo elgesį, ar patys nesukeliate prievartos grėsmės;
 - 55.5. įvertinkite savo poziciją klientui priešinantis, supraskite, kad turite ne pulti klientą, bet jį priimti, gerbti ir dirbti su juo.
- 56. Šuniui užpuolus, jeigu spėjate:
 - 56.1. tuojau pat apsukite vieną ranką kokių nors greitai nusivelkamu drabužiu;
 - 56.2. pastverkite po ranka pasitaikiusį pagali, akmenį ar kitą kietą daiktą;
 - 56.3. meskite tolyn nuo šuns turimą daiktą (kuprinę, švarkelį, rankinę ar kt.), kurį jis galėtų pulti;
 - 56.4. su pagaliu ar akmeniu taikykite į jautriausias šuns kūno vietas: nosies galiuką, stuburą per nugaros vidurį, sėdmenis ar kojų sąnarius.
- 57. Žinokite, kada smūgių sukeltas skausmas privers šunį šiek tiek atsitraukti ir suteiks jums galimybę stipriau apsiginkluoti arba pasitraukti į mažiau pavojingą ir saugesnę vietą.
- 58. Jeigu puolantis šuo parbloškė jus ant žemės, susirieskite, uždenkite rankomis veidą ir kaklą, saugokite galvą.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 59. Išjunkite kompiuterį, jei jis neįjungtas specialiaame režime.
- 60. Pastatykite automobilį į jo saugojimo vietą, įjunkite signalizaciją ir užrakinkite garažo duris.
- 61. Apie visus darbo metu pastebėtus trūkumus, įvykčius incidentus, praneškite skyriaus vadovui, seniūnui ar administracijos direktoriui.

KIETO KURO KATILŲ KŪRIKO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 12

I. BENDROJI DALIS

1. Katilinių kūrikų gali dirbti ne jaunesnis kaip 18 metų amžiaus darbuotojas, turintis nustatytos formos galiojantį kvalifikacinį kūriko pažymėjimą ir praktinio darbo įgūdžių.
2. Darbuotojas privalo nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą.
3. Katilinių kūrikai privalo išklausti darbuotojų saugos ir sveikatos įvadinį instruktavimą ir instruktavimą darbo vietoje.
4. Periodinis katilinių kūrikų instruktavimas ir jų žinių tikrinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių, jeigu kitaip nenumatyta atitinkamuose norminiuose dokumentuose.
5. Papildomas katilinių kūrikų instruktavimas atliekamas patvirtinus naują saugos ir sveikatos instrukciją arba pakeitus esamą, įsitikinus, kad kūriko žinios nepakankamos, pasikeitus darbo sąlygoms, įvykus nelaimingam atsitikimui, avarijai ar kilus gaisrui, jeigu to reikalauja įvykį tirianti komisija.
6. Papildomas katilinių kūrikų instruktavimas atliekamas darbdavio nustatyta tvarka arba pareikalavus Valstybinei darbo inspekcijai, Energetikos valstybinei inspekcijai, Technikos priežiūros tarnybai ar kitų inspekcijų atstovams, turintiems tokią teisę.
7. Katilinių kūrikų žinių tikrinimas atliekamas įstaigos vadovo (darbdavio) nustatyta tvarka arba pareikalavus Valstybinei darbo inspekcijai, Energetikos valstybinei inspekcijai, Technikos priežiūros tarnybai ar kitų inspekcijų atstovams, turintiems tokią teisę.
8. Žinias tikrina ne mažesnė kaip trijų žmonių komisija, kurią savo raštišku pavedimu skiria įmonės vadovas (darbdavys).
9. Specialųjį instruktavimą katilinių kūrikai privalo išklausti prieš pradėdami dirbti pagal specialųjį leidimą (rašytinį nurodymą).
10. Katilinės kūrikas privalo žinoti:
 - 10.1. prižiūrimus katilus pagaminusios gamyklos instrukcijas, prižiūrimų katilų konstrukcijos ypatybes;
 - 10.2. katilinės vamzdynų schemą;
 - 10.3. pirmosios medicinos pagalbos suteikimo būdus nukentėjusiems nelaimingo atsitikimo metu ir mokėti praktiškai suteikti pirmąją pagalbą (jis turi būti nustatyta tvarka mokomas, atestuojamas ir turi gauti sveikatos žinių atestavimo pažymėjimą);
 - 10.4. gaisro gesinimo būdus ir priemones, mokėti jas panaudoti.
11. Katilinės kūrikas privalo:
 - 11.1. vykdyti įstaigos vadovo (darbdavio), jo įgaliotų asmenų ir kontroliuojančių pareigūnų teisėtus nurodymus;
 - 11.2. saugoti savo ir aplinkinių darbuotojų sveikatą;
 - 11.3. laikytis įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose.
12. Katilinės kūrikas turi teisę:
 - 12.1. reikalauti, kad darbdavys (įstaigos vadovas) užtikrintų saugų darbą, aprūpintų geros kokybės darbo priemonėmis, patikrintomis ir išbandytais individualiosios saugos priemonėmis, darbo drabužiais ir darbo avalyne pagal galiojančias normas;
 - 12.2. nustatyta tvarka atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus sveikatai ar gyvybei, taip pat dirbti tuos darbus, kurie nesulygti darbo sutartimi ir kuriuos saugiai dirbti jis neišmokytas;

12.3. nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta jo sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų.

13. Darbdavys (įstaigos vadovas) privalo aprūpinti katilinę pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis pagal galiojančias normas, ryšio priemonėmis, vaistinele.

14. Už katilų eksploatavimo taisyklių, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų, gaisrinės saugos taisyklių, įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, su kuriomis buvo supažindintas, nevykdymą katilinės kūrikas atsako įstaigos vidaus tvarkos taisyklėse ar darbo sutartyje nustatyta tvarka arba pagal įstatymus.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

15. Garo ir vandens šildymo katilai priskiriami prie potencialiai pavojingų įrenginių. Katilinės kūriko darbas susijęs su rimta grėsme jo sveikatai ir gyvybei, jeigu nesilaikoma katilų techninio eksploatavimo bei darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų.

16. Nelaimingi atsitikimai ir avarijos katilinėse dažniausiai įvyksta dėl to, kad eksploatuojami techniškai netvarkingi katilai ir jų pagalbiniai įrenginiai, netvarkingi, nepatikrinti ir neišbandyti kontrolės ir matavimo bei apsauginiai prietaisai, katilinių kūrikai atidžiai neseka prietaisų parodymų, darbo metu girtauja, užsnūsta arba palieka katilinę be priežiūros.

17. Prie svarbiausių, charakteringų katilinės kūriko darbo pavojingų ir kenksmingų veiksnių reikėtų priskirti:

17.1. nusideginimą karštu vandeniu ar garais, karštais katilinės įrenginių paviršiais;

17.2. mechanines traumas;

17.3. apsinuodijimus smalkėmis;

17.4. sprogimus;

17.5. gaisrus;

18. Nelaimingų atsitikimų, avarijų ir kitų pavojų galima išvengti ar bent sumažinti jų tikimybę, jeigu katilas ir jo pagalbiniai įrenginiai tvarkingai prižiūrimi, laiku atliekami jų techniniai patikrinimai, apžiūros ir remontas.

19. Prieš katilo apžiūrą ar jo elementų, esančių su slėgiu, remontą, kad nekiltų pavojus nusideginti karštais garais arba karštu vandeniu, katilą reikia atjungti nuo visų vamzdinių uždarymo armatūra arba atskirti aklėmis.

20. Atidarinėti katilo angų, galima tik visiškai pašalinus slėgį.

21. Galimybė nusideginti yra atsitiktinai prisilietus prie įkaitusių katilo dalių, taip pat liepsnos pliūpsniu iš kūryklos, jeigu nesilaikoma katilo užkūrimo taisyklių.

22. Katilinės patalpas, katilą ir visą jo įrangą reikia gerai prižiūrėti, pastoviai valyti. Draudžiama katilinės patalpas užgriozdinti kokiais nors daiktais, saugoti jose degias ir kitokias medžiagas, lengvai užsiliepsnojančius ir degius skysčius.

23. Vaikščiojimo katilinėje ir išėjimo iš jos takai turi būti visada laisvi, durys turi lengvai užsidaryti ir lengvai atsidaryti.

24. Katilinės patalpose turi būti įrengtas patikimas vėdinimas, darbo ir avarinis apšvietimas.

25. Katilinės grindys turi būti neslidžios, be bangų.

26. Darbo metu smarkiai įkaitusiam ir suprakaitavusiam kūrikui draudžiama vėdintis skersvėjuose, gerti šaltą vandenį, nes galimas viršutinių kvėpavimo takų, gerklės arba ir plaučių uždegimas.

III. KATILINĖS KŪRIKO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

27. Draudžiama perduoti ir priimti pamainą, jeigu katilinėje vykdomi avarijos padarinių likvidavimo darbai.

28. Priimant pamainą, reikia patikrinti:

- 28.1. apsauginių vožtuvų, vandens lygio rodyklių, manometrų ir maitinimo sistemos tvarkingumą;
- 28.2. ventiliatorių būklę, natūraliąją trauką;
- 28.3. katilo užpildymą vandeniu, siurblių būklę;
- 28.4. ar nesisunkia vanduo per sujungimus ir suvirinimo siūles ar sujungimus kniedėmis.

IV. KATILINĖS KŪRIKO VEIKSMAI DARBO METU

29. Jeigu katilas buvo sustabdytas ir jį reikia vėl užkurti po visų katilo ir jo pagalbinių įrenginių patikrinimo bei katilo užpildymo vandeniu, katilas pradedamas šildyti silpna ugnimi, sumažinus trauką.

30. Kieto kuro (akmens anglies, medienos atliekų) uždegimui galima naudoti įprastus būdus, bet tik ne lengvai užsiliepsnojančius skysčius (žibalą, benziną ir kt). Deglą ištraukti iš kūryklos galima tik tada, kai kuras pradeda normaliai degti

31. Kietą kurą (akmens anglis, medienos atliekas) ant ardelių grotų reikia pilti nedidelėmis dozėmis ir kaip galima greičiau, jeigu susilpnintas ar nutrauktas oro pūtimas. Kuro sluoksnio storumas turi būti toks, koks nurodytas katilą pagaminusios gamyklos instrukcijoje.

32. Darbo metu reikia sekti katilo ir visų jo įrenginių būklę, griežtai laikytis nustatyto katilo darbo režimo.

33. Nustatyta tvarka reikia tikrinti vandens rodyklės apsauginių vožtuvų, siurblių būklę.

34. Kūryklos, kūrenamos kietu kuru, valymą (šlako ir pelenų pašalinimą) reikia atlikti tik sumažinus katilo apkrovą, sumažinus arba išjungus oro pūtimą, sumažinus trauką.

35. Katilinės kūrikui draudžiama darbo metu:

35.1. palikti veikiantį katilą be priežiūros;

35.2. verstis pašaliniais darbais;

35.3. leisti į katilinę pašalinius asmenis;

35.4. remontuoti kniedėmis sujungtas siūles, pleištais užspausti apsauginius vožtuvus ir pan.

V. KATILINĖS KŪRIKO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

36. Susidarius avarinei situacijai, katilinės kūrikas privalo nedelsdamas stabdyti katilą ir pranešti apie tai darbdaviui ar kitam darbdavio paskirtam atsakingam asmeniui.

37. Katilą būtina stabdyti, jeigu:

37.1. sugedo daugiau kaip 50% apsauginių vožtuvų ar kitų juos atstojančių apsauginių prietaisų;

37.2. slėgis katile pakilo daugiau kaip 10% už leistiną ir toliau kyla, nors nutrauktas kuro tiekimas, sumažinta trauka;

37.3. katilinėje kilo gaisras, užsidegė suodžiai, gaisras kelia pavojų personalui ir katilui.

38. Atliekant katilo avarinį stabdymą, reikia:

38.1. nutraukti kuro ir oro tiekimą, greitai ir smarkiai sumažinti trauką;

38.2. kiek galima greičiau pašalinti degantį kurą iš kūryklos;

38.3. užgesinus kūryklą, atidaryti dūmtraukio sklendę, kūryklos dureles (kietu kuru kūrenamose kūryklose);

38.4. išleisti garus per apsauginius vožtuvus ar čiaupą.

39. Jeigu katilinėje kilo gaisras, katilinės kūrikas privalo nedelsdamas iškviesti ugniagesius, pranešti apie įvykį darbdaviui ar kitam jo paskirtam atsakingam asmeniui ir pradėti gesinti gaisrą turimomis priemonėmis, nesiliovus sekti katilo būklės.

40. Įvykus nelaimingam atsitikimui, katilinės kūrikas, jeigu pajėgia, turi nedelsdamas apie tai pranešti tiesioginiam savo darbdaviui arba kitam darbdavio atsakingam asmeniui.

41. Jeigu katilinės kūrikas matė nelaimingą atsitikimą arba apie jį sužinojo, turi nedelsdamas suteikti nukentėjusiajam pirmąją medicinos pagalbą ir pranešti apie nelaimingą atsitikimą tiesioginiam savo darbo vadovui arba kitam darbdavio atsakingam asmeniui, o jeigu reikia - iškviesti greitąją pagalbą.

42. Darbo vieta ir įrenginių būklė iki nelaimingo atsitikimo bus pradėtas tirti, turi išlikti tokios, kokios buvo nelaimingo atsitikimo metu.

43. Jeigu darbo vieta ir įrenginių būklė po įvykusio nelaimingo atsitikimo kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ar sveikatai, galima atlikti būtiniausius pakeitimus, kuriuos reikia įforminti atitinkamu aktu.

44. Įvykus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą arba iš darbo, katilinės kūrikas privalo pranešti apie jį tiesioginiam savo darbo vadovui pats arba per kitus asmenis ir nurodyti nelaimingo atsitikimo aplinkybes bei pasekmes.

VI. KATILINĖS KŪRIKO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

45. Patikrinti, ar visi būtini įrašai padaryti pamainų žurnale.

46. Paruošti katilinės patalpas ir įrenginius perdavimui, nustatyta tvarka perduoti pamainą priimančiam ją kūrikui.

47. Supažindinti priimančią pamainą su visais katilo ir jo pagalbinių įrenginių darbo nesklandumais.

48. Atlikti asmeninės higienos procedūras.

49. Stabdant kietu kuru kūrenamą katilą, reikia:

49.1. baigti deginti kurą sumažinus trauką (draudžiama degantį kurą gesinti vandeniu);

49.2. išvalyti kūryklą;

49.3. uždaryti trauką, uždaryti dūmų užkaišą, uždaryti kūryklos dureles.

50. Draudžiama palikti katilą be priežiūros, kol kūrykla visiškai neužgeso, kol iš jos nepašalintos kuro liekanos, kol slėgis katile nenukrito iki nulio.

LIFTININKO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 13

I. BENDROJI DALIS

1. Instrukcija apibrėžia pagrindines keleivinių, keleivinių-krovininių liftų aptarnavimo taisykles, nepriklausomai nuo kabinos judėjimo greičio.
2. Šioje Instrukcijoje išdėstytais reikalavimais turi vadovautis liftininkai, liftininkai-apeiviai, aptarnaujantys keleivinius, keleivinius-krovininius lifthus.
3. Pagrindiniai reikalavimai aptarnaujančiam personalui:
 - 3.1. Liftų savininkas įsakymu turi paskirti:
 - 3.1.1. liftininką – vienam arba keliems, vienoje aikštelėje esantiems, liftams aptarnauti;
 - 3.1.2. liftų apeivį-grupeį keleivinių ir keleivinių-krovininių liftų, įrengtų viename ar keliuose gretimuose pastatuose, aptarnauti.
 4. Dirbti liftininkais, liftininkais-apeiviais gali ne jaunesni kaip 18 metų, tinkamos sveikatos asmenys, atestuoti Valstybinės darbo inspekcijos nustatyta tvarka. Liftininkai, liftininkai-apeiviai turi būti apmokyti pagal atitinkamą programą ir atestuoti juos apmokiusios mokyklos arba įmonės, turinčios atestacijos licenciją. Atestuotiems asmenims išduodamas atitinkamas pažymėjimas.
 5. Pakartotinai liftininkų, liftininkų-apeivių žinias tikrina įmonės, turinčios atestavimo licenciją kvalifikacinė komisija:
 - 5.1. periodiškai, bet ne rečiau kaip kas 36 mėnesius;
 - 5.2. pereinant iš vienos įmonės į kitą;
 - 5.3. paskiriant aptarnauti kitos konstrukcijos lifthus, be to tikrinamuosius asmenis būtina papildomai supažindinti su tokių liftų įrangos bei aptarnavimo ypatybėmis, pareikalauti jų atlikti instruktažą;
 - 5.4. pažeidus liftininko instrukcijos reikalavimus;
 - 5.5. pareikalavus inspektoriui arba liftų priežiūros meistrui.
 6. Liftininkai, liftininkai-apeiviai, gali būti atestuoti bei jų žinios pakartotinai tikrinamos be Valstybinės darbo inspekcijos atstovo.
 7. Prieš leisdamas dirbti liftininkui, liftininkui-apeiviui, savininkas turi įteikti kiekvienam šią instrukciją arba, atsižvelgiant į vietos sąlygas, parengtą tarnybinę liftų eksploatavimo instrukciją.
 8. Liftininkas, liftininkas-apeivis, kuriam leista savarankiškai dirbti privalo:
 - 8.1. bendrais bruožais nusimanyti, kaip įrengti aptarnaujamieji liftai;
 - 8.2. žinoti esančių lifto kabinoje ir namo aukštų aikštelėse valdymo aparatų paskirtį, mokėti jais naudotis;
 - 8.3. žinoti apsauginių lifto įtaisų paskirtį ir dislokaciją, šachtos durų spynas, šachtos bei kabinos durų kontaktus, pagrindžio kontaktus, galinį jungiklį, greičio ribotuvus ir gaudytuvus;
 - 8.4. žinoti šviesos bei garso signalizacijos bei abipusio pasikalbėjimų ryšio paskirtį, mokėti jais naudotis;
 - 8.5. mokėti apžiūrėti liftą ir patikrinti, ar šachtos durų spynos, šachtos ir kabinos durų kontaktai, pagrindinis kontaktas, šviesos bei garso signalizacija ir abipusis pasikalbėjimų ryšys yra techniškai tvarkingi;
 - 8.6. žinoti lifto naudojimo taisykles;
 - 8.7. mokėti įjungti ir išjungti liftą;
 - 8.8. žinoti, kaip saugiai evakuoti keleivius iš sustojusios kabinos.

8.9. būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose:

9. Liftininkui, liftininkui-apeiviui draudžiama:

9.1. leisti į pavaros patalpas pašalinius asmenis, taip pat palikti tas patalpas neužrakintas;

9.2. laikyti pavaros patalpose daiktus, nereikalingus liftams aptarnauti;

9.3. laiptoti ant kabinos stogo;

9.4. pakeisti paleisti kabiną, pasinaudojus bet kokiais aparatais, esančiais valdymo skyde;

9.5. paleisti kabiną nuo aukšto aikštelės esant atidarytoms šachtos ir kabinos durims;

9.6. savarankiškai šalinti bet kokius lifto gedimus arba defektus;

9.7. palikti savo darbo vietą, išskyrus atvejus, susijusius su lifto aptarnavimu.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

10. Pagrindiniai pavojingi, kenksmingi veiksniai liftininko darbo vietoje yra šie:

10.1. elektros veiksniai;

10.1.1. techniškai netvarkingas liftas;

10.1.2. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;

10.1.3. lifto keliamosios galios viršijimas.

11. Liftininko darbo vietoje bendras triukšmo lygis neturi viršyti 85 dB, oro užterštumas – higienos normose nurodytų dydžių. Apsaugai nuo triukšmo (kai jis viršija 80 dB) būtina naudoti antifonus arba trumpinti triukšmo trukmę; nuo garų, dujų, aerozolių – respiratorių, naudoti dujokaukę.

III. NURODYMAI LIFTININKAMS, LIFTININKAMS - APEIVIAMS KAIP PRIŽIURĖTI LIFTUS

11. Liftų su automatine durų pavara tikrinimas:

11.1. Šachtos durų spynos tikrinamos iš aukšto aikštelės pusės. Jei kabinos nėra tikrinamame aukšte, reikia pabandyti atidaryti šachtos durų puses. Jei neatsidaro, spyna veikia gerai.

11.2. Kabinos durų spyna tikrinama iš kabinos vidaus. Tam reikia paspausti įsakymo mygtuką ir, kabinai pajudėjus, pabandyti atidaryti kabinos durų puses. Jei jos neatsidaro spyna veikia gerai.

11.3. Šachtos durų kontaktai tikrinami naudojant specialų šabloną. Tam tikslui tarp šachtos durų pusių 1m atstumu nuo kabinos grindų reikia laikyti specialų 10-15mm storio šabloną ir paspausti sekančio aukšto įsakymo mygtuką. Jei durims užsidarius, kabina nepradedą judėti, šachtos durų kontaktai veikia gerai.

11.4. Kabinos durų kontaktai tikrinami tokiu pat būdu, tik specialus šablonas laikomas tarp kabinos durų pusių.

11.5. Durų pavaros veikimas tikrinamas, paspaudžiant mygtukus mygtukų aparate:

11.5.1. paspaudus iškvietimo mygtuką ir kabinai atvykus į reikiamą aukštą, durys turi automatiškai atsidaryti;

11.5.2. paspaudus mygtukų aparate įsakymo mygtuką, durys turi automatiškai užsidaryti;

11.5.3. jei, durims atsidarius, per 5-10 sekundžių į kabiną niekas neįeis, durys turi automatiškai užsidaryti.

IV. GEDIMINAI, KURIEMS ESANT LIFTAI TURI BŪTI STABDOMI

12. Pagrindiniai gedimai, dėl kurių lifto darbas turi būti nutrauktas:

12.1. jei sugedusi automatinė šachtos durų spyna (šachtos durys atsidaro, nors aukšte nėra kabinos);

12.2. jei neveikia šachtos durų kontaktas (kabina ima judėti, nors šachtos durys atdaros);

- 12.3. jei neveikia kabinos durų kontaktas (kabina ima judėti, nors kabinos durys atdaros);
- 12.4. jei sugedęs pagrindinis kontaktas (paspaudus mygtuką "Kvietimas", kabina ima judėti nors joje yra 15kg kroviny, taip pat, paspaudus mygtuką "Kvietimas", kabina nejuda, nors ji laisva);
- 12.5. jei keleivinio lifto kabina sustoja aukščiau arba žemiau aukšto aikštelės lygio apie 50 mm, o liftų, pakraunamų grindimis važinėjančio transporto bei vežimėlių pagalba – apie 15mm;
- 12.6. jei neveikia pavara liftuose su automatine durų pavara (paspaudus mygtuką "Kvietimas", durys neatsidaro, o paspaudus įsakymo mygtuką - durys neužsidaro);
- 12.7. jei neveikia abipusis pasikalbėjimų ryšys (paspaudus mygtuką "Dispečerio kvietimas", kabinoje arba dispečerio pulte ryšys neįsijungia);
- 12.8. jei neapšviesta kabina arba aikštelės prie šachtos durų;
- 12.9. jei sudaužytas šachtos durų langų stiklas arba sugadinta šachtos aptvara tokiu aukščiui, kurį gali pasiekti keleivis;
- 12.10. jei sudaužytas kabinos durų stiklas arba sugadinta kabinos aptvara;
- 12.11. jei nėra dangtelių ant kvietimo bei mygtukų aparatų ir galima prisiliesti prie neizoliuotų srovę tiekiančių elektros įrengimų;
- 12.12. jei šachtos metalo konstrukcijos arba aparatai šachtoje bei kabinoje turi elektros įtampą (juos liečiant, jaučiama srovė);
- 12.13. jei, liftui dirbant, atsirado neįprastas triukšmas, bildesys arba degėsių kvapas.

V. LIFTININKO VEIKSMAI

- 13. Liftininko, liftininko-apeivio pareigos pradedant darbą.
- 13.1. Liftininkas, liftininkas-apeivis pradėdamas darbą, privalo:
- 13.2. susipažinti su ankstesnės pamainos pastabomis pamainų priėmimo bei perdavimo žurnale;
- 13.3. įjungti liftą į darbą;
- 13.4. patikrinti, ar pakankamai apšviestos kabina, šachta ir aikštelės prie šachtos durų;
- 13.5. patikrinti šachtos ir kabinos aptvaras;
- 13.6. patikrinti, ar šachtos ir kabinos durų spynos nesugedusios;
- 13.7. patikrinti, ar veikia šachtos ir kabinos durų kontaktai;
- 13.8. patikrinti, ar veikia judamosios grindys;
- 13.9. patikrinti, ar kabina tiksliai sustoja aukštuose;
- 13.10. patikrinti, ar veikia mygtukas "STOP", šviesos signalas "Užimta", garso signalizacija;
- 13.11. patikrinti, ar yra "Naudojimosi liftu taisyklės", įspėjamieji ir nurodomieji užrašai;
- 13.12. įrašyti pamainos priėmimo bei perdavimo žurnale tikrinimo rezultatus ir pasirašyti, kad pamainą priėmė.
- 13.2. Lifto apžiūros metu, pastebėjus bet kokius gedimus, dėl kurių gali įvykti avarija ar kita nelaimė, būtina išjungti liftą ir apie gedimus pranešti elektromechanikui, prižiūrinčiam liftus arba liftus aptarnaujančios organizacijos avarinei tarnybai. Pagrindiniame įėjimo į liftą aukšte pakabinti plakatą su užrašu "Liftas neveikia".
- 14. Liftininko, liftininko-apeivio veiksmai darbo metu.
- 14.1. Liftininkas darbo metu privalo:
- 14.1.1. nuolat būti prie lifto pagrindiniame įėjimo į liftą aukšte ir žiūrėti, ar laikomasi "Naudojimosi liftu taisyklių";
- 14.1.2. neleisti perkrauti lifto;
- 14.1.3. lydėti ikimokyklinio amžiaus vaikus taip pat suaugusius, jeigu pastarieji prašosi lydimi;
- 14.1.4. iškviesti laisvą kabiną, jei kvietimo aparatas įrengtas tik pagrindiniame aukšte.
- 14.2. Liftininkas-apeivis darbo metu privalo:
- 14.2.1. periodiškai apeidinėti jam priskirtus liftus ir tikrinti jų veikimą;
- 14.2.2. žiūrėti, kad keleiviai laikytųsi "Liftu naudojimosi taisyklių";

14.2.3. aiškinti keleiviams, jog yra pavojinga, kai liftu naudojasi ikimokyklinio amžiaus vaikai vieni, be suaugusiųjų.

15. Liftininkas, liftininkas-apeivis privalo:

15.1. kabinai netikėtai sustojus tarp aukštų, įspėti keleivius, kad jie nebandytų savarankiškai išeiti iš kabinos, išjungti liftą ir imtis priemonių keleivių išlaisvinimui.

15.2. radus pamainos metu bet kokių lifto gedimų, išjungti jį, pakabinti plakatą "Liftas neveikia" ir apie gedimus pranešti elektromechanikui arba avarinei tarnybai;

15.3. įvykus avarijai ar kitai nelaimei, nedelsiant išjungti liftą, apie įvykį pranešti lifto valdytojo administracijai, elektromechanikui arba avarinei tarnybai, imtis priemonių išsaugoti įvykio situacijai, jei tai negresia keleivių gyvybei ir sveikatai;

15.4. palaikyti lifto kabinoje švarą.

VI. LIFTININKO VEIKSMAI ĮVYKUS AVARIJAI AR NELAIMINGAM ATSTITIKIMUI

16. Įvykus avarijai arba nelaimingam atsitikimui skubiai išjungti liftą, apie įvykį pranešti įmonės vadovams.

17. Nukentėjusiems suteikti pirmąją pagalbą.

18. Išsaugoti įvykio situaciją, jei negresia žmonių gyvybei ir sveikatai.

19. Kilus gaisrui, liftininkas privalo:

19.1. išjungti lifto įvadinį kirtiklį ir ant rankenos pakabinti plakatą "Nejungti, įrenginiuose dirbama";

19.2. iškviesti priešgaisrinę apsaugą telefonu 112, prisilaikant elektrosaugos taisyklių, imtis priemonių gaisro židinio gesinimui.

VII. LIFTININKO, LIFTININKO – APEIVIO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

20. Liftininkas, liftininkas-apeivis pasibaigus darbui privalo:

20.1. jei liftas toliau dirba įrašyti pamainos priėmimo bei perdavimo žurnale visas pastabas apie lifto darbą per pamainą, pasirašyti, perdavus pamainą, ir perduoti lifto patalpų raktus kitai pamainai;

20.2. jei kita pamaina nedirba, pastatyti kabiną pagrindiniame įėjimo aukšte, užrakinti dvivėres šachtos duris specialia spyna, išjungti liftą, išjungti energiją ir atitinkamas pastabas įrašyti pamainos

priėmimo bei perdavimo žurnale.

VIII. BAIGIAMOSIOS PASTABOS

21. Lifto savininkas turi teisę, susitarus su Valstybinės darbo inspekcijos vietos organais, papildyti šią Instrukciją, jei to reikalauja lifto konstrukcija ir jo darbo vietos specifiška.

22. Prižiūrėti kaip liftininkai ir asmenys, prileisti prie lifto valdymo, vykdo šią Instrukciją, pavedama įmonės (organizacijos), kurios žinioje yra liftas, liftų priežiūros meistriui.

23. Liftininkas, asmuo, prileistas prie lifto valdymo, pažeidęs šią Instrukciją, atsako sutinkamai su galiojančias įstatymais.

**DARBUOTOJO, ATLIEKANČIO KIEMŲ, SKVERŲ IR KITŲ VIEŠO NAUDOJIMOSI
VIETŲ VALYMO, KRŪMŲ IR MEDŽIŲ APIPJAUSTYMO DARBUS, SAUGOS IR
SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 14**

I. BENDROJI DALIS

1. Dirbti darbininku gali ne jaunesnis kaip 18 metų darbuotojas, teisės aktų nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį saugos ir sveikatos instruktažą ir instruktažą darbo vietoje. Darbuotojui privalomi išankstiniai (prieš priimant į darbą) ir periodiškai (per atitinkamai reguliarius laiko intervalus) sveikatos tikrinimai pagal Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytą tvarką. Darbuotojas, atsisakęs laiku atlikti periodinį sveikatos patikrinimą, nušalinamas nuo darbo ir nemokamas darbo užmokestis iki to laiko, kol pasitikrins sveikatą.

2. Darbuotojams, pažeidusiems šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė.

3. Darbuotojai privalo laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos norminių aktų reikalavimų, saugiai dirbti, saugoti savo ir kitų sveikatą, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose.

4. Darbuotojas privalo imtis priemonių ir pagal galimybes pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, avarijas, apie tai nedelsiant informuoti darbdavį.

5. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam nedelsiant suteikti pirmąją pagalbą, o reikalui esant kreiptis į medicinos įstaigą arba iškviesti greitąją pagalbą bendruoju pagalbos tel. 112. Nukentėjęs ar įvykį matęs asmuo turi nedelsdamas pranešti padalinio vadovui ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą nepakeistą, jei tai nekelia pavojaus žmonių gyvybei.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI, SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

5. Pavojingi veiksniai:

5.1. netvarkingi įrankiai;

5.2. elektros srovė;

5.3. automobilių transportas.

6. Darbininkams išduodami specialūs rūbai ir apsaugos priemonės:

6.1. chalatas arba darbinis kostiumas,

6.2. neperšlampama avalynė,

6.3. darbinės pirštinės,

6.4. tvarkant teritoriją, kurioje važinėja transportas, išduodama ryškios spalvos liemenė, įspėjimo ženklas „Kelio remontas“.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

7. Būtina patikrinti, ar tvarkingi darbo įrankiai.

9. Įsitikinti, ar tvarkomoje teritorijoje visur uždengti šuliniai, aptvertos duobės bei tranšėjos.

9. Apžiūrėti, ar nėra atvirų bei nukritusių elektros laidų.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

10. Darbuotojai, atliekantys valymo darbus, privalo dėvėti oranžinės spalvos liemenes.

11. Atliekant valymo darbus vietose, kurios ribojasi su važiuojamąja gatvės dalimi arba važiuojamojoje kelio dalyje, darbininkai privalo darbo vietą paženklinti įspėjamuoju kelio ženklu „Remonto darbai“.

12. Ženkla „Remonto darbai“ reikia statyti 20-50 m atstumu nuo darbo vietos ir 1 m atstumu nuo važiuojamosios kelio dalies krašto, iš tos pusės, iš kurios gali atvažiuoti transporto priemonė.

13. Atliekant valymo darbus, darbininkas turi būti pasisukęs veidu į priešais atvažiuojantį transportą bei sekti transporto priemonių signalus.

14. Dirbant priartėjus prie įspėjamojo ženklo iki 20 m, jis vėl nukeliamas 50 m į priekį ir vėl valoma link jo.

15. Esant blogam matomumui (rūkas, krituliai ir t. t.), o taip pat neapšviestose gatvėse nakties metu ar sutemus, atliekant valymo darbus, ženklą reikia naudoti kartu su raudonos spalvos signaliniu žibintu arba sustojimo ženklu.

16. Dirbant keliams darbininkams vienoje vietoje, atstumas tarp jų turi būti 3-5 metrai.

17. Valant kiemus, aikštes, gatves ir kitas viešo naudojimosi vietas, draudžiama:

17.1. šluoti sąslavas į lietaus vandens surinkimo ir kitus požeminių inžinerinių tinklų šulinius, taip pat pilti į juos paplavas, purvą, pelenus, sniegą, ledą bei kitas įvairias atliekas;

17.2. pilti į lietaus ir fekalinės kanalizacijos šulinius vandenį, kuriame yra naftos produktų arba įsiliepsnojančių medžiagų;

17.3. teršti šiukšlėmis, nešvarumais upes, ežerus ir kitus vandens telkinius bei jų pakrantes;

17.4. sušluoti šiukšles po medžiais, po krūmais, ant gazonų ar gėlynų, prie urnų ir šiukšlių rinktuvų;

17.5. laistant nukreipti vandens čiurkšlę į elektros laidus ar įrenginius;

17.6. barstyti takus, šaligatvius, kiemus druska, šlaku, pelenais;

17.7. palikti darbo įrankius važiuojamojoje gatvės, kiemo ar aikštės dalyje.

18. Rankiniu būdu smėlis barstomas tik mūvint pirštines. Smėlis turi būti persijotas, be grumstų ir akmenų.

19. Plaunant karštu vandeniu ar chlorkalkių skiediniu suolus, urnas, būtina užsimauti gumines pirštines ir užsidėti prijuostę. Negalima plauti asmenims, kurie turi rankų sužeidimus ar odos ligas.

20. Rinkti šiukšles rankomis leidžiama tik mūvint pirštines.

21. Įrankiai, kuriais naudojasi darbininkai atlikdami valymo darbus, turi atitikti šiuos reikalavimus:

21.1. šluotų, kastuvų, žertuvų ir t. t. kotai turi būti ne ilgesni kaip 1,5 m, nuobliuoti ir nugludinti;

21.2. Šluotos virbai turi būti perrišti trimis eilėmis ne plonesne kaip 1 mm rišamąja viela;

21.3. Faneriniai ir diuraliuminiai žertuvai turi būti lygūs, neapšerpetoję.

22. Didelius medžius apipjaustyti reikia tiesiogiai vadovaujant darbų vadovui.

23. Didelių medžių apipjaustymui naudojami automobiliniai bokšteliai, o taip pat kopėčios bei lipynės.

24. Atliekant darbus nuo lipynių ar kopėčių, kiekvieną dieną prieš pradedant darbą patikrinti jų tvarkingumą.

25. Dirbant ant lipynių ar kopėčių, aukštesnių kaip 3 m, jų pagrindą turi palaikyti antras darbininkas.

26. Atliekant medžių ir krūmų apipjaustymo darbus, darbininkas privalo būti užsidėjęs apsauginį šalną bei apsauginį diržą su virve.

27. Rožių ir kitų dygių krūmų apipjaustymo darbus atlikti galima tik užsidėjus pirštines.

28. Atliekant medžių ir krūmų apipjaustymo darbus, draudžiama:

28.1. dirbti ant netvarkingų lipynių ar kopėčių;

28.2. remti kopėčias tiesiog į medžio šakas arba kamieną;

28.3. karpyti medžius ar krūmus, stovint ant aptvarų, pinučių, suolų, dėžių ir kitų tam tikslui nepritaikytų daiktų;

- 28.4. karpyti medžius, įsilipus į juos ir atsistojus ant kitų šakų;
- 28.5. stovėti po pjaunama šaka;
- 28.6. po apipjaustomu medžiu stovėti pašaliniais asmenimis.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

- 29. Kilus gaisrui, nedelsiant organizuoti gaisro gesinimą turimomis priemonėmis, informuoti padalinio vadovą, o, esant reikalui, iškviesti ugniagesius tel. 112.
- 30. Darbuotojas privalo mokėti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 31. Sutvarkyti, nuvalyti darbo įrankius, sudėti juos į jiems skirtą vietą.
 - 32. Nusivilkti ir į tam skirtą vietą sudėti darbo drabužius.
 - 33. Apie pastebėtus sutrikimus, gedimus pranešti darbo vadovui.
-

ARCHYVARO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 15

I. BENDROJI DALIS

1. Archyvarui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos Įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė.
2. Archyvaru gali dirbti asmuo, turintis reikiamą kvalifikaciją, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį ir darbo vietoje darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimus.
3. Archyvaras privalo laikytis vidaus darbo tvarkos taisyklių, saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai, mokėti saugiai dirbti, išmanyti ir vykdyti šios instrukcijos reikalavimus.
4. Nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis ir pranešti apie tai darbo vadovui.
5. Draudžiama dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų arba kitų toksinių medžiagų.
6. Atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniais asmenimis.
7. Priešgaisrinės saugos reikalavimai:
 - 7.1. Rūkyti tik tam skirtose vietose. Archyve nenaudoti atviros ugnies.
 - 7.2. Vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui.
 - 7.3. Nepalikti be priežiūros įjungtų elektros įrenginių.
 - 7.4. Eksploatuojant elektros įrenginius, draudžiama:
 - 7.4.1. naudoti patalpų šildymui nestandartinius elektros šildymo prietaisus;
 - 7.4.2. naudotis netvarkingais elektros šakučių lizdais, kištukais, jungikliais bei kita elektros instaliacijos įranga;
 - 7.4.3. naudoti šviestuvus su nuimtais apsauginiais gaubtais;
 - 7.4.4. į buitinio naudojimo elektros šakučių lizdus jungti elektros prietaisus, viršijant instaliacinį galingumą;
 - 7.4.5. nešti į darbą ir naudoti degius skysčius, lengvai užsiliepsnojančias medžiagas.
8. Archyvaras privalo išmanyti pirmines gaisro gesinimo priemones, jų veikimo principus, panaudojimo galimybes, savo veiksmus, kilus gaisrui.
9. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją medicininę pagalbą. Reikalui esant, iškviesti greitąją pagalbą. Apie įvykį nedelsiant pranešti darbo vadovui ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, kurie įforminami aktu.
10. Asmeninė darbo higiena:
 - 10.1. Dirbti tik su tvarkingais ir švariais darbo drabužiais.
 - 10.2. Valgyti tam pritaikytoje vietoje. Prieš valgį būtina plautis rankas su muilu.

II. PAVOJINGI IR KENKSMINGI VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

11. Pavojingi veiksniai, galintys veikti archyvarą:
 - 11.1. Elektros srovės poveikis. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas, kartais ištinka ir staigi mirtis.
 - 11.2. Galimas pavojus kristi nuo kopėčių.

- 11.3. Kūno raumenų patempimas nesilaikant krovinių kėlimo reikalavimų:
- 11.3.1. vienkartinio keliamo (nepernešant) krovinių masė moterims – iki 10 kg; kelti krovinius aukščiau kaip 1,5 m galima, kai krovinių masė neviršija 7 kg;
- 11.3.2. vyrams analogiškus darbus atlikti galima, kai krovinių masė neviršija 30 kg.
- 11.4. Gali traumuoti nesaugiai perstumiamos judamos lentynos.
- 11.5. Traumas gali sukelti netvarkinga darbo vieta, slidžios grindys, netvarkingai sukrautos bylos, bylų kritimas iš aukščio.
- 12. Kenksmingi veiksniai:
- 12.1. nepakankamas darbo vietos apšvietimas – vargina akis, silpsta regėjimas;
- 12.2. meteorologinės darbo sąlygos, neatitinkančios reglamentuotų normų;
- 12.3. padidėjęs dulketumas dirbant su senomis dokumentų bylomis – gali erzinti kvėpavimo takus, sukelti alergiją.
- 13. Archyvams turi būti išduodami darbo drabužiai pagal Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų reikalavimus.

III. VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

- 14. Patikrinti, ar nepažeista archyvo patalpų išorinių durų plomba. Jei ji pažeista, pranešti vadovybei pagal įmonėje nustatytą tvarką.
- 15. Įėjus į patalpas, išjungti signalizaciją, užrakinti duris, kad į archyvą neįeitų pašaliniai asmenys.
- 16. Apsirengti darbo drabužiais.
- 17. Apžiūrėti darbo vietą, patikrinti, ar ji tvarkinga, pašalinti iš jos nereikalingus daiktus.
- 18. Įsitikinti, ar darbo vietoje pakankamas apšvietimas.
- 19. Prieš pradėdami dirbti ant kopėčių, reikia įsitikinti, ar jos tvirtos, ar nepaslys, ar atsitiktinai nepajudės iš vietos.
- 20. Apžiūrėti kopėčių apatinius galus. Susidėvėjusius guminius antgalius pakeisti naujais.
- 21. Darbą pradėti tik pašalinus visus trūkumus, galinčius sukelti nelaimingą atsitikimą.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

- 22. Neužkrauti bylomis darbo stalų, grindų, vaikščiojimui skirtų takų.
- 23. Padarius reikiamo dokumento kopiją ar nuorašą, padėti dokumentą atgal į bylą, o bylą – į buvusią saugojimo vietą.
- 24. Bylas imti atsargiai, kad ištraukus kelias bylas kitos nekristų iš lentynų ir nesužalotų.
- 25. Neperkrauti lentynų bylomis, stebėti, kad jos nebūtų išlinkusios.
- 26. Stebėti archyvo patalpoje esančių prietaisų, matuojančių oro temperatūrą, santykinę drėgmę, duomenis. Jei faktiniai matavimų parametrai neatitinka reglamentuotų, pranešti apie tai ventiliacijos ir šildymo sistemas prižiūrinčiam darbuotojui arba tiesioginiam darbo vadovui.
- 27. Norint paimti bylas, sudėtas viršutinėse lentynose, reikia naudotis tvarkingomis, išbandytais kopėčiomis. Negalima stotis ant atsitiktinių daiktų (dėžių, kėdžių ar pan.).
- 28. Reikalavimai dirbant ant kopėčių:
- 28.1. Kopėčios turi būti išbandytos – ant jų vienos briaunos užrašytas inventorinis numeris ir kito bandymo data.
- 28.2. Skečiamosios kopėčios turi būti aprūpintos neslystančiais antgaliais, turėti blokavimo įrenginį, neleidžiantį joms išsiskęsti.
- 28.3. Esant skersiniams įlūžimams, kopėčiomis naudotis draudžiama.
- 28.4. Pasilipti ant kopėčių leidžiama į tokį aukštį, kad paskutinė viršutinė pakopa būtų ne žemiau kaip dirbančiojo krūtinės lygio.
- 28.5. Dirbant ant kopėčių didesniame kaip 1,3 m aukštyje, reikia naudotis apsauginiais diržais.

28.6. Kopėčias pastatyti šalia lentynos, iš kurios norima paimti bylą, tokiu atstumu, kad jas galima būtų patogiai pasiekti, užfiksuoti kopėčių atramą ir patikrinti, ar stabili kopėčių padėtis.

28.7. Kopėčias, statomas priešais duris, turi prilaikyti kitas darbuotojas. Jei tai atlikti nėra galimybės, duris reikia užrakinti.

29. Draudžiama:

29.1. Lipti ant kopėčių dviem darbuotojams.

29.2. Stovėti ar vaikščioti po kopėčiomis, jei ant jų užlipęs kitas darbuotojas.

29.3. Kelti sunkias bylas stovint ant kopėčių, sukiotis, lankstytis ant kopėčių, nes galima prarasti pusiausvyrą ir nukristi.

30. Elektrosaugos reikalavimai:

30.1. Nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio šildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių, kad, esant pažeistai izoliacijai ir šioms dalims turint elektros įtampą, nesusidarytų grandinė tekėti elektros srovei žmogaus kūnu.

30.2. Valyti, reguliuoti elektros įrenginį galima tik tada, kai jis išjungtas iš elektros tinklo.

30.3. Neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, laidų, kištuko ir pan. Tai atlikti turi darbuotojas, turintis elektrotechniniam personalui privalomą kvalifikaciją.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

31. Lūžus arba darbo metu neleistinai įtrūkus kuriai nors kopėčių konstrukcijos daliai, darbus reikia nedelsiant nutraukti ir apie tai pranešti darbo vadovui.

32. Susidarius situacijai, dėl kurios gali įvykti avarija, nelaimingas atsitikimas arba kilti kitokių pavojų darbuotojų sveikatai, nutraukti darbą, išeiti iš pavojingos zonos ir nedelsiant apie tai pranešti tiesioginiam darbų vadovui.

33. Įvykus avarijai, pirmiausia imtis žmonių gelbėjimo priemonių ir nedelsiant informuoti darbo vadovą. Iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo avarijos metu, jei tai nekelia pavojaus žmonių gyvybei.

34. Archyvaras, pastebėjęs gaisrą, privalo:

34.1. Nedelsiant pranešti apie gaisrą bendruoju pagalbos tel. 112.

34.2. Imtis priemonių informuoti žmones apie gaisrą ir organizuoti jų bei materialinių vertybių evakavimą.

34.3. Gesinti gaisrą turimomis priemonėmis.

34.4. Iškviesti į gaisravietę padalinio vadovą ar kitą vadovaujantį darbuotoją.

VI. ARCHYVARO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

35. Sudėti naudotas dokumentų bylas į jų saugojimo vietą, sutvarkyti darbo stalą.

36. Išjungti visus naudotus elektros įrenginius (išskyrus tuos, kurie turi būti nuolat įjungti).

37. Patikrinti, ar archyve nelieka gaisro pavojaus šaltinio.

38. Nusirengti darbo drabužius, nusiplauti rankas muilu.

40. Įjungti apsaugos sistemą.

41. Užrakinti archyvo patalpų duris, užantspauduoti jas.

42. Apie pastebėtus įvairius trūkumus ar gedimus pranešti padalinio vadovui.

SANTECHNIKO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 16

I. BENDROJI DALIS

1. Santechnikui gali dirbti asmuo, ne jaunesnis kaip 18 metų, nustatyta tvarka apmokytas ir atestuotas.
2. Prieš pradėdamas dirbti, santechnikas turi būti pasitikrinęs sveikatą, išklausęs įvadinį ir darbo vietoje instruktavimus darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.
3. Santechnikas privalo periodiškai tikrintis sveikatą kartą per dvejus metus.
4. Darbuotojas privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose, vykdyti įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus, darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus, laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.
5. Santechnikas privalo laikytis įrengimų ir mechanizmų, su kuriais dirba, eksploatavimo taisyklių, nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis ir apie tai pranešti darbo vadovui.
6. Darbuotojas privalo informuoti padalinio vadovą, darbuotojų saugos ir sveikatos specialistą apie situaciją darbo vietoje ar kitoje įstaigos vietoje, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.
7. Pastebėjus darbo įrengimų ar įrankių gedimą, esant netvarkingoms asmeninės apsaugos priemonėms, darbus privaloma nutraukti ir pranešti darbo vadovui.
8. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas apie tai pranešti padalinio vadovui, įstaigos vadovui, darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui, jeigu jis pajėgia tai padaryti.
9. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti greitąją medicinos pagalbą tel. 112.
10. Asmens higienos reikalavimai:
 - 10.1. dirbti apsivilkus tvarkingais ir švariais darbo drabužiais;
 - 10.2. nelaikyti maisto produktų ir nevalgyti darbo vietoje.
11. Santechnikui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

12. Pavojingi veiksniai darbo aplinkoje, dėl kurių santechnikas gali patirti ūmių sveikatos sutrikimų:
 - 12.1. netvarkinga darbo vieta, slidžios, nelygios grindys - užkliuvus, paslydus galimos traumos;
 - 12.2. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;
 - 12.3. elektros srovės poveikis. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas, o kartais ištinka ir staigi mirtis;
 - 12.4. įrankių ašmenys - neatsargiai elgiantis, galimi plaštakų sužeidimai;
 - 12.5. karštas vanduo ir garai, trūkus vamzdžiams galimi nudegimai;

- 12.6. slėginių indų sproginimas – eksploatuojant techniškai netvarkingus, galimos traumos;
- 12.7. dirbant šuliniuose, galimi sproginimai, gaisrai, nudegimai;
- 12.8. pavojingai sukrautos medžiagos ir gaminiai - galimos griūtys ar kritimai iš viršaus traumuoiant darbuotoją;
- 12.9. pavojus kristi iš aukštai esančios darbo vietos;
- 12.10. darbas nesilaikant saugių darbo metodų, nesinaudojant asmeninėmis apsaugos priemonėmis, dėl ko gali įvykti traumos;
- 12.11. besisukančios ir judančios mechanizmų, įrankių dalys – dirbant be numatytų eksploatavimo instrukcijoje apsauginių gaubtų, galimi galūnių sužalojimai;
- 12.12. krovinio kėlimas nesilaikant leidžiamų kėlimo normų. Vienkartinio keliamo ir pernešamo krovinio masė neturi viršyti vyrams 30 kg, moterims - ne daugiau kaip 10 kg.
- 13. Priklausomai nuo atliekamų darbų pobūdžio, gali veikti kenksmingi veiksniai. Kenksmingi veiksniai darbo aplinkoje yra tie, kurių ilgalaikis poveikis gali būti pavojingas sveikatai:
 - 13.1. šuliniuose, talpose susidarančios nuodingos dujos - galimi apsinuodijimai;
 - 13.2. triukšmas, vibracija veikia periferinę nervų sistemą. Garso lygis darbo vietoje neturi viršyti 85 dBA.
- 14. Privalomos saugos priemonės:
 - 14.1. priklausomai nuo atliekamų darbų santechnikui gali būti išduodamos asmeninės apsaugos priemonės - darbo drabužiai, apsauginiai akiniai, apsauginis diržas, šalmas, dujokaukė, darbo pirštinės, padidėjusio triukšmo patalpose – ausinės;
 - 14.2. santechnikas privalo prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones, laiku pranešti darbo vadovui apie jų nusidėvėjimą, netinkamumą naudoti, kad baigiasi jų naudojimo terminas.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

- 15. Apsivilkti darbo drabužiais, užsisegti visas sagas, apsiauti darbo avalynę, paimti į darbo vietą tvarkingas asmeninės apsaugos priemones.
- 16. Susipažinti su darbo vieta ir išsiaiškinti, kaip saugiai atlikti pavestą darbą.
- 17. Iš darbo vietos pašalinti visus nereikalingus daiktus.
- 18. Patikrinti, ar tvarkingi darbo įrankiai, įrengimai. Įrankiai turi atitikti šiuos reikalavimus:
 - 18.1. įrankių rankenos turi būti padarytos iš tvirtos medienos, be šakų ir įskilimų;
 - 18.2. kotai turi būti ovalios formos, be šerpetų, užkalti pleištais;
 - 18.3. dildžių, atsuktuvų, kaltų rankenos turi būti su metaliniais žiedais, ne trumpesnės kaip 150 mm;
 - 18.4. kaltai, kirstukai turi būti gerai išgalęsti;
 - 18.5. plaktukai, kūjai turi būti be įtrūkimų, šerpetų, užplakimų;
 - 18.6. plaktuko rankenėlė turi būti ne trumpesnė kaip 400 mm, o kūjo - 700 mm;
 - 18.7. raktai turi atitikti veržlių matmenis.
- 19. Apžiūrėti, ar yra reikiama aptvėrimai, apsaugos ant įrengimų judančių dalių, pavarų, ar patikimai įžeminti įrengimai, su kuriais teks dirbti.
- 20. Patikrinti, ar uždengti šuliniai, ar uždarytos sklendės. Pavojingas darbo vietas aptverti ir iškabinti įspėjamuosius ženklus.
- 21. Patikrinti, ar gerai apšviesta darbo vieta, ar nėra kabančių atvirų elektros laidų. Vietiniam darbo vietos apšvietimui taikomi šie reikalavimai:
 - 21.1. ne didesnės kaip 50 Voltų įtampos pernešamas lempas galima naudoti dulkėtose patalpose arba patalpose, kurių metalinės, gelžbetoninės ir kitokios elektrai laidžios grindys arba aukšta temperatūra, tačiau tik esant vienam iš šių požymių;

21.2. ne didesnės kaip 12 Voltų įtampos pernešamas lempas galima naudoti labai pavojingose patalpose (labai drėgnose, kur santykinė drėgmė artima 100%, chemiškai aktyviose patalpose, kur cheminė aplinka ardo elektros laidų izoliaciją.

22. Esant reikalui, paimti į darbo vietą kopėčias. Naudotis tik išbandytais kopėčiomis:

22.1. bendras pristatomų kopėčių ilgis turi būti toks, kad santechnikas galėtų dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne žemiau kaip 1 m nuo kopėčių galo. Santechnikas šiuo atveju turi prisirišti apsauginiu diržu prie patikimai stiprių konstrukcinių elementų;

22.2. išskečiamos kopėčios-lipynės turi būti su įtaisais, neleidžiančiais joms savaime išsiskęsti. Dirbti su netvarkingomis kopėčiomis draudžiama.

23. Apie netinkamus įrankius, įrengimus, elektros linijos defektus reikia nedelsiant pranešti padalinio vadovui. Taip pat pranešti, jei nėra reikiamose vietose apsauginių aptvarų, apsauginių priemonių. Darbą pradėti pašalinus visus pastebėtus trūkumus.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

24. Remonto atlikimo vietą reikia nuolat valyti nuo šiukšlių, nereikalingus daiktus padėti į jiems skirtą vietą, kad nebūtų užkrauti perėjimai.

25. Neleisti dirbti pašaliniams asmenims arba imtis darbų, kuriuos atlikti yra neinstrukuotas.

26. Draudžiama rūkyti darbo vietoje, rūkyti tik tam skirtose ir tinkamai įrengtose vietose.

27. Apdorojant detalę, būtina ją gerai įtvirtinti spaustuose.

28. Kertant metalą, būtina apsaugoti save ir aplinkinius darbuotojus nuo lekiančios nukirstos dalies.

29. Dirbti su kirstukais galima tik užsidėjus apsauginius akinius su nedūžtančiais stiklais.

30. Draudžiama dirbti su nežinomais, techniškai netvarkingais įrankiais.

31. Įrankių (raktų, replių, žnyplių) negalima pailginti ant rankenų užmaunant vamzdžius ir pan.

32. Apdorojamos detalės, ruošiniai, įrankiai turi būti padėti taip, kad nenukristų.

33. Dirbti galandimo, gręžimo ir kitomis staklėmis galima tik papildomai instrukuotam.

34. Dirbti elektros ir pneumatiniiais įrankiais galima tik apmokytam ir papildomai instrukuotam.

35. Draudžiama dirbti elektros ir pneumatiniiais įrankiais ant pristatomų ar išskečiamų kopėčių. Tam darbui turi būti naudojami pastoliai.

36. Kilnojamuosius elektros laidus jungti prie nuolatinių laidų galima tik per kištukinį lizdą. Kilnojamuosius laidus kabinti tik ant medinių kronšteinų, draudžiama kabinti ant metalinių kronšteinų, vamzdžių ar armatūros.

37. Santechnikas neturi teisės taisyti jungiklių, saugiklių, atjungti nuo elektros tinklo remontuojamų įrenginių. Juos prijungti, išbandyti gali tik tas darbuotojas, kuris turi privalomą elektrotechninio personalo kvalifikaciją.

38. Radus elektros laidus be izoliacijos arba su pažeista izoliacija, darbą reikia nutraukti ir pranešti padalinio vadovui, kad laidai būtų sutvarkyti.

39. Draudžiama liesti neizoliuotus laidus replėmis ar kitais metaliniais įrankiais.

40. Montavimo darbus prie elektros srovės tinklų galima vykdyti tik tada, kai išjungiamas elektros įtampa arba kai laidai yra patikimai izoliuoti nuo išorės.

41. Darbams vykdyti pavojingose zonose, kuriose nuolat veikia ar gali veikti rizikos veiksniai, nepriklausantys nuo atliekamų darbų pobūdžio, turi būti išduota paskyra-leidimas, kurioje būtų nurodytos darbuotojų saugos ir sveikatos priemonės ir saugūs darbų atlikimo būdai.

42. Dirbant aukštyje, būtina naudotis apsauginiais diržais, įrankius laikyti specialiaame krepšelyje.

43. Klojant vamzdžius tranšėjose, reikia žiūrėti, kad negriūtų žemė. Tam tikslui patikrinti sutvirtinimų stiprumą, o jei nėra sutvirtinimų - įsitikinti šlaitų pastovumu.

44. Suvirinimo darbus gali atlikti tik tam darbui turintis teisę santechnikas.

45. Darbo zonoje vaikščioti pašaliniams asmenims draudžiama, eiti tik perėjimui numatytose vietose, stebėti važiuojančių transporto priemonių signalus.

46. Sujungiant flanšus, skylių sutapimą reikia tikrinti specialiais laužtuvėliais. Pirštais tikrinti draudžiama.

47. Tarpiklius reikia statyti tik tada, kai būna įstatyti apatiniai varžtai.

48. Pakėlus krovinį domkratu, būtina pakišti specialius pastovus.

49. Dirbant su vamzdžių lenkimo staklėmis, būtina:

49.1. patikrinti, ar staklių įžeminimas patikimas, ar visos besisukančios staklių dalys (velenai, krumpliaračiai ir kt.) uždengtos apsauginiais gaubtais;

49.2. šalia staklių laikyti laisvą, ne mažesnę kaip 2 m skersmens aikštelę;

49.3. vamzdžių lenkimo velenus keisti tik visiškai sustojus staklėms ir išjungus jas iš elektros tinklo.

50. Draudžiama ant pastolių ar klojinių pjauti, lenkti bei dirbti kitus darbus, susijusius su ruošinių apdorojimu.

51. Rankinio vamzdžių lenkimo prietaisai turi būti patikimai pritvirtinti prie darbatalių, o darbataliai pastatyti patogioje darbui, lygioje, neslidžioje vietoje.

52. Lenkiant vamzdžius rankinėmis lenkimo priemonėmis, rankeną reikia stumti nuo savęs, o ne į save.

53. Lenkiant pašildytus vamzdžius, reikia laikytis šių reikalavimų:

53.1. įkaitinant vamzdžio lenkimo vietas krosnyse, kūrenamose skystu kuru, prižiūrintis personalas turi dirbti su apsauginiais akiniais;

53.2. ilgiems vamzdžiams reikia naudoti palaikančius padėklus;

53.3. aušinant vamzdžius vandeniu, naudoti samčius su pailgintomis rankenomis.

54. Atliekant vamzdynų remontą, būtina atjungti juos nuo pagrindinės magistralės.

55. Kontrolinių šulinių dangčiai turi būti atidaromi specialiais kabliais. Nuiminėti šulinių dangčius rankomis draudžiama.

56. Darbai, susiję su nusileidimu į šulinius, kameras, rezervuarus ir kitas požemines komunikacijas, priskiriami prie pavojingų. Jiems atlikti turi būti išrašoma paskyra-leidimas, kurioje nurodoma saugi darbų atlikimo tvarka, kenksmingi veiksniai ir jų apsisaugojimo būdai. Darbininkai, prieš atlikdami tuos darbus, turi būti papildomai instruktuoti. Atlikti minėtus darbus be paskyros - leidimo draudžiama.

57. Draudžiama prie atidengtų šulinių, kamerų, rezervuarų angų rūkyti, mesti į juos degančius daiktus.

58. Atliekant karšto vandens vamzdynų, garotiekių ir šildymo priemonių remontą, būtina saugotis, kad būtų išvengta apsiplikinimo karštu vandeniu arba garu.

59. Remontuojant vamzdynus, įsitikinti, ar sistemoje nėra spaudimo.

60. Šildymo sistemos priemonės ardyti iš lėto, vandens ir kondensato likučius išpilant į iš anksto paruoštus indus.

61. Dirbant šiluminiuose mazguose, reikia išmanyti prietaisų reguliavimo armatūros paskirtį.

62. Leidžiant garą į šaltą magistralę, sklendę reikia atsukti iš lėto. Prietaisus ir garotiekus pašildyti palaipsniui.

63. Užšalusius vamzdžius atšildyti būtina tik karštu vandeniu. Šildyti vamzdžius atvira ugnimi draudžiama.

64. Atšildant vandens skaitiklius, būtina juos nuimti nuo vamzdyno ir įnešti į šiltą patalpą. Šildyti skaitiklius karštu vandeniu draudžiama.

65. Sanitarinės technikos ir vamzdžių linijos turi būti išbandomos prižiūrint padalinio vadovui. Prie bandomų įrengimų ir vamzdžių draudžiama leisti pašalinius asmenis.

66. Bandyti reikia pagal projekto nurodymus ir techninės statybos bei montavimo darbų vykdymo ir priėmimo sąlygas bei vadovaujantis sudaryta darbų saugos vamzdynų bandymo instrukcija. Katilai išbandomi hidrauliniu būdu.

67. Darbininkai, dalyvaujantys vamzdžių linijų ir vamzdžių sistemų bandymo darbuose, turi būti prieš tai išklause papildomus instruktavimus.

68. Prieš paleidžiant siurblius, ventiliatorius ir kitus įrengimus, reikia atidžiai apžiūrėti, kad jų viduje nebūtų pašalinių daiktų.

69. Draudžiama stovėti po demontuotais, blogai pritvirtintais vamzdžiais ir sklendėmis.

70. Elektrosaugos reikalavimai:

70.1. nepalikti be priežiūros įjungtų elektros įrenginių;

70.2. eksploatuojant elektros įrenginius, draudžiama:

70.2.1. naudoti patalpų šildymui nestandartinius elektros šildymo prietaisus;

70.2.2. naudotis netvarkingais elektros įrankiais, prietaisais, netvarkingais elektros šakučių lizdais, kištukais, jungikliais bei kita elektros instaliacijos įranga.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

71. Nutrūkus elektros energijos tiekimui, būtina iškviešti budintį elektriką.

72. Įvykus avarijai, nedelsiant išjungti stakles, elektros ar pneumatinius įrankius ir pranešti padalinio vadovui. Iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo avarijos metu, jei tai nekelia pavojaus žmonių gyvybei.

73. Kilus gaisrui, iškviešti ugniagesius tel. 112, pradėti gaisrą gesinti turimomis priemonėmis ir nedelsiant informuoti padalinio vadovą apie gaisrą.

74. Darbuotojas privalo mokėti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

75. Uždengti šulinių dangčius, aptverti duobes.

76. Sutvarkyti įrankius, įrengimus, nuvalyti juos ir padėti į saugojimo vietą.

77. Sutvarkyti darbo vietą.

78. Įsitikinti, ar nėra gaisro pavojaus.

79. Apie visus nesklandumus darbe pranešti padalinio vadovui.

SARGO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 17

I. BENDROJI DALIS

1. Darbuotojui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, administracinė, baudžiamoji ir materialinė atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir padarinius.

2. Dirbti sargu leidžiama ne jaunesniam kaip 18 metų asmeniui, nustatytą tvarka pasitikrinusiam sveikatą išklausiuiam įvadinį saugos ir sveikatos instruktažą ir instruktažą darbo vietoje.

3. Sargas privalo:

3.1. savavališkai neišjungti, nekeisti ir nešalinti darbo priemonėse, įrenginiuose, pastatuose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų, juos tinkamai naudoti ir apie gedimus pranešti padalinio vadovui, darbdaviui;

3.2. tinkamai naudoti kolektyvinės ir asmeninės apsaugos priemones;

3.3. darbo priemones naudoti pagal jų dokumentuose (pasuose), šioje instrukcijoje nurodytus reikalavimus;

3.4. nedelsdamas pranešti darbdaviui, padalinio vadovui, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui apie padėtį darbo vietose, patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

3.5. bendradarbiauti su įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos specialistu, padalinio vadovu, darbdaviu įgyvendinant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus ir priemones;

3.6. pagal galimybes bei turimas žinias imtis priemonių traumų, ūmių apsinuodijimų, avarių priežastims pašalinti, apie tai nedelsdamas pranešti padalinio vadovui ir darbdaviui;

3.7. pranešti padalinio vadovui ir darbdaviui apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

3.8. laikytis įstaigos Vidaus darbo tvarkos taisyklių, būti blaivus ir neapsvaigęs nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

3.9. laikytis asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad būtų švarūs darbo drabužiai ir apavas, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis.

4. Sargas turi teisę:

4.1. reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias ir sveikas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvinės apsaugos priemones, aprūpintų asmeninės apsaugos priemonėmis;

4.2. sužinoti iš padalinio vadovo, darbdavio apie darbo aplinkoje esančius sveikatai pavojingus ir kenksmingus veiksnius;

4.3. susipažinti su sveikatos tikrinimų rezultatais. Jeigu su jais nesutinka, sveikatą pasitikrinti pakartotinai;

4.4. tartis su darbdaviu dėl darbo sąlygų gerinimo;

4.5. atsisakyti dirbti, kai kyla pavojus sveikatai ir gyvybei;

4.6. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų;

4.7. iškilus klausimams dėl saugos ir sveikatos, kreiptis į padalinio vadovą, darbdavį, įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos specialistą, Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją.

5. Sargas turi būti susipažinęs su priešgaisrinės saugos instrukcijos reikalavimais ir juos vykdyti. Žinoti, kur darbo vietoje laikomos gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis, vengti veiksmų ir nesudaryti sąlygų, galinčių sukelti gaisrą.

6. Sargo darbo laikas gali būti iki dvidešimt keturių valandų per parą. Vidutinis darbo laikas per savaitę neturi viršyti keturiasdešimt aštuonių valandų, o poilsio tarp darbo dienų laikas privalo būti ne trumpesnis kaip dvidešimt keturios valandos.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

7. Pagrindiniai profesinės rizikos veiksniai sargo darbo vietoje:

7.1. smurtas;

7.2. triukšmas;

7.3. sliduma;

7.4. žmogaus griuvimas;

7.5. dulkės;

7.6. elektros srovė.

8. Sargo darbo vietoje bendras triukšmo lygis neturi viršyti 85 dB (A), aplinkos oro užterštumas – higienos normose nurodytų dydžių. Jei bendras triukšmo lygis didesnis nei 80 dB (A), būtina naudoti antifonus arba trumpinti triukšmo veikimo laiką.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

9. Prieš pradėdamas dirbti, sargas privalo:

9.1. priimti pamainą (kartu su perduodančiu pamainą sargu patikrinti, ar visos patalpos, kurias reikia užrakinti, užrakintos ir pan.);

9.2. patikrinti įrašus budėjimo žurnale;

9.3. apie pastebėtus trūkumus pranešti darbdavio įgaliotam asmeniui. Darbo nepradėti tol, kol nebus pašalinti trūkumai arba gautas darbdavio įgalioto asmens nurodymas;

9.4. susitvarkyti darbo vietą (pašalinti arba išjungti nereikalingus elektrinius prietaisus ir pan.);

9.5. įsitikinti, kad turi visus informacijai pateikti reikalingus telefonų numerius.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

10. Darbo metu nustatytais laiko tarpais sargas privalo apeiti patalpas pagal iš anksto suderintą maršrutą.

11. Išeiginėmis ir švenčių dienomis sargas turi tikrinti į įstaigos patalpas įeinančius ir išėinančius darbuotojus bei kitus asmenis ir teikti informaciją apie atvykusiuosius įstaigos vadovui.

12. Pasiliekančioms dirbti po nustatytą darbo valandų darbuotojams privaloma registruotis pas sargą, nurodyti kabineto, kuriame dirbs, numerį.

13. Sargas po nustatytą darbo valandų privalo išprašyti iš administracinių patalpų visus pašalinius, išskyrus savivaldybės administracines patalpas nuomojančius, asmenis. Nakties metu pašaliniams asmenims ir savivaldybės administracines patalpas nuomojantiems asmenims pasilikti patalpose draudžiama.

14. Išėjus darbuotojams ir savivaldybės administracines patalpas nuomojantiems asmenims sargas privalo patikrinti, ar išjungtas apšvietimas, papildomi darbo reikmėms neskirti elektriniai prietaisai, ar patalpos užrakintos, ar jose nėra pasilikusių žmonių.

15. Po darbo valandų užrakinti patalpas ir neleisti į jas pašalinių žmonių.
16. Įsijungus patalpų apsaugos arba gaisro signalizacijai, sargas privalo nustatyti jos įsijungimo priežastis, reikalui esant, iškviešti policiją ir (ar) ugniagesius. Apie tai pranešti vadovams.
17. Kilus įtarimui, kad į patalpas įsibrovė pašaliniai asmenys, iškviešti policiją ir suteikti jai visokeriopą pagalbą (nurodyti patalpų paskirtį ir išsidėstymą, padėti sulaikyti įsibrovėlius ir pan.).
18. Darbo metu sargui draudžiama:
 - 18.1. palikti be priežiūros įjungtus elektros prietaisus;
 - 18.2. pačiam taisyti elektros tinklo gedimus, keisti perdegusias elektros lempas, taisyti jungtukus, šakučių lizdus;
 - 18.3. naudoti savos gamybos ilginimo laidus;
 - 18.4. užsiimti pašaliniais darbais;
 - 18.5. jungti technologinę, darbo įrangą (kompiuterius ir pan.);
 - 18.6. į darbovietę ne darbo dienomis be įstaigos ar tiesioginio vadovo leidimo leisti įeiti darbuotojams arba pašaliniams asmenims;
 - 18.7. vienu metu liestis prie įžemintų pastato dalių (centrinio šildymo, vandentiekio vamzdžių) ir elektros įrenginių metalinių korpusų;
 - 18.8. budint pamainos metu miegoti;
 - 18.9. būti neblaivam ir apsvaigusiam nuo alkoholinių gėrimų, narkotinių ar kitokių toksinių medžiagų, rūkyti tam neskirtose vietose.

V. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

19. Kilus įtarimams, pajutus dūmų kvapą, sargas privalo nedelsdamas patikrinti, ar patalpose nėra gaisro židinio. Jį radęs, nedelsdamas turi iškviešti ugniagesius, vadovus ir gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.
20. Pastebėjus įsibrovusius pašalinius asmenis, nepanikuoti, jeigu įmanoma, iškviešti policiją.
21. Konflikto arba užpuolimo atveju stengtis elgtis kiek galima ramiau. Stengtis įsiminti užpuolikų išvaizdą, ypatingas žymes, drabužius, jei yra galimybė, įsidėmėti automobilio numerį.
22. Suteikti pirmąją medicinos pagalbą nukentėjusiajam, prireikus iškviešti greitąją pagalbą.
23. Saugoti įvykio vietą nepakeistą, kol atvyks policija. Stengtis išlaikyti patalpose buvusius asmenis ir neįleisti naujų.
24. Pašaliniams asmenims nepasakoti apie užpuolimą.
25. Telefonu gavus pranešimą apie sprogmenų padėjimą patalpose, būtina:
 - 25.1. nepadėti telefono ragelio baigus pokalbį;
 - 25.2. įsidėmėti kalbėjusiojo balsą ir iš ragelio sklindančius garsus (foną);
 - 25.3. perspėti darbuotojus, juos be panikos išvesti iš pastato;
 - 25.4. pranešti įmonės vadovams, policijos pareigūnams;
 - 25.5. organizuoti įrenginių bei elektros, dujų tiekimo į patalpas atjungimą;
- 25.6. pastebėjus patalpose nežinomos paskirties daiktą (dėžę, krepšį ir pan.), neliesti jo, parodyti atvykusiems policijos arba kitų tarnybų pareigūnams.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

26. Baigęs darbą, sargas privalo:
 - 26.1. sutvarkyti darbo vietą;
 - 26.2. išjungti visus nereikalingus elektros prietaisus;
 - 26.3. užpildyti budėjimo žurnalą ir jame pasirašyti;

26.4. apie darbo metu pastebėtus trūkumus bei nesklandumus pranešti darbdavio įgaliotam asmeniui bei pamainininkui;

26.5. savaitgalyje perduoti pamainą kitam pamainininkui, o darbo dienomis pamainą perduoti už sargų darbą atsakingam asmeniui.
